هەرێمی کوردستانی عێراق
ئەنجوومەنی نیشتمانیی
کوردستانی عێراق

ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق

پرۆتۆکۆلەکان

١٧

١٩٩٨ ـ بەرگی حەڤدەیەم

چاپی یەکەم ١٩٩٨

پێڕست:

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی دەسپێک دووشەممە ڕێکەوتی ١٩٩٨/٣/٩ ——— ل٥

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (١) دووشەممە ڕێکەوتی ١٩٩٨/٣/١٦ ——— ل١٩

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٢) چوارشەممە ڕێکەوتی ١٩٩٨/٣/١٨ ——— ل٦٩

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٣) دووشەممە ڕێکەوتی ١٩٩٨/٣/٣٠ ——— ل٩٩

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٤) سێ شەممە ڕێکەوتی ١٩٩٨/٣/٣١ ——— ل١٢٣

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٥) شەممە ڕێکەوتی ١٩٩٨/٤/٤ ——— ل١٦٣

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٦) یەک شەممە ڕێکەوتی ١٩٩٨/٤/٥ ——— ل١٩٩

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٧) سێ شەممە ڕێکەوتی ١٩٩٨/٤/١٤ ——— ل٢٠٧

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٨) چوارشەممە ڕێکەوتی ١٩٩٨/٤/١٥ ——— ل٢٧٩

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٩) یەک شەممە ڕێکەوتی ١٩٩٨/٤/١٩ ——— ل٢٩٩

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (١٠) دووشەممە ڕێکەوتی ١٩٩٨/٤/٢٠ ——— ل٣٤٩

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (١١) یەک شەممە ڕێکەوتی ١٩٩٨/٤/٢٦ ——— ل٤١٩

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (١٢) دووشەممە ڕێکەوتی ١٩٩٨/٤/٢٧ ——— ل٤٩١

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (١٣) سێ شەممە ڕێکەوتی ١٩٩٨/٤/٢٨ ——— ل٥٤٩

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٩)

یەک شەممە ڕێکەوتی ١٩/٤/١٩٩٨

کاتژمێر (٤)ی سەرلە ئێوارەی ڕۆژی یەک شەممەی ڕێکەوتی ١٩/٤/١٩٩٨، ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان بە سەرۆکایەتی بەڕێز جوهر نامق سالم سەرۆکی ئەنجوومەن و، بە ئامادە بوونی بەڕێز فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵلا سکرتێری ئەنجوومەن، دانیشتنی ژمارە(٩)ی خولی یەکەمی ئاسایی، ساڵی (١٩٩٨)ی خۆی بەست.

پاشان لەلایەن سەرۆکایەتی ئەنجوومەنەوە ڕادەی یاسایی دانیشتنەکە چەسپێنراو. ئەوجا بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن بەناوی خوای بەخشندە ومیهرەبان، بەناوی گەلی کوردستانەوە دانیشتنەکەی دەست پێکرد.

بەرنامەی کار:

١ ـ گفتوگۆ کردن لەسەر پرۆژەی یاسای سەندیکای ڕۆژنامەنووسانی کوردستانی عێراق.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

بەرنامەی کاری ئەمڕۆمان تەنها خاڵێکە کە ئەویش گفتوگۆ کردنە لەسەر پرۆژەی یاسای سەندیکای ڕۆژنامەنووسانی کوردستانی عێراق. ئەو پرۆژەیە لەلایەن ئەنجوومەنی وەزیرانەوە هاتووە و لیژنە پەیوەندارەکانیش رای خۆیان سەبارەت بەم بابەتە دەربڕیوە و، بڵاویش کراوەتەوە، با نوێنەرانی لیژنەی یاسا و ڕۆشنبیری بفەرموونە ئێرە بۆ ئەوەی دەست بە بەرنامەکەمان بکەین. پێشەکی پرۆژەکە بخوێنرێتەوە وپاشان رای لیژنەکان، پاش ئەوەی کە گوێمان لە رای لیژنەکان ئەبێت دەرگای گفتوگۆ ئەکەینەوە بۆ گفتوگۆ کردنی ئەم پرۆژەیە، هیوادارین کارێکی وا بکەین کە ئەم پرۆژەیە وەکو دیارییەک لە ڕۆژی یادی (١٠٠) ساڵەی ڕۆژنامەگەری کورددا پێشکەشی ڕۆژنامەنووسانی کوردستانی بکەین، ئەگەر ئەو شەویش تەواو نەکەین ئەوە سبەی بە یاری خوا پێش نیوەڕۆ تەواوی دەکەین، لیژنەی یاسا فەرموون.

بەڕێز حسێن عەلی کەمال:

بسم الله الرحمن الرحيم

المجلس الوطني لكوردستان ـ العراق

رقم القرار ـ

تاريخ القرار ـ

(قرار)

إستناداً الى احكام الفقرة الاولى من المادة السادسة والخمسين من القانون رقم(١)لسنة ١٩٩٢

وبناءاً على ما عرضه وزير الثقافة و وافق عليه مجلس الوزراء شرعه المجلس الوطني بجلسته المنعقدة بتاريخ / / ١٩٩٨ إصدار القانون الاتي :-

قانون رقم ( ) لسنة ١٩٩٨

(قانون نقابة صحفيي كوردستان العراق)

(الفصل الاول)

(التأسيس والأهداف)

المادة الاولى :

تؤسس بموجب هذا القانون نقابة للصحفيين تسمى نقابة صحفي كوردستان العراق ويكون مقرها أربيل عاصمة الاقليم ولها أن تفتح فروعاً في محافظات الاقليم.

المادة الثانية :

تتمتع النقابة بالشخصية المعنوية.

المادة الثالثة :

تهدف النقابة الى تحقيق مايلي :

١- تجميد النظام الفيدرالي لكوردستان العراق.

٢- المساهمة في بناء دولة المؤسسات وتعزيز مبداء الفصل بين السلطات.

٣- الدفاع عن سيادة القانون واستقلال القضاء.

٤- الدفاع عن الحريات الأساسية ومبادئ حقوق الانسان.

٥- دعم نضال شعب كوردستان من أجل تحقيق حقوقه القومية.

٦- احترام حرية الصحافة والدفاع عن حقوق الصحفيين وضمان الحصانة(الحماية)الضرورية لأداء مهامهم.

٧- تسهيل مهمة الصحفيين في الحصول على الأنباء والمعلومات.

٨- قبول النقابة في الاتحادات الصحفية العالمية ومد الجسور معها.

٩- تأهيل الصحفيين بكافة السبل المتاحة.

١٠- دعم ومساندة اعضاء النقابة في الحالات الضرورية.

(الفصل الثاني)

(التشكيل والعضوية)

المادة الرابعة :

تشكل النقابة بناءاً على طلب يقدمه مالا يقل عن خمسة عشر صحفياً ممن يمارسون المهنة الى الجهة المختصة.

المادة الخامسة :

تتألف النقابة من :
١ـ الهيئة العامة.
٢ـ مجلس النقابة.
٣ـ لجنة الانضباط.
٤ـ لجنة المراقبة.
٥ـ فروع النقابة في محافظات كوردستان العراق.

المادة السادسة :

يشترط فيمن ينتمي الى النقابة ما يلي -
١ـ أن يكون مقيماً في كوردستان العراق.
٢ـ أكمل الخامسة والعشرين من العمر.
٣ـ غير محكوم بجنحة أو جناية مخلة بالشرف.
٤ـ أن يتمتع بالأهلية المهنية.

المادة السابعة :

يكون الانتماء الى النقابة بـ :
١ـ طلب تحريري الى الهيئة التحضيرية أو المجلس مشفوعاً بتزكية من صحفيين إثنين متمرسين وعلى الهيئة أو المجلس البت في الطلب خلال مدة ثلاثين يوماً من تاريخ التسجيل.
٢ـ إذا لم يتم البت في الطلب رغم إنتهاء المدة المذكورة في الفقرة(١)يعتبر مقبولاً تلقائياً.
٣ـ في حالة رفض الطلب على الجهة المعنية بيان اسباب الرفض ولمقدم الطلب ان يطعن بقرار الرفض لدى محكمة استئناف المنطقة بصفتها التمييزية خلال مدة خمسة عشر يوماً من تأريخ التبليغ بالقرار ويكون قرارها قطعياً.

(الفصل الثالث)

(الهيئة العامة)

المادة الثامنة :

١ـ الهيئة العامة أعلى سلطة في النقابة وتضم جميع الصحفيين المتمرسين المنتسبين الذين اوفوا بجميع التزاماتهم بموجب هذا القانون.
٢ـ تجتمع الهيئة العامة بدعوة من الهيئة التحضيرية ابتداء او من المجلس كل سنتين لانتخاب مجلس النقابة ولجنتي الانضباط والمراقبة بالاقتراع السري ويتم اكمال النصاب بحضور ثلثي اعضاء الهيئة العامة، وفي حالة عدم حصول النصاب تؤجل الانتخابات الى نفس اليوم من الاسبوع التالي ويتم حصول النصاب بحضور أكثرية الاعضاء.

(مهام الهيئة العامة)

المادة التاسعة :

تجتمع الهيئة العامة سنوياً بحضور ثلثي أعضاءها وتصدر قراراتها بالاكثرية في المسائل التالية :

١ـ مناقشة النظام الداخلي وتصديقه.

٢ـ مناقشة التقرير السنوي وشؤون النقابة وحساباتها وتقديم التوصيات بشأنها .

٣ـ تصديق الميزانية .

المادة العاشرة :

١ـ يشترط في أعضاء مجلس النقابة بمن فيهم النقيب و نائبه وأعضاء لجنتي الانضباط والمراقبة مضى مدة ثلاث سنوات على نيلهم درجة التمرس.

٢ـ لا يجوز الجمع بين عضوية اللجان المنتخبة من قبل الهيئة العامة .

(مجلس النقابة)

المادة الحادية عشرة :

١ـ يتكون المجلس من تسعة اعضاء بمن فيهم النقيب ونائبه والسكرتير .

٢ـ يختص مجلس النقابة بتنفيذ مقررات الهيئة العامة ، والنظر في طلب الانتماء وما يناط به من مهام اخرى.

المادة الثانية عشرة :

لجنة المراقبة ـ وتتكون من رئيس وعضوين مهمتها تدقيق صحة العضوية ومدى تطبيق القانون .

المادة الثالثة عشرة :

لجنة الانضباط ـ وتتكون من رئيس وعضوين مهمتهما التحقيق في الشكاوي التي تحال اليها من المجلس والبت فيها بموجب أحكام هذا القانون .

المادة الرابعة عشرة :

فروع النقابة :

١ـ تؤلف في مركز كل محافظة لجنة فرع وتتكون من خمسة أعضاء ينتخبهم أعضاء الفرع من الصحفين المتمرسين الذين يزاولون مهنة الصحافة في المحافظة.

٢ـ تتبع في اجتماعات لجان الفروع والانتخابات فيها نفس الاجراءات الخاصة باجتماعات الهيئة العامة.

٣ـ تحدد اختصاصات لجنة الفرع في النظام الداخلي .

المادة الخامسة عشرة :

اذا فقد عضو المجلس او اللجنة الشروط اللازمة للانتخابات او تغيب عن الجلسات ثلاث مرات بغير عذر مشروع يعتبر مستقيلاً من اللجان ويحل محله العضو الاحتياط الذي نال

أكثرية الاصوات.

المادة السادسة عشرة:

النقيب ــ يتولى النقيب رئاسة مجلس النقابة وتمثله لدى المراجع المختصة والتوقيع على الاوامر والقرارات والتعليمات والمخاطبات.

(الفصل الرابع)
(الحقوق والالتزامات)

اولاً: الحقوق.

المادة السابعة عشرة:

١ـ يعامل الصحفي معاملة الموظف فيما يتعلق بحقه في الاجازات الاعتيادية والمرضية.

٢ـ تضم مدة العمل في الصحافة لاغراض العلاوة والترفيع والتقاعد في حالة تعينه في اية وظيفة كانت.

٣ـ على الجهة التي يعمل الصحفي لديها إبداء المساعدة اللازمة له في حالة تعرضه للاصابة اثناء ممارسته مهنته ولا علاقة لذلك بالحقوق التقاعدية.

٤ـ يجوز للصحفي المتقاعد بموجب احكام قانون تقاعد الصحفيين العمل في المؤسسات الصحفية والاعلامية عن طريق عقد العمل ويتمتع بنفس إمتيازات الصحفي المتمرس.

٥ـ يجب إخبار النقابة بأي شكوى تقدم ضد الصحفي وفي غير حالة الجرم المشهود لا يجوز إستجواب الصحفي أو التحقيق معه بجريمة منسوبة اليه متعلقة بممارسته مهنته الا بعد إخبار النقابة بذلك.

٦ـ يعاقب من يعتدي على الصحفي أثناء ممارسته مهنته أو بسببها بالعقوبة المقررة لمن يعتدي على موظف عام أثناء تأديته وظيفته أو بسبب تأديتها.

٧ـ يمنح الصحفي المتوفي بسبب أو أثناء ممارسته مهنته لقب عضو الشرف في النقابة بقرار من المجلس ويكرم وفق النظام الداخلي.

المادة الثامنة عشرة:

ثانياً: الالتزامات لا يجوز للصحفي القيام بما يلي:

١ـ تناول ما تتولاه سلطات التحقيق أو المحاكم بما يؤثر على سير التحقيق أو المحاكمة.

٢ـ مزاولة المهنة دون تجديد الاشتراك في النقابة بموجب هذا القانون.

٣ـ استخدام أية وسيلة أو واسطة بقصد الربح غير المشروع.

٤ـ قبول الاعانات إلا بعد بموافقة المجلس.

٥ـ الاساءة الى سمعة المهنة وإفشاء أسرارها أو تهديد المواطنين باية وسيلة أو اسلوب من أساليب الصحافة.

٦ـ زعزعة الثقة بالنظام الفيدرالي لكوردستان العراق ومواطنيها بالطرق المباشرة او غير

المباشرة وإثارة غرائز الجمهور بأية وسيلة.

٧ـ إستغلال الكلمة المكتوبة او المرسلة إستغلالاً خاصاً للمنفعة الشخصية الضارة بالغير او انتحال صفة أو فكرة والاساءة الى الاداب والنظام العام.

٨ـ تضليل الجمهور بالمعلومات غير الصحيحة وتصوير الوقائع تصويراً غير أمين أو نشر وقائع غير مؤكدة.

٩ـ إقتباس أي أثر الغير دون الاشارة الى صاحبه أو مركز مصدره.

(الفصل الخامس)
(الاجراءات الادارية)

المادة التاسعة عشرة:

اولاًـ كل صحفي أخل بواجب من واجبات المهنة أو تصرف تصرفاً يحط من قدرها أو قام بعمل يمس كرامته أو قدم مستنداً غير صحيح للنقابة أو خالف حكماً من احكام هذا القانون يعاقب تأديبياً من قبل لجنة الانضباط بموجب القواعد المنصوص عليها في قانون إنضباط موظفي الدولة النافذ بالعقوبات التالية ـ

١ـ التنبيه ـ ويكون بكتاب يوجه للصحفي يلفت نظره الى ما وقع منه وطلب منه عدم تكراره مستقبلاً.

٢ـ الانذار ـ في حالة تكرار الصحفي المخالفة المنصوص عليها في الفقرة(١)ينذر بعدم تكراره.

٣ـ المنع من مزاولة المهنة مدة لا تتجاوز سنة واحدة.

٤ـ الفصل المؤقت ـ ويكون بشطب اسمه في السجل العام ولا يجوز إعادة تسجيل إسمه الا بعد مرور سنتين.

ثانياً: لا تنفذ العقوبات أعلاه بحق الصحفي الا بعد مصادقة مجلس النقابة عليها.

ثالثاً: للصحفي المعاقب حق الطعن في قرارات مجلس النقابة الخاصة بالمنع أو الفصل لدى محكمة إستئناف للمنطقة بصفتها التميزية خلال خمسة عشرة يوماً من تأريخ التبليغ بالقرار ولا تنفذ العقوبة الا بعد اكتسابها الدرجة القطعية.

رابعاً: يشطب أسم العضو من النقابة إذا صدر عليه حكم نهائي بعقوبة مقيدة للحرية في جنحة أو جناية غير سياسية.

خامساً: وفي حالة الحكم عليه في جناية أو جنحة مخلة بالشرف يرقن قيده من السجل العام ولا يجوز إعادة تسجيله مرة اخرى.

(الفصل السادس)

(مالية النقابة)

المادة العشرون :

اولاً ـ تتألف مالية النقابة مما يأتي :

١ـ رسم الانتماء .

٢ـ بدل الاشتراك السنوي .

٣ـ منح وزارة مالية .

٤ـ ربح الحفلات والاكتتابات العامة التي تقوم بها النقابة وفق القوانين المرعية .

٥ـ أرباح المشاريع التي تقوم بها النقابة .

٦ـ أرباح مطبوعات النقابة .

٧ـ التبرعات والهبات المقدمة من الاعضاء أو غيرهم بشرط عدم التأثير على مسار النقابة وإعلام الجهات المختصة بذلك .

ثانياً : تودع مالية النقابة بتوقيع النقيب والمحاسب و أحد اعضاء المجلس في أحد مصارف اربيل وتوقع أوامر الصرف من قبلهم أيضاً وتخضع لاصول نظام المحاسبة العامة .

ثالثاً : يحدد رسم الانتماء وبدل الاشتراك بموجب النظام الداخلي .

(الفصل السابع)
(احكام ختامية)

(عناوين الصحفي)

المادة الحادية والعشرون :

يقصد بالصحفي من يحمل إحدى العناوين الاتية :

١ـ صاحب الامتياز .

٢ـ رئيس التحرير .

٣ـ نائب رئيس التحرير .

٤ـ مدير التحرير .

٥ـ سكرتير التحرير .

٦ـ المحرر .

٧ـ مترجم صحفي .

٨ـ المراسل .

٩ـ المصور .

١٠ـ الرسام .

١١ــ المصمم.

المادة الثانية والعشرون:

لنقابة الصحفيين إصدار النظام الخاص بها وفق أحكام عدا القانون.

المادة الثالثة والعشرون:

على مجلس الوزراء تنفيذ أحكام هذا القانون.

المادة الرابعة والعشرون:

ينفذ هذا القانون من تأريخ نشره في الجريدة الرسمية.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەمە ئەو پرۆژەیە بوو کە لەلایەن ئەنجوومەنی وەزیرانەوە بە پێی نووسراوی ژمارە(٢٠٥١) کە لە ١٩٩٨/٣/١٥دا ئاراستەی ئەنجوومەنی نیشتمانی کوردستان کراوە، ئێستاش رای لیژنەی یاسا ئەخوێنینەوە، فەرموو کاک شێروان.

بەڕێز شێروان ناسح حەیدەری:

الى/ السيد رئيس المجلس الوطني المحترم

م/ رأي لجنة

هامشكم على اصل كتاب رئاسة مجلس الوزراء المرقم(٢٠٥١) في ١٩٩٨/٣/١٥ يتلخص رأي لجنتنا على المشروع بما يلي:

١ــ نقترح درج بعض التعاريف في مقدمة القانون ليكون المادة الاولى لها مع مراعاة تسلسل بقية المواد وكالآتي:

(يقصد بالتعابير الآتية المعاني المبينة ازاءها لاغراض هذا القانون:

آــ النقابة: نقابة صحفيي كوردستان العراق.

ب ــ المجلس: مجلس نقابة صحفيي كوردستان العراق.

جـ ــ النقيب: نقيب صحفيي كوردستان العراق.

دــ الصحفي: كل عضو منتم الى النقابة موفٍ بالتزاماته.

هـ ــ الصحيفة: كل مطبوع يصدر بصورة دورية او غير دورية في كوردستان ومجاز رسمياً.

وــ السجل: السجل المعد سلفاً لتسجيل اسماء الصحفيين وكافة المعلومات المتعلقة بمهنتهم.

والافضل ان يكون المادة السادسة لها مع مراعاة تسلسل بقية المواد وكالاتي:

(يصنف منتسبو النقابة بموجب السجل العام الى ثلاثة اصناف).

اولاً ــ الصحفي المتدرج:

هو الذي يتخذ من الصحافة بقنواتها الثلاث مهنة رئيسية له ولا يتمتع بلقب أو (بصفة) الصحفي المتمرس إلا بعد مرور سنتين متواصلتين على ممارسته بتأييد من الجهة المعنية التي

يعمل لديها بعد تسجيل اسمه في السجل العام. ولا يتمتع بأي امتياز من امتيازات الصحفي المتمرس إلا بعد ان ينقل اسمه الى جدول ذلك الصنف وعندئذ تضاف فترة التدرج الى خدماته. وتكون مدة التدرج بالنسبة لمن يحمل شهادة البكالوريوس في الصحافة والاعلام او ما يعادلها سنة واحدة.

ثانياً ـ الصحفي المتمرس ـ

هو الذي عمل او يعمل في الصحافة بقنواتها الثلاث بصورة فعلية وقد اتخذها مهنة رئيسية له ومرت على عمله الفترة المبينة في الفقرة السابقة.

ثالثاً ـ الصحفي المشارك ـ

هو من كان ممارساً العمل الصحفي دون ان يتخذ مهنة رئيسية له و يثبت ذلك بابراز العقود الضرورية من الجهات المعنية ويحق له نقل اسمه الى جدول الصحفيين المتمرسين بعد مرور مدة لا تقل عن(٥) سنوات متواصلة و اتخاذ الصحافة مهنة له.

٣ـ نرى ان تعدل الفقرة(٢)من المادة السادسة من المشروع وتكون كالاتي ـ

(اكمل العشرين من العمر بدلاً من اكماله الخامسة والعشرين من العمر).

٤ـ نرى ان تعدل الفقرة(ثانياً)من المادة التاسعة عشرة من المشروع وتكون كالآتي ـ

(لا تنفذ العقوبات اعلاه بحق الصحفي إلا بعد مصادقة اكثرية اعضاء مجلس النقابة عليها بدلاً من مصادقة مجلس النقابة).

٥ـ نرى ان تعدل الفقرة(ثانياً) من المادة العشرون وتكون كالآتي:

(يراعى تطبيق اصول نظام المحاسبة العامة على مالية النقابة).

مع قبول جزيل الشكر.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس بۆ لیژنەی یاسا، لیژنەی ڕۆشنبیری فەرموو.

بەڕێز ئەحمەد سالار عەبدولواحد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

رای لیژنەی ڕۆشنبیری لەگەڵ رای لیژنەی یاسا بۆ ئەو بۆچوونانە وەکو دەسنیشان کراوە، یەکەم جار ئەو پێناسە کردنانە بۆ ئەو زاراوانە پێویستە وەک شێوازێکی تەواو و راهاتوو لە شێوەی یاسادا پاشان دەسنیشانی خانەبەندێتی بۆ ڕۆژنامەنووسان ئەوەش بە کارێکی پێویست ئەزانین و، بۆ لایەنی تەمەنیش ئێمە لەگەڵ ئەوەداین کە کاری ڕۆژنامەگەری کارێکە لە کارە ئەفراندن ئامێزەکان و پەیوەندی بە داهێنانەوە هەیە لە تەمەنێکی کەمیشدا ئەتوانێ کە وەکو دەرکەوتووە ڕۆژنامەنووسێکی بلیمەت و بەتوانا بێ، لەبەر ئەوە(٢٠)ساڵ لەبار ترە بۆ ئەندامێتی، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس بۆ لیژنەی رۆشنبیری و بۆ کاک ئەحمەد سالار، ئەوە پرۆژە و رای هەردوو لیژنەکەیە، ئێستاش پرۆژەکە مادده بە مادده ئەخوێنینەوە، پاشان کە لیژنەی یاسا تەواو بوون چ تێبینیەکتان هەبوو فەرموون دەریبڕن.

بەڕێز شێروان ناسح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێش ئەوەی دەست بە گفتوگۆ کردن بکەین هەر وەکو لە راپۆرتی لیژنەی یاسادا ئاماژەم پێ دا، دوو ماددەی زیادکراوی ترمان هەیە، مادده یەکیان پەیوەندیی بە پێناسەکانەوە هەیە، واتە پێناسەی یاساکەیە، ئەوە وەکو باوە لە مادده(یەک)دا جێگای خۆی دەکاتەوە، ماددەی دووەمیش مەسەلەی پلە بەپلە(تەدەروج)ی رۆژنامەنووسانە، ئەویش ئەتواندرێ لە مادده شەشدا جێگای بکرێتەوە، ئەگەر بلوێ ئەو ماددانە بە جیاجیا دەنگیان لەسەر بکرێ، بۆ ئەوەی زنجیرەی پاشماوەی ماددەکانی تری پرۆژەکە تێک نەچێ و دەسەلاتمان بدرێتێ دوایی ئێمە زنجیرەکە رێک بخەین بۆ ئەوەی پرۆژەکە تەواو بێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس، بەڕێز د. رۆژ فەرموو.

بەڕێز د. رۆژ نوری شاوەیس/ سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەم پرۆژەی کە لەبەر دەستماندایە پرۆژەی یاسایی سەندیکای رۆژنامەنووسانی کوردە، ئەم پرۆژەیە ئەوە بۆ ماوەی پتر لە سالێک دەچێت کە رۆژنامەنووسان و لێپرسراوانی حکومەتی و خەلکی شارەزا خەریکین و، گفتوگۆیەکی فراوانی لەسەر کراوە، لە راستیدا بۆشاییەکی گەورە لە کوردستاندا هەبوو، لە ژیانی رۆژنامەنووسیدا، ئەویش نەبوونی سەندیکایەک بۆ رۆژنامەنووسان، ئەم بۆشاییە کە لە رۆژنامەنووسی کوردیدا هەبوو، بە پیرۆزی ئەزانین کە لە(١٠٠)سالەی رۆژنامەنووسی کورد ئەو بۆشاییە پڕ بکرێتەوە و ئەمە خۆی لە خۆیدا ئەبێت بە مێژووییەکی چاک و خالێکی دیار لە مێژووی رۆژنامەنووسی کورددا و، لە راستیدا سەندیکا بۆ ئەوە پێویستە کە پێش هەموو شتێک پشتگیری ئەندامانی سەندیکا بکات، پشتگیری رۆژنامەنووسان بکات، لە کاتی پێویستدا دەرگایان بۆ بکاتەوە کە پێشکەون و، دەرگای پەیوەندی لەگەڵ رۆژنامەنووسانی جیهان بکاتەوە بۆ پێشخستنی رۆژنامەنووسی و رۆژنامەکانی کوردستان، هەروەها رێگای رۆژنامەنووسان ئاسان بکات، جگە لەوانەی کە پەیوەندی بە ژیانی رۆژنامەنووس خۆیەوە هەیە.

یاسای رۆژنامەنووسانی کوردستان ئەبێ ئەوە بچەسپێنێ کە سەندیکای رۆژنامەنووسی بۆ ئەوە هاتووەتە پێشەوە کە لە هەمان کاتدا پشتگیری لە مافە رەواکانی گەلی کورد و فیدرالیەت و یاسا و ئازادییە بنەڕەتیەکان و بنەماکانی مافی مرۆڤ بکات، ئەمانە هەمووی لەم یاسایەدا

کۆبوونەتەوە و ڕێگای دەسنیشان کردووە بۆ ڕۆژنامەنووسانی کورد لە ئایندەی داهاتوودا، بێگومان کە ڕۆژنامەنووسی و ڕۆژنامەنووسان چەکێکی دوو سەرەن(ذو الحدین)، ئەم یاسایە بە شێوەیەکی وا ئەیخاتە قەوارەیەکەوە کە ڕۆژنامەنووس مافەکانی پارێزراوبن لە هەمان کاتیشدا مافەکانی کۆمەڵگای کوردەواری و بزووتنەوەی ئازادیخوازی کورد پارێزراوبن، ئێمە لێرە مەبەستمان وەکو ئەنجوومەنی وەزیران ئەم بۆشاییە بە زووترین کات پڕ بکرێتەوە و، بە تایبەتی وەکو ئەوەی باسم کرد لە یادی(١٠٠) ساڵەی ڕۆژنامەنووسی، ئەگەر بڕیاری لەسەر بدرێ ئەمە دیاریەکی گەورە ئەبێ و خاڵێکی پرشنگدار ئەبێت لە مێژوویی ڕۆژنامەنووسی کوردیدا و، لە هەمان کاتیشدا پێمان خۆشە ئەم یاسایە دەوڵەمەند بکرێ و، هەرچی تێبینیەک هەبێت ئێمە زۆر بەخۆشحاڵیەوە وەری دەگرین، چونکە هەمووی بە مەبەستی دەوڵەمەند کردنی ئەم یاسایەیە، سەبارەت بە پێناسەکان هیچ ڕەخنەیەکیان لەسەر نییە، بەڵکو یاساکە دەوڵەمەند دەکات، سەبارەت بە تەمەن منیش جەخت لەسەر ئەوە ئەکەم ڕۆژنامەنووس لەوانەیە لە تەمەنێکی کەمتریش لە (٢٠)ساڵەوە بتوانێ بە ئەرکی ڕۆژنامەنووسی هەستێ و ڕۆڵی هەبێت، بە تایبەتی ئێمە بزووتنەوەی ئازادی خوازی کورد لاوان بە پلەی یەکەم بەشداریمان تیادا کردووە ئەو ڕۆژنامەنووسانەی کە ئێستا ناوی گەورە وپرشنگداریان هەیە، لە ڕاستیدا لەوانەیە لە تەمەنێکی زۆر کەمتر لەوە دەستیان پێکرد بێ لە هەمان کاتیشدا تێبینیەکەی هەردوو لیژنە لە جێگای خۆیەتی کە پلەبە پلە(تدرج) ئەبێ هەبێت، هەرچەندە ئەو تەدەروجە لەوانەیە لە سیستمی سەندیکا خۆیدا هەبێت، خۆی بۆ خۆی دابنێ و لە هەمان کاتیشدا ئەتوانین یەکسەر بیخەینە یاساکەوە وهیچ گرفتێکی تیا نییە، ئەمێنێتەوە سەر دوا خاڵ من تێبینییەکی بچووکم هەبوو لەسەر مەسەلەی(مصادقه الاکثریه)، ئەمە وا نییە، (موافقة الأكثرية)یە(مصادقة) وەکو باوە ئەنجوومەن ئەیکات، یان نەقیبی ڕۆژنامەوانان ئەیکات، تەنیا تێبینیم لەسەر ئەو خاڵە هەبوو، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سوپاسی بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەنی وەزیران دەکەین، کاک فرەنسۆ فەرموو.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من زۆر درێژە بە قسەکانم نادەم، پرسیارێکم لە لیژنەی یاسا هەیە، ئەو هەموارەی کە کراوە سەبارەت بە تەمەن و، (تصمیم)، ئایا ڕاوێژ لەگەڵ نووسەرەکان کراوە، یاخود خۆتان کردووتانە؟، چونکە ئەگەر ڕای لیژنەی یاسایش بێت لەوانەیە ئێمە لەگەڵ ڕای نووسەرەکان بین بۆ هەندێ شت، حەز دەکەین وەڵاممان بدەنەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سوپاس کاک فرەنسۆ، کاک شێخ عەدنان فەرموو.

بەڕێز شێخ عەدنان نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە ئەمڕۆ بەیانی پێشی ئەوەی بێینە ئێرە لە کۆبوونەوەیەکی فراکسیۆندا بۆ ماوەی (٢)کاتژمێر باسی ئەو بابەتەمان کرد و، بە دوورودرێژی لێی کۆڵدرایەوە تکا لە ئەندامە بەڕێزەکان دەکەم کە ئەگەر شتێکیان هەبێ سەبارەت بە داڕشتن بە نووسین بیدەنە لیژنەی یاسا، تاوەکو کاتەکەمان بە شتی ترەوە بەسەر بەرین، وەکو جەنابتان و بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەنی وەزیران دیاریتان کردووە کە ئەم پرۆژەیە وەکو دیاردەیەک بەبۆنەی(١٠٠)ساڵەی رۆژنامەگەری پێشکەشی دەکەین، دووبارە تکام وایە ئەگەر شتێک پەیوەندیی بە داڕشتنەوە هەیە بیدەن بە لیژنەی یاسا، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سوپاس، کاک فەلەکەدین کاکەیی فەرموو.

بەڕێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی/وەزیری رۆشنبیری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەراستی جێگای خۆشحاڵییە کە ئەمڕۆ لە پەرلەمانی کوردستاندا بۆ یەکەم جار لە مێژووی کوردستاندا یاسایەک بۆ سەندیکای رۆژنامەنووسان باس دەکرێت، تەنها باسکردنی ئەم پرۆژەیە خۆی نیشانەی پێشکەوتنی شارستانییە لە کوردستاندا کەوا لە رووی ئایدیولوجییەوە و، لە رووی پێشکەوتنی شارستانییەوە و لە رووی سیاسی ئاستی هەرێمی کوردستانەوە گەیشتۆتە ئاستێکی موژدەبەر و، ئومێدەوارم کە سەرکەوتوو بێن لە پێشکەش کردنی ئەو دیارییە بە رۆژنامەنووسان کە ماوەیەکی زۆرە چاوەڕێ دەکەن بە تایبەتی کە لەم ساڵانەدا رۆژنامەیەکی زۆر لە کوردستاندا دەردەچێت، لەشکرێکی رۆژنامەنووسی لە کوردستاندا پەیدا بووە و، پێویستی بەو یاسایە هەیە، هەم بۆ رێکخستنی کاروباریان هەم بۆ پاراستنی مافیان، لە هەمان کاتیشدا ئەو پلەبەپلەیەی کە دانراوە لە جێگای خۆیەتی، واتا بۆ ئەوەی بتواندرێ ئەوەی کەوا ماندوو بووە و شارەزایە و، ئەوەی کە تازە دێت لە هەموو پیشەیەک و سەندیکایەکدا ئەوە هەیە، بە تایبەتیش لە پیشەی رۆژنامەنووسیدا ئەوە هیچ کەم ناکاتەوە لەو رۆژنامەنووسانەی کە تازە دێنە ریزی سەندیکاکەوە، بەڵکو هانیان دەدات کە زیاتر هەوڵ بدەن بە شیاوی و بەتوانا و بەهرەی خۆیان بگەنە ئەوەی ببنە ئەندامێکی ئەزموندار لە سەندیکایەکدا بە بۆنەی هاتنەوەی یادی(١٠٠)ساڵەی رۆژنامەنووسی، جا پیرۆزبایی لە ئێوە ولە حکومەتی هەرێم و لە رۆشنبیران و لە رۆژنامەنووسان ولە هەموو نەتەوەی کورد دەکەین کەوا ئەم دەسکەوتە وەکو وتم یەکەم جارە لە ژێر سایەی حکومەتێکی هەرێمی کوردستاندا باس دەکرێت، بەراستی ئەمە دەبێتە رووداوێکی مێژوویی لە مێژووی کوردستاندا ئیتر هەر شتێکی بخرێتە سەر ئەوە دەمێنێتەوە بۆ بیروڕای بەڕێزان ئەندامانی ئەنجوومەن، بەڵام هەر دەرچوونەکەی سەرکەووتنە جا بە هەر شێوەیەک بێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاسی بەڕێز وەزیری رۆشنبیری دەکەین، فەوزیە خان فەرموو.

بەڕێز فەوزیە عیزەدین رەشید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەم بۆنەیەوە پیرۆزبایی لە سەرجەم رۆژنامەنووسانی کوردستان دەکەم، پێشنیارێکم هەیە بۆ کابینەی خزمەت گوزاری حکومەتی هەرێمی کوردستان و، ئەمە دەرفەتێکی چاکە، کە ئەگەر بڕیار بدەن کۆلیژێک بکەنەوە بۆ راگەیاندن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس، بەڵام ئێستا کاتی پێشنیار کردن نییە، با تەواو بین ئێوە ئەتوانن پێشنیارەکانتان بە پێی پێڕەوی ناوخۆ ئاراستەی دەستەی سەرۆکایەتی بکەن. مامۆستا مەلا تاهر فەرموو.

بەڕێز مەلا محەمەد تاهیر محەمەد زین العابدین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەو دوو ماددەی لیژنەی یاسا ولیژنەی رۆشنبیری زۆر چاکن، بەڵام سەبارەت بە(تەعابیری) وشەکانەوە ئەگەر پێویستی کرد ئەو وشانە بکرێن، پێویستە دەستەی گشتی و دەستەی ئامادەکاریشی تیادا بێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

وەکو شێخ عەدنان فەرمووی با ئەو تێبینییەمان بۆ بنووسێ خراپ نییە، پاشان لەگەڵ لیژنەی یاسا قسەیەکی لێ ئەکەین کاک شێروان چ تێبینیەکتان هەیە، بۆ وەڵام دانەوە بۆ ئەوەی دەست بە بەرنامەکەمان بکەین، فەرموو.

بەڕێز شێروان ناسح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەبارەی تێبینییەکی کاک فرەنسۆ کە دەڵێ: ئایا چۆن گەیشتە ئەو ئەنجامە؟ سەبارەت پلە بە پلە (تدرجی) رۆژنامەنووسان، بێگومان ئێمە ئەو پرۆژەمان دەرس کرد کە لەلایەن ئەنجوومەنی وەزیرانەوە هاتووە و، پاش ئەوەی سەیری برگەکانمان کرد وشەی (الصحفي المتمرس) هاتووە و، وشەی (الصحفي المتدرج) یش هاتووە، بەڵام پێناسە نەکراوە کە (صحفی متدرج) چییە؟ و(صحفی مشارک) یاخود (صحفی متمرس) چییە؟، بۆیە گەڕاینەوە سەر ئەسڵی پرۆژەکە و، ئەسڵی پرۆژەکەش دەستکاری کرابوو لەلایەن (دیواني تدوین) یەوە دەقی یاسایەکەمان لەوێ وەرگرت و لێرە دەقەکەمان لە راپۆرتی لیژنەی یاسا هێناوەتە خوارەوە و بابەتەکە دراسەت کراوە و ئێستاکە ئەو پێناسانە هاتنە ناو پرۆژەکە پێم وایە پرۆژەکە دەوڵەمەند دەکات و پێناسەی ئەو جۆرانە بەوانەوە دەکات کە پەیوەندارن لەگەڵ یاساکەدا، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سوپاستان دەکەین، کاک فرەنسۆ فەرموو.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پێم وایە پێشنیار و زۆر شتی تریشی تیادایە هەر ئەوە نییە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سوپاستان دەکەین، ئەو گفتوگۆیانە وەکو دەڵێن لەسەرەتا هەندێ روونکردنەوە بوو لەسەر پرۆژەکە بە گشتی لە برگە (هـ)دا دەڵێت:(الصحيفة: كل مطبوع ينزل بصورة دورية او غير دورية في كوردستان ومجاز رسمياً) ئەو (رسمياً) ە وەکو پێشنیارێک، ئەگەر (حكومة اقليم كوردستان)ی بخەنە سەر، چونکە (حكومة أقليم كوردستان) (معرف) نییە لەم پرۆژەیەدا، ئەو مۆڵەت بەو شتانە ئەدات.

دێینەوە سەر ماددەکان ئەو پرۆژەیە ماددە بە ماددە ئەیخوێنینەوە و گفتوگۆی لەسەر دەکرێ و، ئەگەر چ تێبینیەک هەبێ دەرگای گفتوگۆ دەکەینەوە و پاشان ئەیخەینە دەنگدانەوە، وەکو هەموو جارێک کە بەپێی پێرەوی ناوخۆی ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان ئەیکەین.

فەرموون، ئەو پێشنیارانەی کە کرابوون لەلایەن لیژنەی یاسا و، لەلایەن حکومەتی هەرێمی کوردستانەوە پەسەند کران، جەنابی سەرۆکی ئەنجوومەنی وەزیران وەکو پێشنیارێک پەسەندیان کرد مانای وایە ئێوە پێشنیارەکەتان دەشێت پێکرد و بیخەنە ریزی زنجیرەی ئەو ماددانە دوایی وەکو خۆتان وتتان پیا بچنەوە و چاکی بکەن، فەرموون.

بەڕێز حسێن عەلی کەمال:

المادة الاولى:

تؤسس بموجب هذا القانون نقابة لصحفيين تسمى نقابة صحفيي كوردستان العراق ويكون مقرها اربيل عاصمة الاقليم و لها ان تفتح فروع في محافظات الاقليم.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

پێناسەکان بخوێنەوە، چونکە ئەوە پەسەند کرا و، پێویست ناکات پێشنیارەکە بخەینە دەنگدانەوە.

بەڕێز حسێن عەلی کەمال:

المادة (١):

يقصد بالتعابير الاتية مايلي:

١- النقابة: نقابة صحفيي كوردستان العراق.

ب- المجلس: مجلس نقابة صحفيي كوردستان العراق.

جـ - النقيب: نقيب صحفيي كوردستان العراق.

د- الصحفي : كل عضو منتم الى نقابة موفٍ بالتزاماته.
ه - الصحيفة : كل مطبوعٍ يصدر بصورة دورية او غير دورية في كوردستان و مجاز رسمياً.
و- السجل : السجل المعد سلفاً لتسجيل اسماء الصحفيين وكافة المعلومات المتعلقة بمهنتهم.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

مادده یەک، دەرگای گفتوگۆ دەکەینەوە با ناونووسی ئەو بەڕێزانە بکەین کە دەیانەوێت لەسەر ئەم ماددەیە قسە بکەن، (کاک فرەنسۆ، کاک ئەکبەر، کاک د.رزگار، کاک ئەمین مەولود، مامۆستا مەلاهادی، مامۆستا مەلاتاهیر) کاک فرەنسۆ فەرموو.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

پێموایە ئەو پێناسانە لێرەدا زیادن، سەندیکای رۆژنامەنووسان خۆیان پێڕەوێکی ناوخۆ بۆ خۆیان دادەنێن و خۆیان ئەو پێناسانەی بکەن باشترە سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

سوپاس، کاک ئەکبەر فەرموو.

بەڕێز ئەکبەر حەیدەر موسا:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

من تەنها تێبینیەکم هەبوو بۆ برادەرانی لیژنەی یاسا، لە (أ،ب،ج) هەرسێکیان نووسراوە (نقابة صحفيي كوردستان العراق)، ئەگەر بڵێین (نقابه صحفيى اقليم كوردستان) باشترە، تەنها وشەی (اقليم)ی بخەینە سەر، سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

سوپاس، کاک د.رزگار فەرموو.

بەڕێز د.قاسم محەممەد قاسم:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

تێبینی من لەبارەی پێناسەی (صحفی)یە، من وا هەست دەکەم حوکمێکی بێ رەحمانەی تیا دراوە، واتە ئەو رۆژنامەنووسەی ئەندام نەبێ لە سەندیکادا بە رۆژنامەوان نەژمێردرێت، لەبەر ئەوە من پێشنیار دەکەم بڕگەیەکی بخرێتە سەر بەم شێوەیە:(كل عضو منتمي الى النقابة او يمارس مهنة الصحافة ويوفي بالتزاماته)، واتە خەڵکانێک هەنە کە ئەندامی نیقابە نین، بەڵام کاری رۆژنامەوانی ئەنجام دەدەن .

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

رۆژنامەوانی لێرە پیشەیە..

بەڕێز د. قاسم محەمەد قاسم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

تێ دەگەم بەڵام مەرجی داناوە کە دەبێ ئەندامی سەندیکا بێ، ئەم مەرجە حوکمێکی گرانە لەسەر خەڵکانێک کە ئەو پیشەیە ئەنجام دەدەن، پێشنیار دەکەم کە بڵێین:(الصحفي كل عضو منتمي الى النقابة او يمارس مهنة الصحافة ويوفي بالتزاماته) و ئەوەی بخرێتە سەر .

پرسیارێکی تریشم هەیە ببوورن زۆر جار لە وڵاتی ئێمەدا و هەتاکو ئێستاش هەر واپێڕەو کراوە کە ڕۆژنامە دەردەکرێ بێ مۆڵەت وەرگرتن، یان دوای دەرکردنی پاشان مۆڵەت وەردەگرن، لێرە پرسیارێکم لە لیژنەی یاسا هەیە یانی ئەو (اشتراكاتانە) و(مجاز رسميا) بۆ پێناسەی (صحيفه) لەجێی خۆیدایە، واتە تەنها دەبێت (موجاز رسمی) بێت، دوای ببێتە (صحيفه)، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئێمە یاسای چاپەمەنیمان هەیە لەم پەرلەمانەدا ئەو یاسایە پەسەند کراوە، ئەی لەکوێ مۆڵەت وەربگرێت؟ دێینە سەر ئەم بابەتانە، کاک ئەمین مەولود فەرموو.

بەڕێز محەمەد ئەمین مەولود ئەمین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەبارەی بڕگەی (د)وە (كل عضو منتمي الى نقابة موفي بالتزاماته) بەرای من (موفي بالتزاماته) زیادە، لەبارەی بڕگە (هـ)ەوە (كل مطبوع يصدر بصورة دورية او غير دورية في كوردستان) زۆر جار نووسەری وا هەیە کتێب دەردەکات بەشێوەیەکی نادەوری، باشە ئەوە دەبێ بە ڕۆژنامەوان؟، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس، مامۆستا مەلاهادی فەرموو.

بەڕێز مەلا هادی خضر کوێخا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشەکی پیرۆزبایی لەرۆژنامەنووسان دەکەم بە بۆنەی ئەو دیارییەی کە ئێستا پێشکەشیان دەکەین منیش لەگەڵ ئەو رایەی کاک ئەمین مەولودم، ویستم هەمان قسە بکەم، بەڵام یاساکەی کە هاتووە وەکو د.ڕۆژ باسی کرد، ئەم یاسایە لێکۆڵینەوەیەکی زۆری لەسەر کرا و، کەموکوریەکی کەمی ئەگەر تێدا هەبێ، کە لیژنەی یاساو لیژنەی تایبەتی خۆیشی لەگەڵ فراکسیۆن کۆبوونەوە کراوە و رای ئەندامان وەرگیراوە بەرای من ئەو ئەندامەی کە دەیەوێ لەلایەنی زمانەوە لەسەری بدوێ زۆر وانەکەن کە گفتوگۆکە دوا بکەوێ ئەمە بەجێ بهێڵن بۆ دارشتن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەوەی شێخ عەدنان وتی، مامۆستا مەلاتاهیر فەرموو.

بەڕێز مەلا محەمەد تاهیر محەمەد زین العابدین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من لەگەڵ رایەکەی کاک فرەنسۆدام کە ئەو دەربڕینانە زیادن ، بەڵام ئەگەر بێتوو ببێت تەواوتری ئەکات، وەکو باسم کرد پێناسەی(هیئە العامە)ی تێدا بێ، ئەوەی کاک د.رزگار باسی کرد بۆ پێناسەی (صحفی)کە ئەڵێت: (کل عضو منتمي الی نقابة موفي بالتزاماته) ئەوە لەگەڵ التزاماتە ئەو پێناسانەی کە لەلایەن لیژنەی یاساوە دانراون لەگەڵ ئەوەیشدا رەچاو کراون، چونکە ئەڵێت (لایجوز مزاولة المهنة دون الاشتراك في نقابة)، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس ئەوانەی کە ویستیان قسە بکەن لەسەر ئەم ماددەیە تەواو بوو، با لیژنەی یاسا وەڵامیان بدەنەوە، فەرموو.

بەڕێز شێروان ناسح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من هەندێ لە وەڵامەکان دەدەمەوە و هەندێکیش برای بەڕێزم کاک ئەحمەد سالار وەڵامیان دەداتەوە، کاک فرەنسۆ باسی ئەوە دەکات کە (تعاریف) لە یاساکە زیادە، بەپێچەوانەوە پێناسە لەیاسا دێت لە پەیڕەوی ناوخۆ نایەت و، پێناسەکان هیچ گرفتێک دروست ناکات و، یاساکە دەوڵەمەند دەکات، دەربارەی (اقلیم کوردستان العراق) پێمواية ئەو دەقەی کە هاتووە گشت گیرترە لە (اقلیمی کوردستانی عێراق) و ، سەبارەت بە پابەندەکانی رۆژنامەنووس لە یاساکەدا پابەندەکانی رۆژنامەنوس دیاری کراوە و، لەهەمان کاتیشدا مافەکانی رۆژنامەوان دیاری کراوە، ئەگەر رۆژنامەیەک مەرجی تەواوی نەبێ چۆن ئەتوانێ بەشدار بێ لە سەندیکادا؟، لەراستیدا لێرەدا پێم وایە دەقەکە لە جێی خۆی هاتووە. سەبارەت بە دەستەی گشتی (هیئەی عامە)و ئەوانی تریش لە هەموو سەندیکایەکدا لە هەموو یەکێتی و لەهەموو رێکخراو دا دەستەی گشتی(هیئەی عامە) هەیە، واتە شتێکی روونە پێویست ناکات بەو شێوەیە لەو یاسایەدا پێناس بکرێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاک ئەحمەد فەرموو.

بەڕێز ئەحمەد سالار عەبدولواحید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سەبارەت بەپرسیارەکەی بەڕێز کاک ئەمین مەولود دەربارەی ئەو بڵاوکراوانە چ دەوری بێ، یان نا دەوری بێ بەلای ئێمەوە ئەگەر سالانە بێ یان وەرزانە بێ، هەفتانە بێ، رۆژانە بێ، مانگانە بێ، هەمووی لە چوارچێوەی کارو ئەرکی پیشەی رۆژنامەوانیدایە ولەوێدا خۆی ئەبینێتەوە، لەبەر ئەوە

هیچ جیاوازیەک نییە لەنێوان کارکردنی ئەو کەسانە لەهەر یەکێ لەو بوارانە، یان ئەو جۆرە تایبەتییەی هەبێ بە پێی کات و رۆژانی دەرچوونیەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سوپاس کاک ئەحمەد، کاک فرەنسۆ فەرموو.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەمە پێڕەوی ناوخۆی پەرلەمانە، کاک شێروان وەڵامی دامەوە دەڵێ لە پەیڕەوی ناوخۆ پێناسە نایەت، ئەنجوومەن، ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق، سەرۆک، سەرۆکی ئەنجوومەن، ئەمە پەیڕەوی ناوخۆیە لەوێ پێناسە کراوە، رۆژنامەنووسەکان خۆیان ئەتوانن باشتر پێناسەی ئەوانە بکەن کە مەبەستیانە، واتە لە پێڕەوی ناوخۆ پێناسە دەکرێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سوپاس کاک فرەنسۆ، روونکردنەوەکانمان تەواو بوو تەنها لیژنەی یاسا ئەو پرسیارەی منی روون نەکردەوە لە برگە (ھ)دا (دوریه في کوردستان ومجاز رسميا من قبل من؟).

بەڕێز شێروان ناسح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لاریمان نییە، ئەگەر (من قبل حکومة اقلیم کوردستان العراق) زیاد بکرێت لە داڕشتن، هیچ گرفتی تێدا نییە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سوپاستان دەکەین ئەو تێبینیانە لای خۆتان جێگیری بکەن، ئەو پێشنیارەی کاک فرەنسۆ کردی کە بگوازرێتەوە بۆ پێڕەوی ناوخۆی سەندیکا، وادیارە کاک فرەنسۆ سوورە لەسەر پێشنیارەکەی کە بیخەینە دەنگ دانەوە.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

کاک فەلەکەدین نوێنەری رۆژنامەنووسانە، ئەگەر ئەو پێی باش بێ ئەوە ئەیخەینە دەنگدانەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

کاک فەلەکەدین لەسەرەتاوە وتی باشە و جەنابی سەرۆکی ئەنجوومەنی وەزیرانیش پشتگیری لێ کرد، کاک فەلەکەدین فەرموو.

بەڕێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی/وەزیری رۆشنبیری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

زۆر ئاساییە تەنانەت بۆ رۆژنامەنووسانیش، ئەوەی د.رزگار وتی ئاساییە لێرە بێ، ئەو مەبەستی

ئەو ئەندامانەیە کە ناویان بە رۆژنامەوان هاتووە و پەیوەندی بە یاساکەوە هەیە، رۆژنامەنووسێک لەدەرەوەی سەندیکا بۆ خۆی ئیش دەکات ئەوە سەندیکا لێی بەرپرسیار نابێ، ئەوە شتێکی ترە، لەبەر ئەوە ئاساییە وئەو پێناسانە با لەجێی خۆیاندا بن، سوپاس.

بەرێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس بۆ کاک فەلەکەدین، کەواتە ئەو ماددەیە دەخەینە دەنگدانەوە، کاک د.رزگار تێبینیت هەیە؟ فەرموو.

بەرێز د.قاسم محەمەد قاسم:

بەرێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەسەرەتاوە سوپاسی کاک فەلەکەدین دەکەم کە ئاماژەی بۆ پێشنیارەکەی من کرد، نە لیژنەی رۆشنبیری و نە لیژنەی یاسا ئاماژەیان بۆ ئەو پێشنیارەی من نەکرد، ئێستاش من سوورم لەسەر ئەو برگەیە، وەکو ئەوەیە کە سنوورێکی لە رووی کاری رۆژنامەوان داناوە، کە ئەو مەرجەی داناوە ئەوەی پەیوندی نەبێ بە سەندیکای رۆژنامەوانی من بە مەرجێکی گرانی دەبینم، من پێشنیار دەکەم ئەوەی باسم کرد زیاد بکرێت ، سوپاس.

بەرێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس، کاک فەلەکەدین فەرموو.

بەرێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی/وەزیری رۆشنبیری:

بەرێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لای ئێمە لە (تأخی) هەبوو، چەندی رۆژنامەوان هەبوون کەپەیوەندیان بە سەندیکاوە نەبوو و ئیشی خۆیان دەکرد و، سەندیکا خۆی تێ نەدەگەیاندن، بەلام ئەورۆژنامەوانەی کە نابێتە ئەندامی سەندیکا، ئەو ئیمتیازات ومافانەی لە سەندیکا هەیە بەری ناکەوێ، سوپاس.

بەرێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەمە یاسای سەندیکای رۆژنامەنووسەکانە، یاسای چاپەمەنی نییە، حەز ئەکەم بۆ ئێوە روون بێ، ئەمە یاسای سەندیکای رۆژنامەوانە، سەندیکای رۆژنامەوانەکان ئەو جۆرەیان دەوێ، وابزانم گفتوگۆی ئەو ماددەیە بەو شێوەیەی کە کرا تەواو. دەیخەینە دەنگدانەوە، کێ لەگەڵە؟.. سوپاستان دەکەین.. کێ لەگەڵ نییە؟کەواتە بەزۆربەی دەنگ پەسەند کرا.

ماددە (٢) فەرموو بیخوێنەوە.

بەرێز حسێن عەلی کەمال:

المادة الاولى:

تؤسس بموجب هذا القانون نقابة لصحفيين تسمى نقابة صحفيي كوردستان العراق ويكون مقرهااربيل عاصمة الاقليم و لها ان تفتح فروعاً في محافظات الاقليم.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

مادده دوو ئەگەر چ تێبینی نییە لەلایەن جەنابی وەزیری رۆشنبیرییەوە، کەس لەسەر ئەم ماددەیە قسەی نییە؟ تەنها د.ناسح، فەرموو د.ناسح.

بەڕێز د.ناسح غەفور رەمەزان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من تەنها پرسیارێکم هەیە، ئەو رۆژنامەوانەی کە لەدەرەوەی هەرێمی کوردستانە بۆ نموونە لەئەوروپا مومارەسەی کاری رۆژنامەوانی دەکەن پەیوەندیان راستەوخۆ بەکاروباری کوردستانەوە هەیە، ئایا ئەوانە چ پەیوەندیەکیان دەبێ بەئێرەوە؟، چونکە لێرە نووسراوە (ولها ان تفتح فروعا في محافظات الاقليم)، ئەگەر (خارج الاقليم)یش بنووسرێ خراپ نییە، بۆیە ئەم بۆشاییەش پڕ بکرێتەوە زۆر باشە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس، کاک فەلەکەدین فەرموو.

بەڕێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی/وەزیری رۆشنبیری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وابزانم لەبەر ئەوەی ئەمە یاساییە، هیچ سەندیکایەک لەدەرەوەی سنووری یاسایی خۆی، لق دروست ناکات، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس،کاک فرەنسۆ فەرموو.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من تەنها پرسیارێکم هەیە، (ان تفتح فروعا في محافظات) مەبەستی خۆ هەر ناوەندی پارێزگا نییە، واتە بۆی هەیە لەپارێزگاکان بارەگا بکاتەوە، لق بکاتەوە،واتە مەبەستی تەنها سەنتەری پارێزگا نییە، بۆ نموونە بۆ ئاکرێش دەتوانن لق بکەنەوە، واتە لێرە مەبەست تەنها بۆ سەنتەری پارێزگا نەبێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

مەبەستی کاک فرەنسۆ، سەنتەری پارێزگایە، یان لە مەیانی پارێزگایە، با روونتر بلێین مافیان هەیە لە قەزاو ناحیەکانیش لق بکەنەوە، یان نە؟، کاک فەلەکەدین فەرموو.

بەڕێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی/وەزیری رۆشنبیری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لە سەندیکاکان واباوە کە لە سەنتەرەکان لق بکرێتەوە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

(مراكز) زیاد بکرێت، کاک شێروان فەرموو.

بەڕێز شێروان ناسح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

هەر هەمان بۆچوونی بەڕێز وەزیری رۆشنبیریمان هەیە، تەنیا مەراکزی پارێزگاکان دەگرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەگەر چ تێبینی تر نییە لەسەر ئەم ماددەیە، دەیخەینە دەنگدانەوە.کێ لەگەڵە؟.. سوپاستان دەکەین.. کێ لەگەڵ نییە ؟کەواتە بە تێکڕای دەنگ پەسەند کرا.

بەڕێز حسێن علی کەمال:

الماده الثالثه:

تتمتع النقابة بالشخصية المعنوية.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

چ تێبینییەک لەسەر ماددە(٣) هەیە؟ چ تێبینی نییە؟ دەیخەینە دەنگدانەوە، کێ لەگەڵە؟.. سوپاستان دەکەین.. کێ لەگەڵ نییە؟.. بە تێکڕای دەنگ پەسەند کرا.

بەڕێز حسێن علی کەمال:

المادة الرابعة:

تهدف النقابة الى تحقيق مايلي:

١- تجسيد النظام الفيدرالي لكوردستان العراق.

٢- المساهمة في بناء دولة المؤسسات وتعزيز مبدأ الفصل بين السلطات.

٣- الدفاع عن سيادة القانون واستقلال القضاء.

٤- الدفاع عن الحريات الاساسية ومبادئ حقوق الانسان.

٥- دعم نضال شعب كوردستان من اجل تحقيق حقوقه القومية.

٦- احترام حرية الصحافة والدفاع عن حقوق الصحفيين وضمان الحصانة (الحماية) الضرورية لأداء مهامهم.

٧- تسهيل مهمة الصحفيين في الحصول على الانباء والمعلومات.

٨- قبول النقابة في الاتحادات الصحفية العالمية ومد الجسور معها.

٩- تأهيل الصحفيين بكافة السبل المتاحة.

١٠- دعم ومساندة اعضاء النقابة في الحالات الضرورية.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ماددە (٤) هیچ تێبینییەک هەیە لەسەر ئەم ماددەیە؟، با ناونووسی ئەو ئەندامانە بکەین کە

دەیانەویت لەسەر ئەم ماددەیە قسە بکەن، (کاک یونادم، کاک شمائیل، کاک عەبدولخالق، مامۆستا مەلاتاهیر، کاک د.رزگار، کاک فرەنسۆ)، کاک عەبدولخالق فەرموو.

بەڕێز عەبدولخالق محەمەد رەشید زەنگەنە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من لەسەر برگە (٤) تێبینیم هەیە، کە دەڵێت:(الدفاع عن الحريات الاساسية ومبادئ حقوق الانسان) بەرای من ببێتە (الدفاع عن الحريات الديمقراطية الاساسية ومبادئ حقوق الانسان و سلم) بەتایبەتی ئێمە لەو قۆناغەداین ئاشتی بەشێکە لە ژیانی میللەتەکەمان، (سلم)یش بە تەنها کوردستان ناگرێتەوە لەبەر ئەوەی ئێمە دژی جەنگی جیهانیشین، لەبەر ئەوە مەسەلەی بەرگری ئەبێ بەرگری لە (حريات الديمقراطيه) بێ وئەبێ ئەو وشەیە لەناو ئەو یاسایەدا بێ، ئەوە برگە یەک.

دوو، یەکێک لە ئامانجەکانی سەندیکاکە ئەبێ پارێزگاری و پێشکەوتنی رۆشنبیری نەتەوەیی بێ، ئەوانە لە ئامانجەکان نەهاتووە، واتە تەنها هاتووە (دعم نضال شعب كوردستان من اجل تحقيق حقوقة القومية) ئەبێ یەکێک لە ئامانجی سەندیکاکەم ئەوەبێ (حماية وتطوير الثقافة القومية و الوطنية)، واتە ئەوە زیاد بکرێت، تەنها ئەو دوو تێبینییەم هەبوو، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس، کاک یونادم فەرموو.

بەڕێز یونادم یوسف کنا/وەزیری ئەشغال:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشەکی پیرۆزبایی لە میللەتی کورد دەکەم بەبۆنەی سەد ساڵەی رۆژنامەگەریی وئومێدەوارم لە دوای ئەوەی کە ئازادی و دیموکراسی بەرەو پێشەوە چووە وئازادی بیروڕا هەمیشە بەردەوام بێ و خۆزگەهەوڵەکانی ئاشتی سەرکەوتووبایە وئەمڕۆ پێکەوە هەموو نووسەرانی کوردستان ئەم یادەمان بکردایەتەوە، هەرچەندە برادەران بەباشی خۆیان ئامادە کردووە بۆ ئەم یادە.

برگە دوو دەڵێ: (المساهمة في بناء المؤسسات وبناء تعزيز مبدأ فصل بين السلطات) وشەی (دولة) لە پێناسەی یاسادا(الارض وشعب والسيادة) لێرەدا پێم باشە برادەرانی یاسایی وشەیەکی تردابنێن وەکو «نظام المؤسسات» یان رستەیەکی تر، کەگرفتی یاساییمان بۆ دروست نەکات. لەبرگە (٥) دەڵێ :(دعم نضال شعب كوردستان من اجل تحقيق حقوقة القومية)، بەبۆچوونی من ئەوە زیاد بکرێ (وترسيخ مفاهيم التأخي القومي والديني في الاقليم او في كوردستان العراق)، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس کاک یونادم، تکایە ئەو تێبینیەمان بۆ بنووسە، کاک عەبدولخالق جەنابیشت ئەگەر تێبینیەکەتیان بۆ بنووسی خراپ نییە، کاک شمائیل فەرموو.

بەڕێز شەمائیل ننو بنامین:

السيد رئيس المجلس.

في البداية بمناسبة قدوم ذكرى المائة لانطلاق الصحافة الكوردية، يطيب لي ان اتقدم بالتهنئة الخالصة لكافة الاشقاء الكورد اينما كانوا و للاخوة الصحفيين خصوصاً، وانها لفرصة مناسبة جداً ان يصدر هذا القانون في هذه ذكرى فهذا القانون سيساعد على تنظيم العمل الصحافي واهدافه السامية و يدعم الصحفيين كذلك وله مدلولات معنوية كبيرة، وكما اشار الاستاذ يونادم نتمنى ان يشارك كافة الصحفيين في الاقليم في هذا الحدث ونأمل ان يضم الشمل، ويعم السلام وتتحقق المصالحة الوطنية قريباً، انا عندي اضافة جزء منها اشار اليها الاستاذ يونادم ولكن اعتقد ان تكون هناك فقرة مستقلة وبهذا الشكل (دعم اشاعة مبدأ التسامح واللاعنف في المجتمع وترسيخ التأخي القومي والديني والمساواة في اقليم كوردستان العراق)، شكراً.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس، ئەگەر ئەو تێبینیەمان بۆ بنێری باشە، مامۆستا مەلاتاهیر فەرموو.

بەڕێز مەلامحەمەد تاهیر محەمەد زین العابدین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لە برگە (٦) دەڵێ «ضمان الحصانە»و لەنێوان حصانە، «حمایەی» داناوە، بێگومان (حصانە) لەگەڵ (حمایە) جیاوازی هەیە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

احترام حرية صحافة ودفاع عن حقوق الصحفيين وضمان الحصانة، بين القوسين (الحماية).

بەڕێز مەلا محەمەد تاهیر محەمەد زین العابدین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڵێ، بەڵام (الحصانة) لەگەڵ (الحماية) جیاوازە، حصانە سەبارەت بە ڕۆژنامەوانییەوە چییە؟ حمایەی ئاساییە؟، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەڵێ سوپاس، د.ڕزگار فەرموو.

بەڕێز د. قاسم محەمەد قاسم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لە ١٩٩٢/١٢/٤دا پەرلەمان بنەمای فیدرالی پەسەند کرد، واتە ئێستا سیستمی ئێمە لەلایەنی یاساییەوە سیستمێکی فیدرالییە، بەڵام ڕەوتی کۆمەڵایەتی بەردەوام بەرەو پێشکەوتن دەڕوات، جا بۆ بیبەسینەوە بە برگە یەک، کە دەڵێ: (تجسيد نظام فيدرالي لكوردستان)، واتە وەکو کاری سەندیکا، بۆ نەڵێین (تجسيد النظام القائم في كوردستان العراق) ئەمە وەکو پێشنیاری یەکەم. دووەم، لە برگەی دوودا دەڵێ: (مبدأ فصل بين السلطات) باشە ئەمە خاڵی سێ نایگرێتەوە،واتە

وەکو بنەمایەک لە خاڵی دوودا هاتووە، چونکە خاڵی سێ راستکردنەوەی خاڵی دووی تێدا هاتووە، (مبدأ الفصل بين السلطات) ئەو بڕگەیە دەگرێتەوە.

لە کۆتایی خاڵی (٥)دا(دعم نضال شعب كوردستان من اجل تحقيق حقوقة القومية) وشەی (المشروعه)ی بخرێتە سەر.

خاڵی (٦) من پێشنیار دەکەم لەگەڵ وشەی (احترام) (مساندة حرية الصحافة في الاقليم) زیاد بکرێت، خاڵی (١٠) ئەرکی سەندیکا کە پشتیوانی و هاریکاری ئەندامانی خۆی دەکات، پاشان بۆ بەشداری هەبێ تەنیا لەکاتی پێویست بۆ کراوە نەبێ (دعم ومسانده اعضاء النقابه)، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس کاک د.رزگار بۆ ئەو تێبینیانە، کاک فرەنسۆ فەرموو.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من تێبینیم لەسەرخاڵی (٦) هەیە، پێموایە جیاوازی لەنێوان (حصانە)و (الحمايە) هەیەو یەک نییە، ئەندامانی پەرلەمان حصانەیان هەیە، تەنها لەکوردستانی خۆمان ئەندامی پەرلەمان حصانەی هەیە، پاشان(حمایە)کەش لەناو کەوانە دانراوە وەک ئەوەی حصانەکەی روون کردبێتەوە، ماناکە یەک نییە، حەز دەکەم ئەوە چارەسەر بکرێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

جەنابی وەزیر فەرموو بۆ وەڵامدانەوەی بەڕێزان کە کۆمەڵێک پرسیارو پێشنیاریان کرد.

بەڕێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی/وەزیری رۆشنبیری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئاڵۆزییەکی تێدا نییە، لەگەڵ هەموو تێبینییەکاندا دەگونجێت، بەڵام هەندێ تێبینی خرایە روو لەبەرئەوەی لایەنی سیاسی تێدایە رەنگە گفتوگۆی نەکەن، ئەگەر نا بەلای منەوە هیچ هەموارکردنێکی پێناوێ، بۆ نموونە (دولة المؤسسات) ئێمە خۆمان لە عێراق جودا نەکردۆتەوە ئێمە دەبێ رۆژێک لە رۆژان (دولة المؤسسات) بکەین، ئێمە کە باسی دەوڵەت دەکەین، بەشێکین لە دەوڵەتی عێراق .

سەبارەت بە سیستەمی فیدرالی، راستە سیستەمی فیدرالی بەناو باشترە لەوەی بەگشتی بێت، (قائم) چییە؟ سیستەمی فیدرالی بەرجەستەکردنەکەی پێویستترە، بۆ نموونە (حريات اساسي) کە برادەرێک باسی کرد، سەربەخۆییەکانی دیموکراتیش دەستەبەر دەکات، واتە لە بنەڕەتدا خۆی سەربەخۆییەکانی دیموکراتییە، لەرووی یاساییەوە (حریاتی اساسیە)، بەڵام لە دەستووردا (حریاتی دیموکراتی) دادەنێن (حریاتی اساسی) لادەدەن لەبەر ئەوە هیچ هاودژی تێدا نییە.

مەسەلەی گەشەپێدانی رۆشنبیری باشە ببێت، بەڵام ئەمەی کە هاتووە(حقوق القومية) هەموو شتێک دەگرێتەوە وەکو مافی نەتەوەیی، ئیداری، رۆشنبیری وکۆمەڵایەتی.دوای ئەوە ئەم

سەندیکایە پیشەییە ڕێکخراوی ڕۆشنبیری نییە، من ناڵێم ئەو بڕگەیە (تطوير الثقافة القومية) نەبێ، ئەگەر زیادیش بکرێت هیچ گرفت نییە، بەڵام ئەو زیاد کردنە شێوازێکی لاستیکی(مطاطی) دەداتە یاساکە، ئەگەر زیادیشی نەکەن هیچ گرفتێک نییە، چونکە لە بڕگە (٥)دا دەڵێ: (من اجل تحقيق حقوقه القوميه)، کەواتە(حقوق قوميه) هەموو شتێک دەگرێتەوە، دیسان دەڵێم، ئەگەر زیاد بکرێ هیچ گرفت نییە.

سەبارەت بە (ترسيخ مبادئ التآخي والتسامح الديني) لە جێگایەک یان (تسامح اللاعنف) ئەمانە ئامانجی ئایدیۆلۆجی و ڕۆشنبیرین لە دەرەوەی پیشەی ئەو سەندیکایەن، دیسان دەڵێم لەوانەیە لەبەر ئەوەی تێبینی سیاسی تێدا بێت زیاد بکرێت هیچ گرفتی تێدا نییە، بەڵام لە واقعدا هیچ ناگۆڕێت، بەلای منەوە وەکو خۆی بمێنێتەوە باشترە، بەڵام تەنها ئەو تێبینییەی دوایی (ضمان الحصانه) بمێنێتەوە بۆ ڕۆژنامەوانی، بەراستی من دەنگم نەکرد بۆ ئەوەی بمێنێتەوە، بەڵام کاک فرەنسۆ قسەی کرد، بێگومان (حصانه) زۆر بەهێزترە، جگە لە ئەندامانی پەرلەمان لەناو کۆمەڵدا کەسی تر (حصانەی) نییە، لەبەرئەوە (ضمان الحماية) دروسترە لەڕووی یاسایی و زمانەوانییەوە، بۆیە ئەگەر بکرێتە (ضمان الحمايه) شتەکە دەبڕێتەوە.

ئەم تێبینییانەی کە ئەندامان کردیان هەمووی یاساکە دەوڵەمەند دەکات، بەڵام ئەمە دەتوانرێ لە پێڕەوی ناوخۆدا بنووسرێت، سەندیکا خۆی ئامانجە زیادەکان دادەنێت، لەسەر تیشکی ئەم یاسایە دەتوانێ ئامانجەکانی خۆی ڕاڤە بکات واتە ئەم تێبینییانە ڕوونکردنەوەی ئامانجەکانە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس. واتە جەنابت ڕات وایە کە ئەو پێشنیارانەی لەلایەن ئەندامانەوە کران، لە پێڕەوی ناوخۆدا بچەسپێن؟. لیژنەی یاسا فەرموون.

بەڕێز شێروان ناسح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەوەی پەیوەندی بە لیژنەی یاساوە هەیە ئەو پێشنیارانەن کە ئەندامان ڕوونیان کردەوە، وشەیەک لەوێ زیاد دەبێت، یان وشەیەک لەوێ کەم دەبێت، ئەگەر بەنووسین بماندەنێ ئێمە لە دارشتندا دەتوانین خۆمان لەو هەڵانە لابدەین و، بەشێوەیەکی ڕێکوپێک دایڕێژینەوە.

سەبارەت بە تێبینی کاک فرەنسۆ دەربارەی (حمايەو حصانه) بەبڕوای من جیاوازی هەیە لەنێوان (حمايه)و (حصانه)، وابزانم لێرەش مەبەست (حمايه)یە نەک (حصانه).

سەبارەت بە (دولة المؤسسات)، بە بڕوای من مەبەست لە (دولة المؤسسات) دامودەزگای دەستورییە، کە حکومەت و پەرلەمان خۆی دەگرێتەوە و دوای ئەو ناوی (سلطات) هاتووە (تعزيز مبدأ الفصل بين السلطات) مەسەلەی زەوی و ئاو و نیشتمان و ئەو جۆرە شتانە نییە ئەمە ڕای لیژنەی یاسا بوو، ئەوەی تر بەجێ دێلم بۆ برای بەڕێزم کاک ئەحمەد سالار با ئەو وەڵام بداتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سوپاس کاک شێروان. فەرموو کاک ئەحمەد.

بەڕێز ئەحمەد سالار عەبدولواحد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەڕێز مامۆستا عەبدولخالق زەنگەنە ئەو پێشنیارەی کە کرد سەبارەت بە (الدفاع عن الحريات الديمقراطية الاساسية ومبادئ حقوق الانسان والسلم)، ئێمە هەرچەندە لە واتای ئازادییەکان (حريات) کە وشەیەکی رەهایە و دیموکراتییەتیش خۆی تێدا دەبینێتەوە، بەڵام ئێمە وەکو لیژنەی رۆشنبیری بە پەسەندی دەبینین هەردوو وشەی دیموکراتییەو ئاشتی (سلم) لەوێدا زیاد بکرێ.

سەبارەت بە تێبینییەکەی کاک یۆنادم کە لەبارەی پتر چەسپاندن و بەهێز کردنی گیانی برایەتی نێوان ئەو گەلانەی کە لە کوردستاندا دەژین، ئێمەش هەروەکو بەڕێز کاک فەلەکەدین کاکەیی فەرمووی بەشتێکی ماقوڵی دەزانین و هیچ نکوڵییەکمان لێی نییە.

ئەو رایەی کە د.رزگار دەربارەی خاڵی (تجسيد النظام الفيدرالي لكوردستان العراق) فەرمووی، ئێمەش لەگەڵ هەمان را داین، چونکە ئەو سیستەمەی کە ئێستا باوە فیدرالیەتە و، یاساش پەیوەستە بە کارو بوونی رۆژانەی ژیانەوە نەک زیاتر بە ئایندەوە، چونکە لە ئێستاوە دەست پێدەکات ئێستا ئەوەی هەیە فیدرالیزمە کە داکۆکی لێ دەکەین بۆیە وەکو مامۆستا فەلەکەدین فەرمووی رەوایە و، رای لیژنەی ئێمەش ئەوەیە سیستەمی فیدرالی بمێنێتەوە (تجسيد النظام الفيدرالي لكوردستان العراق)، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سوپاس کاک ئەحمەد. فەرموو کاک عەدنان.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

جگە لە تێبینی بابەتی (حصانە و حمایە) کە هەموومان کۆکین لەسەر ئەوەی جیاوازیان هەیە جێی خۆیەتی کە بیگۆڕین، من دەمەوێ شتێک بخەمە پێش چاوی بەڕێزان، ئێمە لێرەدا گفتوگۆی سیستەمی سیاسی حزبێک ناکەین، دەبێت زۆر ورد بین لە دەستەواژەکان ئەو دەستەواژانەی کە بەڕێزان پێشنیاریان کرد وەکو (دیموکراتی، سیاسی) من بۆ نموونە شتێک دەهێنمەوە دەتوانین زۆر شت باس بکەین، سیغەکان زۆر رێکوپێکن، لە ساڵی (١٩٥٩) پاش شۆڕشی (١٤)ی تەموز یاسای (جمعيه الفلاحين) هەبوو کە (کاظم فەرهود) یادی بەخێر سەرۆکی (جمعیەی فلاحین) بوو، یەکێک لە دەقەکانی ئەم یاسایە دەڵێت: (واجبها الدفاع عن الجمهورية العراقية)، بووە مشتومڕێکی زۆر توند لە نێوان یاساناسەکان و رۆژنامەکانی (الاحرار، خەباتی ئێمە، وطن الديموقراطي)، بۆ ئەوەی ئەو دەستەواژەیە (واجبها الدفاع عن الجمهورية العراقية) دەربیێنن لەبەرئەوەی (جمعيه الفلاحين) رێکخراوێکی پیشەییە و دەیەوێت بیکاتە رێکخراوێکی سیاسی،

بۆ ئەوەی لەبەرچاوو بێت ئەمە یاسای سەندیکایەکی پیشەییە و، یاسای حزبێک نییە، لەبەر ئەوە دەتوانین زۆر دەستەواژە زیاد بکەین، بەلام دەبێت زۆر ورد بین بابەتەکە لە ڕێڕەوی خۆی دەرنەهێنین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سوپاس کاک عەدنان. کاک د. ناسح فەرموو.

بەڕێز د.ناسح غەفور رەمەزان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەراستی ئەو تێبینییەی کە کاک عەبدولخالق زەنگەنە دەری بڕی و مامۆستا ئەحمەد باسی کرد من بەپێویستی نازانم ئەو وشەیە زیاد بکرێ، چونکە لە بڕگەی چواردا هاتووە: (الدفاع عن الحقوق الاساسية ومبادئ حقوق الانسان) کە وتت:(الحريات الاساسية) هەمووی دەگرێتەوە، دیموکراتیش دەگرێتەوە، لەبەرئەوە پێوست ناکات ئەو وشەیە لێرە زیاد بکرێت، وەکو کاک عەدنانیش گوتی ئەگەر ئێمە هەموو وشەیەک زیاد بکەین نابێت، دەتوانین ئەوەی پێویستە لەپاشان لە پێڕەودا ئەو مەسەلانە چارەسەر بکرێت کە وتت :(مبادئ حقوق الانسان) ئەوە ئاشتیش دەگرێتەوە پێویست ناکات لێرەدا ئێمە هەموو شتێک باس بکەین، وابزانم ئەمە تێروتەسەلە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سوپاس د. ناسح. کاک عەبدولخالق تێبینییەکی هەیە، فەرموو.

بەڕێز عەبدولخالق محەمەد ڕەشید زەنگەنە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لەو تێبینیانەی برادەران دایان، دوو سێ خاڵ هەنە زۆر گرنگن لەمەسەلەی بابەتی ئامانجی سەندیکا(اهداف النقابة) یەکێک لەوانە دەسەلاتی چوارەم، لە هەموو دونیادا دەسەلاتی ڕۆژنامەگەرییە و، ئەرکی بنەڕەتی دەسەلاتی ڕۆژنامەگەریش بەرگری کردنە لە دیموکراتیەت، لەبەرئەوە وشەی دیموکراتیەت زۆر پێویستە ببەسترێتەوە بە ئامانجەکانی سەندیکاکە.

دوو، سەبارەت بە مافی نەتەوەیی مەسەلەی ڕۆشنبیری نیشتمانی و نەتەوەیی ئەمە مەسەلەیەکی ترە ئێمە زۆر جار لە ڕۆژنامەگەریی ئەو ڕاستیە دەشێوێنن هەتا لەو ڕۆژنامانەی کە کوردستان مۆڵەتیان پێ دەدەرێن، لەبەرئەوە بەرگریکردن لە سەروەری نیشتمان و، نەتەوەیی و، نیشتمانپەروەری زۆر پێویستە گەنجەکان و میللەتەکەمانی پێ پەروەردە بکەین، هەروەها من لەگەڵ ڕای کاک یۆنادم و کاک شەمائیل دام کە مەسەلەی برایەتی نەتەوەکان و ئایینییەکانیش زۆر پێویستە زیاد بکرێت لەبەرئەوەی یەکێکە لە ئامانجەکانی ئەو برایەتییەی نێوان ئەو نەتەوانە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاستان دەکەین ئێستا پوختەکەی ئەوەیە دوو سێ پێشنیارمان لەبەردەستدایە، دیارە خاوەن پێشنیارەکان یەکێکیان کاک عەبدولخالقە و، کاک شەمائیل و، کاک یۆنادم. ئەوەی کاک شەمائیل و کاک یۆنادم یەک ناوەڕۆکیان هەیە جیاوازیان نییە، ئەوەی کاک یۆنادم پوختەترو کورترە، بەڵام هەردووکی دەخوێنینەوە. ئەگەر کاک عەبدولخالق و کاک شەمائیل لەو رایەن پێشنیارەکەیان بخەینە دەنگدانەوە دەیانخەینە دەنگدان.

کاک عەبدولخالق پێشنیار دەکات بڕگەیەک زیاد بکرێت، یاخود ئەو بڕگەیە چاک بکرێت کە هەیە (الدفاع عن الحريات الديموقراطية الاساسية ومبادئ حقوق الانسان والسلم) داوا دەکات ئەم بڕگەیە زیاد بکرێت یان تێهەڵکێش بکرێت لەگەڵ ئەو بڕگەیەی کە باسی ئازادییە بنەڕەتییەکان (حریاتی اساسی) دەکات لیژنەی یاسا پاشان چارەسەری بکات. ئەو پێشنیارە دەخەینە دەنگدانەوە:

کێ لەگەڵە؟ سوپاستان دەکەین.. کێ لەگەڵ نییە؟.. بە زۆربەی دەنگ پێشنیارەکەی کاک عەبدولخالق پەسەند کرا. پاشان تێهەڵکێش بکرێت لەگەڵ ئەو بڕگەیەی هەیە.

بڕگە (٢) هەر پێشنیاری کاک عەبدولخالقە داوا دەکات بڕگەیەکی تازە زیاد بکرێت یان تێهەڵکێش بکرێت دوایی برادەرانی لیژنەی یاسا چارەسەری بکەن کە پێشنیارەکەی بەو شێوەیە: (حماية وتطوير الثقافة القومية والوطنية)، زیاد بکرێت لەسەر ئەو ئەرکانەی کە دیاریکراون ئەوە پێشنیاری کاک عەبدولخالقە، کێ لەگەڵە؟.. سوپاستان دەکەین.. کێ لەگەڵ نییە؟کەواتە بە زۆربەی دەنگ پەسەند کرا. سوپاس.

پێشنیارێکی تر هەیە لەلایەن بەڕێز شەمائیل کراوە لەوانەیە خۆی حەزبکات باسی بکات. فەرموو کاک شەمائیل.

بەڕێز شەمائیل ننو بنیامین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەراستی (مبدأ التسامح واللاعنف) بەرای من زۆر پێویستە، ئەمەش تەنیا پەیوەند نییە بە توێژێک، واقیعی ئێمە وا پێویست دەکات ئەو بنەمایانە بلاوبکرێنەوە بەتایبەتی لەلایەن برادەرانی راگەیاندن، زۆر جار لە هەوڵەکانی ئاشتی و نزیک کردنەوەی رایەکان (وجهات النظر) لەوانەیە یەکێک لە برادەرانی راگەیاندن بەشدار بێت لە ئاگر خۆشکردنی (تصعید)کردنی، لەبەرئەوە بەرای من ئەو بنەمایانە گشتییەو زۆر گرنگە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

پێشنیارەکەی کاک شەمائیل وەکو گوتمان زۆر دوور نییە لە پێشنیارەکەی کاک یۆنادم، ناوەڕۆکەکەیان یەکە، بەڵام ئێستا پێشنیارەکەی کاک شەمائیل دەخوێنینەوە دەڵێت: (دعم اشاعة مبدأ التسامح واللا عنف في المجتمع وترسيخ التآخي القومي والديني والمساواة في اقليم

کوردستان العراق)، ئەوە پێشنیارەکەی کاک شەمائیلە، دەیخەینە دەنگدانەوە:
کێ لەگەڵە؟.. سوپاستان دەکەین.. کێ لەگەڵ نییە؟ کەواتە بە زۆربەی دەنگ پەسەند کرا سوپاستان دەکەین. پاشان ئەندامانی لیژنەی یاسا چارەسەری ئەم برگەیە بکەن سوپاسیان دەکەین.
ئەو دوو پێشنیارە بوو بە بڕیار.
چەند تێبینیەکی تریش هەبوو، پاشان ئەگەر لیژنەی یاسا تەماشای بکەن.
کاک حسێن فەرموو مادده (٥) بخوێنەوە.

بەڕێز حسین عەلی کەمال:

الفصل الثاني/ التشكيل والعضوية:
المادة الخامسة: تشكل النقابة بناءاً على طلب يقدمه مالا يقل عن خمسة عشر صحفياً ممن يمارسون المهنة الى الجهة المختصة.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

چ تێبینییەک لەسەر مادده(٥)هەیە؟ با ناونووسیان بکەین ئەوانەی کە ویستیان قسە بکەن ناوەکان دەخوێنمەوە: کاک محەمەد سەعید، مامۆستا مەلا تاهیر، د. ناسح، کاک جوهر، د.رزگار، کاک ئیبراهیم.

بەڕێز سەعید محەمەد سەدیق هروری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

مادده(٤)بەگشتی وەکو مادده نەخرایە دەنگدانەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ڕاست دەکەیت، مادده (٤) دەخەینە دەنگدانەوە.
کێ لەگەڵە؟.. سوپاستان دەکەین.. کێ لەگەڵ نییە؟.. بە تێکڕای دەنگ پەسەند کرا، سوپاس کاک محەمەد بۆ ئەو تێبینییە. فەرموو کاک ئیبراهیم.

بەڕێز ئیبراهیم سەعید محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئامانج لەم یاسایە ئەوەیە کە سەندیکایەک بۆ هەموو ڕۆژنامەنووسەکانی کوردستان بچەسپێت و، ئەم سەندیکایە دەبێ پیشەیی بێت و، بێ لایەن بێت و، تەعبیر لە ڕێرەوەی ڕای گشتی کوردستان بکات و، پشتگیری لە مافی هەموو ڕۆژنامەنووسەکان بکات، هەروەها دەمانەوێ یاسایەک بۆ سەندیکایەکی یەکگرتوو یاساکاری (تەشریع) بکەین کە نوێنەرایەتی هەموو ڕۆژنامەنووسەکانی کوردستان بکات، ئەوجا پێشنیار دەکەم کە ژمارەی ئەو ڕۆژنامەنووسانەی داواکاری پێشکەش دەکەن بۆ دامەزراندنی ئەم سەندیکایە لە (٢٥) ڕۆژنامەنووس کەمتر نەبن تاکو ئەو داواکارییە بەهێزتر بێت، ئەمە ڕای منە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس کاک ئیبراهیم. مامۆستا مەلا تاهیر فەرموو.

بەڕێز مەلا محەمەد تاهیر محەمەد زین العابدین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

زۆر لە قسەکانمان پێش نیوەڕۆ کردووە، بەڵام حەز دەکەم ئاماژە بکەم بۆ ئەو مادەی کاک سەعید ئاماژەی بۆ کرد نەخرابووە دەنگدانەوە. ئەمە یەک.

دوو سەبارەت بە (تشکیل) ئەمە (هیئة التحضيرية)، ئەگەر بڵێی (يقدمه هيئة تحضيرية لا تقل عن تسعة اعضاء)، چونکە بە (٩) ئەندام ئەنجوومەنی سەندیکا دروست دەبێت بۆ بگاتە (١٥) یانی سەنەدەکە چییە، بۆ (٩) نەبێت؟، چونکە ئەنجوومەنی سەندیکای رۆژنامەنووسان لە (٩) کەس پێک دێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس مامۆستا، کاک جوهر فەرموو.

بەڕێز جوهر ئەحمەد شاواز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لە مادده(٥)دا هاتووە: (تشكل نقابة بناءأعلى طلب يقدمه مالا يقل عن خمسة عشرة صحفيا ممن يمارسون المهنة الى الجهة المختصة)، لێرەدا بەرای من یاساکە خۆی سەندیکای پێک هێناوە، بەڵام لێرەدا بۆشاییەک هەیە دەبێت دەستەی ئامادەکار (هيئة تحضرية) پێک بهێنرێت بۆ ئەوەی کە ئەو یاسایە هاتە رێوە پێڕەوی بکات، بەرای من ئەزموونێکمان هەیە کۆڕی زانیاری کورد کە کاتی خۆی پێکهێنرا دەسەڵات درا بە ئەنجوومەنی وەزیران کە دەستەی ئامادەکار پێک بێنێت، لێرە بەرای من دەستەواژەکە وا بێت: (تشكل هئية تحضيرية لنقابة من خمسة اعضاء بأمر من مجلس الوزراء)، یان وەزارەتی رۆشنبیری واتە دەستنیشانی لایەنی پەیوەندیدار بکرێت کە ئەو دەستەیە پێک بێنێت. وەکو لە مادده (٧)دا هاتووە دەستەی ئامادەکار ناوی هاتووە، بەڵام دانەنراوە چۆن پێک دەهێنرێت، داوا دەکەم ئەم ماددەیە چارەسەر بکرێت، سوپاس.

بەڕێز د. ناسح غەفور رەمەزان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەرای منیش دەبێ لێرە لیژنەی ئامادەکردن (اللجنه التحضيريه) دیاری بکرێت نەک (تشكل النقابة بناءا على طلب يقدمه ما لا يقل عن خمسة عشرة صحفيا) وابزانم یەکەم جار دەبێ لیژنەی ئامادەکردن دروست بکرێت بۆئەوەی ئەم شتە داوا بکرێت، پاشان دابمەزرێت یانی ژمارەکە دەمێنێتەوە (١٥) یان (٢٥)، بێگومان ئەگەر (٢٥) بێت باشترە، چونکە بۆ هەموو کوردستانی عێراقە، وابزانم لێرە دەبێت دارشتنێکی تری بکرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:
واتە پێشنیارەکەت ئەوەیە کە لیژنەی ئامادەکردن هەبێت لەم ماددەیە. کاک د.رزگار فەرموو.
بەڕێز د. قاسم محەمەد قاسم:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.
بەشێک لە قسەکانی من کران، بەڵام من داوای روونکردنەوە دەکەم لە هەردوو لیژنەی یاساو رۆشنبیری دەربارەی برگە(٤) لە ماددە (١) کە ئێمە پەسەندمان کرد دەڵێت: (الصحفي هو كل عضو منتمي الى النقابة وموفي بالتزاماته)، لێرەدا (١٥) یان (٢٥) بێت گرفت نییە، بەڵام پرسیاری من لەبرادەران ئەوەیە: (الجهة التي تشهد بانهم صُحفيين) کێیە؟، سوپاس
بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:
سوپاس د. رزگار. کاک فرەنسۆ فەرموو.
بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.
من لەگەڵ ماددەکەدام زۆر ئسولیەو رێکوپێکە هیچ شتی پێناوێ، سوپاس.
بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:
سوپاس. کاک شێروان فەرموو.

بەڕێز شێروان ناسح حەیدەری:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.
سەبارەت بە ماددەکە، لە ماددە دوو ئێمە ئەو سەندیکایەمان دامەزراندووە بە حکومی یاسا، واتە سەندیکاکە بە حوکمی ئەو یاسایە وەستاوە.
سەبارەت بە دامەزراندنەکە کە هاتووە: (تشكل نقابة بناءا على طلب يقدمه ما لا يقل عن خمسة عشر) ئەوە تەنیا داواکارییەکە و پێشکەشی دەکەن ئەوەش ئیجرائەکی سەرەتاییە بۆئەوەی دەستەی ئامادەکردن دابمەزرێنن بەرەو هەڵبژاردن برۆن مەسەلەکە بەو شێوەیە.
مامۆستا مەلا تاهیر دەڵێ بۆ لەوێ هاتووە دەستەی بەرێوەبردن (٩) ئەندامە و، بەڵام (١٥)یە و پێشنیاری زیاتر دەکات؟. بێگومان دەستەی بەرێوەبردن بە یاسا دامەزراوە بەکردەوە (٩) ئەندامی داناوە، بەڵام ئەوەی دەڵێ (١٥)یە ئەوە ئەرکێکی کاتییە دێ و دەڕوا تەنیا ئیجرایەکی سەرەتاییەو بەپێی ئەو مەرجانەی کە لە یاساکەدا هاتووە.
سەبارەت بە د. ناسح هەمان تێبینی هەبوو. ئەمەش وەڵامە بۆ هەموو ئەو برادەرانەی کە جەختیان لەسەر ئەو ماددەیە کرد و، ئێمە هیچ تێبینی ترمان نییە، سوپاس.
بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:
سوپاس. جەنابی وەزیر ئەگەر چ تێبینی هەیە؟ فەرموو.

بەڕێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی/وەزیری ڕۆشنبیری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من لەگەڵ ڕای لیژنەی یاسام جگە لەوەی ئەمە سەندیکایە، سەبارەت بە (١٥) دەتوانرێ بکرێت بە (٢٠)یش، بەڵام (١٥) بەسە، ئێمە (١٦ـ ١٧) کەس کاتی خۆی داوای دروست بوونی یەکێتی نووسەرانی کوردستانمان کرد.

لێرەدا پرسیارێکی تریش هاتە پێشەوە ئەو کەسانەی کە داوا دەکەن کێن؟ لێرەدا ئێمە یاسای چاپەمەنیمان هەیە بەپێی ئەو یاسایە مۆڵەت بە ڕۆژنامە دراوە بەپێی ئەو مۆڵەتە سەرۆکی نووسین خاوەن ئیمتیازو سکرتێری نووسین دانراوە بەپێی ئەو یاسایە ئەوانە ئەزموندارن و، ئەو ئەزموندارانە داوا دەکەن، ئەوی ئەزموندار (موممارس) نەبێت داوا ناکات، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سەبارەت بە لیژنەی ئامادەکردن ئەوانەی کە پێشنیاریان کردووە ئەو وەڵامە بەس نییە؟ بۆ ئەوەی بیخەینە دەنگدانەوە، چونکە برادەران زیاتر تەئکیدیان کردووە کەدەبی لیژنەی ئامادەکردن هەبێ.

مادام وایە ماددەکە وەکو خۆی دەمێنێتەوە، کاک ئیبراهیم پێشنیاری هەیە کە ژمارەکە زیاد بکرێت لە (١٥) بۆ (٢٥)، ئەگەر هەر لەسەر ڕای خۆیەتی دەیخەینە دەنگدانەوە. فەرموو کاک ئیبراهیم.

بەڕێز ئیبراهیم سەعید محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لێرە مەبەستم (تەوسیقە)، واتە چەند ڕۆژنامەنووسێکی زانا و جەرباو و ناسراو لەسەر ئاستی کوردستان ژمارەیان (٢٥) کەس بێت کە لایەنی جیاوازیان تێدا بێت وابزانم ئەو داواکارییە بەنرختر و بەهێزتر دەبێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەمە ڕوونە، واتە بەڕێزت لەسەر پێشنیاری خۆتی. پێشنیارێک کراوە بۆ ماددە (٥) لە جیاتی (١٥) ئەوەی کە داوا پێشکەش دەکات بۆ لایەنی پەیوەندیدار بۆ مەسەلەی سەندیکا لە (١٥) بکرێت بە (٢٥) کەس، بۆیە دەیخەینە دەنگدانەوە.

کێ لەگەڵە ئەوەدایە بکرێت بە (٢٥)؟.. سوپاستان دەکەین.. کێ لەگەڵ نییە؟ کەواتە بەزۆربەی دەنگ ئەو پێشنیارە پەسەند نەکرا. واتا ماددەکە وەکو خۆی مایەوە و، دەیخەینە دەنگدانەوە. کێ لەگەڵە؟.. سوپاستان دەکەین.. کێ لەگەڵ نییە؟ کەواتە بە زۆربەی دەنگ ماددە (٥) پەسەند کرا.

ئێستا دێینە سەر ماددە (٦).

بەڕێز حسێن عەلی کەمال:

المادة السادسة: تتألف النقابة من:

١ـ الهيئة العامة.

٢ـ مجلس النقابة.
٣ـ لجنة الانضباط.
٤ـ لجنة المراقبة.
٥ـ فروع النقابة في محافظات كوردستان العراق.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

چ تێبینییەک لەسەر مادده (٦) هەیە؟ با ناونووسیان بکەین: کاک بورهان، کاک د.ناسح. دوو کەس تێبینیان هەیە. کاک بورهان فەرموو.

بەڕێز بورهان عەلی جاف:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

رای لیژنەی یاسا لە پرۆژەکەیاندا دەڵێ مادده (٦) ئەوان کە دانراوە خرێتە جێگەی مادە (٦)ی پرۆژەکە جا ئەگەر ئێستا گفتوگۆی پرۆژەی لیژنەی یاسا بکرێت زۆر باشە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

زۆر سوپاس. کاک د. ناسح فەرموو.

بەڕێز د. ناسح غەفوور رەمەزان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیار دەکەم لە بڕگەی (٥) (فروع النقابة في محافظات کوردستان العراق) بکرێت بە (مراكز محافظات اقليم کوردستان العراق)، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس د. ناسح. پێشنیارەکەی لیژنەی یاسا دەبێ لێرە چارەسەری بکات، لیژنەی یاسا فەرموون.

بەڕێز شێروان ناسح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سەبارەت بەوەی کاک بورهان گوتی راستە دەبێ لێرە جێی بکەینەوە و، بیکەین بە ماددەیەکی زیاد (اضافی) و، زنجیرە پرۆژەکە دوو ماددەی جیاوازی دەبێت پاش ئەوەی کە ئەو دوو ماددەی یەکەم و دووەم زیاد دەکرێت..

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

جا ئێستا ئەوە دەبێت بە مادده (٦) تکایە بیخوێنەوە.

بەڕێز شێروان ناسح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

يصنف منتسبوا النقابة بموجب السجل العام الى ثلاثة اصناف:
اولا: الصحفي المتدرج: هو الذي يتخذ من الصحافة بقنواته الثلاثة مهنة رئيسية له ولا يتمتع

بلقب او بصف الصحفي المتمرس الا بعد مرور سنتين متواصلتين على ممارسته بتاييد من الجهة المعنية التي يعمل لديها بعد تسجيل اسمه في السجل العام ولا يتمتع باي امتياز من امتيازات الصحفي المتمرس الا بعد ان ينقل اسمه الى جدول ذلك الصنف وعندئذ تضاف فترة التدرج الى خدماته وتكون مدة التدرج بالنسبة لمن يحمل شهادة بكلوريوس في الصحافة والاعلام او ما يعادلها سنة واحدة.

ثانيا: الصحفي المتمرس هو الذي عمل او يعمل في الصحافة بقنواته الثلاث بصورة فعلية وقد اتخذها منهة رئيسية له ومرت على عمله الفترة المبينة في الفقرة السابقة.

ثالثا: الصحفي المشارك هو من كان ممارسا للعمل الصحفي دون ان يتخذ مهنة رئيسية له ويثبت ذلك بابراز العقود الضرورية من الجهات المعنية ويحق له نقل اسمه الى جدول الصحفيين المتمرسين بعد مرور لا تقل عن خمس سنوات متواصلة واتخاذ الصحفافة مهنة له.

ئەوە ئەو ماددەیە بوو کە ویستمان لە پرۆژەکەدا زیاد بکرێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس. چ تێبینییەک لەسەر ئەم ماددەیە هەیە؟ با ناونووسیان بکەین.. کاک بورهان، کاک ئیبراهیم. کاک بورهان فەرموو.

بەڕێز بورهان عەلی جاف:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

هەمیشە پێناسە بەدیاری کراوی دێت، بەڵام من تێکەڵاوییەک دەبینم لەو پێناسانەی کە کراوە بە تایبەتی لە (صحفیَ المتدرج) لەگەڵ ڕێزمدا بۆ رای لیژنەی یاسا (صحفی متدرج)ی کردووە بە بنەما لە پێناسەکاندا یانی ناوی هێناوە لە (صحفی متدرج) و (صحفی متمرس) و (صحفی مشارک)، یانی ئەگەر (صحفی المتدرج) هەر خۆی باس بکرێت وەکو رۆژنامە نووس سیفەی چییە؟ وەکو (مشارک) و (موتەمەریس) هەر خۆیان باس بکرێن زۆر زۆرباشترە لەوەی کە ئێستا ئەو تێکەڵاوییەی هەیە، بۆ نموونە بەرای من ئەگەر جەنابت مۆڵەتم بدەی: (الصحفي المتدرج هو الذي يتخذ من الصحافة بقنواتها الثلاث مهنة رئيسية له وتكون مدة التدرج بالنسبة لمن يحمل شهادة البكلوريوس في الصحافة والاعلام او ما يعادلها سنة واحدة) یانی ئەوەی کە هاتووە لێرە زیادەیە یانی باسی (صحفی متمرس) دەکات و باسی (متدرج) ناکات...

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

(سقف زمنیە)کە چۆن بتوانین لەگەڵ ئەوانی تردا جیاوازیان بکەینەوە؟.

بەڕێز بورهان عەلی جاف:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەگەر ئێمە هەر سیفەتێکی وەکو (صحفی متدرج) و (مشارک) و (متمرس) پێناسەیەکی دیاریکراوی خۆی بکرێت ئەو تێکەڵاوییەشی ناوێت هەر سیفەتی خۆشی ئەدرێتێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاک ئیبراهیم سەعید فەرموو .

بەڕێز ئیبراهیم سەعید محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

زۆربەی سەندیکاکانی بابەتی تدرجیان تێدایە. چونکە پەیوەندی بە ممارسەی ساڵانەوە هەیە،و تاکو نرخێکی زیاتری بدەینێ هەر پلەیەک،پلەیەکی بەرزتر، باشتر وایە کە عینوانی رۆژنامەوانی (متدرج) بگۆڕین بۆ رۆژنامەوانی (ممارس) و لە چوار ساڵ کەمتر نەبێت من وا دەبینم کە دوو ساڵ کەمە. بۆ نموونە سەندیکای ئەندازیاران کە ئەندازیارێک دەردەچێت لە کۆلێجی ئەندازیاری لە سەندیکا عینوانی بریکاری ئەندازیاری وەردەگرێت دوای چوار ساڵ ئەبێتە ئەندازیار(ممارس)، واتە دوو ساڵ نییە و زۆربەی سەندیکاکان وا بزانم لە دوو ساڵ زیاترە، جا حەزدەکەم هی (متدرج) زیاتر بێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

واتە پێشنیارەکەت ئەوەیە دوو ساڵ بکرێتە چوار ساڵ.

بەڕێز ئیبراهیم سەعید محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڵێ وایە لە (متدرج) وە بۆ (ممارس).

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاست دەکەین، کاک فرەنسۆ فەرموو .

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من نازانم یاساییەکان سەیری بکەن ئایا ئەمە هاودژی (تناقض) نییە؟ یەکەمین (الصحفی المتدرج)،ت هاودژ نییە لە گەڵ ئەو تەمەنەی بۆتان داناوە کە تەمەنی (١٧) ساڵ بیت، لەرادیۆ ،تلفزیۆن،لە رۆژنامە ئیش بکات، دووساڵی تەواو کرد ئێوە بە (صحوفی متدرج) دایدەنێن، کەواتە هێشتا تەمەنی نەبووەتە بیست ساڵ ئەو دەبێتە رۆژنامەوان بەو پێ یەی ئێوە لێرە داتان ناوە، جالێرە دا هاودژییەک هەیە لەنێوان ئەو تەمەنەی کە بە (٢٥) ساڵ دای ناوە ولەنێوان ئەو دوو ساڵەی ئەو کە لە یەکێک لە دەزگاکانی کار بکات، خۆتان چارەسەری ئەوە بکەن.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەگەر بە پێی یاسای (خدمە) بێت ئەبێ تەمەنی (١٨)ساڵ بێت، پاشان یاسای (خدمە) دەیگرێتەوە .جەنابی وەزیر فەرموو.

بەڕێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی/وەزیری ڕۆشنبیری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لە ڕاستیدا وەڵامی پرسیارەکەی کاک فرەنسۆ لێرە هاتووە: (يقتضي لمن ينتمي من النقابين يمكن ان يتدرج ....) پێشنیار کرا ئەوەی بیست ساڵ تەواو بکات ، لە ڕاستیدا خۆی بیست وپێنج ساڵە، هەرچەندە پێشنیارەکە سەرکەوت، واتە لەوێ دیاری کراوە ١٨ساڵ نییە، بەڵام ئەگەر ١٨ ساڵ بێت لەوانەیە باشتر بێت، بەڵام کە وترا دەبێ بیست و پێنج ساڵ تەواو بکات ،واتە (متدرج) دەگرێتەوە. بۆ متدرج درەنگە واتە بیست ساڵ پەسەندە وخوودی متدرج لەبنەڕەتدا باشە، ڕاستە باسی متدرج زیاتر دەکات، بەڵام خۆی بنەمای ڕۆژنامەوان متدرجە ئەبێ وصفەکەی لەوێ ڕوون بێت، چونکە ڕۆژنامەوان کاری بنەڕەتی لە تدرجەوە دەست پێ دەکات کە ئەچێتە سەندیکا ئەبێ لەوێ زۆر ڕوون بێت لە ڕووی مەرجەکانی امتیازاتی و باری تایبەتی تا ئەبێتە متدرج. سەبارەت بە دووساڵەکەش کە ئەبێتە ڕۆژنامەوان، واپەسەندە لە زۆر جێگا کە ئەبێ دوو ساڵ بێت پاشان ئەبێتە (متدرج)، من لەگەڵ دوو ساڵەکەم کە وەکو خۆی بمێنێت و پێناسەکەیشی دیاری بکرێت و دابنرێت و لێرە بیست ساڵ دانراوە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سەبارەت بە (سنتين متواصلتين) ،کاک ئیبراهیم مەبەستی ئەوە بوو کەوەکو سەندیکاکانی تر لە دووساڵەوە بکرێتە چوارساڵ. ڕۆژنامەوانی دەبێ زیاتر بەهرەی لەگەڵ دا بێت، بۆ نموونە زۆرجار گەنجێک لە تەمەنی ١٨ساڵ تا ئەگاتە بیست ساڵ ڕۆژنامەوانێکی باشی لێ دەردەچێت، چونکە نووسین لەوانەیە جیاوازبێت لە گەڵ بابەتی ئەندازیاری و شتی تر .

بەڕێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی/وەزیری ڕۆشنبیری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سەبارەت بە (سنتين متواصلتين)، گرنگە چونکە ڕۆژنامەوان کە دەستی پێ کرد دەبێ بیسەلمێنێ کەوا تواناى هەیە، م(تواصل) واتە خەڵکی بزانێت کەئەو کەسە ئەنووسێت و ممارسەی هەیە، ئەمەش ئاساییە هەرکارێکیش تایبەتمەندی خۆی هەیە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەڵێ بێ گومان هەربابەتێک تایبەتمەندی خۆی هەیە، سوپاس، فەرموو کاک فرەنسۆ هەریری .

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

نازانم لەمەبەستی من گەیشتن یانە؟ من دەڵێم هاودژیەک هەیە لەمەرجەکانی بوون بە ئەندام لە سەندیکای ڕۆژنامەوانی کە ٢٥ساڵە، بۆ نموونە وادادەنێین کە بیست ساڵ بێت لێرە ئەڵێ :

اولا : الصحفي المتدرج

هو الذي يتخذ من الصحافة بقنواتها الثلاثة مهنة رئيسية له و لايتمع بلقب او (بصفة) الصحفي

المتمرس الا بعد مرور سنتين متواصلتين على ممارسته بتأييد من الجهة المعنية التي يعمل لديها بعد تسجيل اسمه في السجل العام. ولا يتمع بأي امتياز من امتيازات الصحفي المتمرس الا بعد ان ينقل اسمه الى جدول ذلك الصنف وعندئذ تضاف فترة التدرج الى خدماته. وتكون مدة التدرج بالنسبة لمن يحمل شهادة البكالوريوس في الصحافة والاعلام اوما يعادلها سنة واحدة.
بۆ نموونە کابرایەک تەمەنی (١٦) ساڵە دەچێ لە یەکێک لە دەزگاکان ئیش دەکات.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

من ئاماژەم بۆ ئەوە کرد کە یاسای (خدمە) ئەبێ (١٨)ساڵ بێت، چونکە ئەگەر لە جێگایەک تەماشا بکەیت وەکو کارمەند مامەڵەی لەگەڵ دەکرێت بۆ مافی خانەنشین و بۆ مۆڵەت و شتی تر واتە ئەبێ لەسەر ئەو بنەمایە دابنرێ.

بەڕێز فرنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من پێم وایە لە ڕۆژنامەوانی یاسای (خدمە) نییە هەندێ ڕۆژنامەوان لە دونیا هەیە سەرنووسەرە بۆ نموونە لە ژاپۆن کە تەمەنی نەگەیشتۆتە ١٣ساڵ کەواتە ڕۆژنامەوانی، توانینە، هیوایەتە وخەڵک دەتوانێ بیگاتێ واتە خەڵک دەتوانێ ببێتە ڕۆژنامەوان مەبەستم ئەوەیە کە لەناو یاسایەکە ئەو هاودژییە نەمێنێ هەوڵ بدەن چارەسەری بکەن لە نێوان تەمەنەکەو لەنێوان ئەو خاڵەی کە دایان ناوە دوو ساڵ ممارسەی کارێک بکات لە یەکێک لە دەزگاکان سیفەتی ڕۆژنامەوانی دەدرێتێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

لیژنەی یاسا ئەگەر کەرەم بکەن وئەوەمان بۆ شیی بکەنەوە .

بەڕێز شێروان ناسح حەیدەری:

بەڕێزسەرۆکی ئەنجومەن.

سەبارەت بەو پلە بەپلە (تدرج)ەی کە کاک بورهان ئاماژەی بۆ کرد، لەڕاستیدا هەرکەسێ هەڵسێ و بڵێ من ڕۆژنامەوانم ئەوە ناکرێ دەبێ مەرجی تایبەتی هەبێ کە ئەوەبکاتە ڕۆژنامەوان، ئەو بەرزەفتییەی کەدانراوە بەو شێوەیە کە ئەگەر یەکێک ممارسەی ڕۆژنامەوانی کرد بێت ولە دەزگایەک کاری کردبێت وئەو دەزگایە پشتگیریی بکات کە دوساڵە ئەوکەسە لەو دەزگایە کار دەکات ئەوە ئەبێتە ڕۆژنامەوان و پلەی ئەزمونداری دەدرێتێ لەبەر ئەوەی پلەی ڕۆژنامەوانی متدرج هیچ امتیازاتێکی نییە، حەز ئەکەم برادەران بزانن. سەبارەت بەوەی کەکاک فرنسۆ باسی کرد شیاویەتی یاسایی (الاهلیة القانونیة) لە عێراق ١٨ساڵە وئەگەر یەکێک دوو ساڵ ڕۆژنامەوانی کرد بێت واتە بیست ساڵ تەواو دەکات، لەو کاتەدا یاسایەکە هاودژیەک دروست ناکات هەرچەندە پێشنیارەکە ٢٥ساڵە، بەڵام ئەگەر بیست ساڵیش بێت لەگەڵ یاساکەی ئێمە هیچ هاودژییەکی نابێت. لەگەڵ ڕێزمدا، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەگەر روخسەت هەبێت لە مادده ١٧دا پرۆژەکە ئەڵێ:

١- يعامل الصحفي معاملة الموظف فيما يتعلق بحقه في الاجازات الاعتيادية و المرضية .

٢- تضم مدة العمل في الصحافة لاغراض العلاوة و الترفيع والتقاعد في حالة تعيينه في اية وظيفة كانت.

جا ئەگەر یاسای خدمە رۆژنامەوان بگرێتەوە، وئەگەر لیژنەی یاسا لەگەڵ روونکردنەوەی جەنابی وەزیرو لیژنەی یاسا یەک بگرێتەوە مانای وایە کە بیست ساڵەکە لە گەڵ ١٨ساڵەکە رێک کەوتووە، با بزانین رای کاک بورهان چییە؟ فەرموو کاک بورهان .

بەڕێز بورهان علی جاف:

بەڕێزسەرۆکی ئەنجوومەن.

سەبارەت بە رایەکەی کاک شێروان کە باسی امتیازات دەکات، لە راستیدا پێناسەکانە، واتە ئەم پێناسانە کە هاتووە، (الصحفی المتدرج)، من ناڵێم امتیازاتی چی هەیە وچی نییە یاخوود (الصحفی المتمرس)، یا (الصحفی المشارک)، بۆ نموونە لە رۆژنامەوانی (متمرس) دەڵێت:

(هو الذي عمل او يعمل في الصحافة بقنواتها الثلاث بصورة فعلية وقد اتخذها مهنة رئيسية لو مرت على عمله الفترة المبينة في الفقرة السابقة). لێرەدا پێناسەی رۆژنامەوانی (متمرس) دەکەیت، بۆ ئەبێ بگەڕێیتەوە بۆ (الفقرة السابقة)، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

جەنابی وەزیر فەرموو.

بەڕێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی/وەزیری رۆشنبیری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لەسەرەتاوە وتم من لەگەڵ ئەو پێناسەیەدام، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەیخەینە دەنگدانەوە.. کاک د.ناسح فەرموو.

بەڕێز د.ناسح غەفور رەمەزان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لێرە ئەوەی هاتووە بەبۆچوونی من (اجحافیک)ە دەبێ بەنیسبەت ئەوانەی کەوا بڕوانامەی بەکالۆریۆسیان لە رۆژنامەوانی هێناوە بەتایبەتی وەکو ئەزانین تاکو بڕوانامەکە دێنێ مانای وایە ئەبێ ئەو لەدوای هەژدە ساڵی چوار ساڵ ئەخوێنی ئینجا بڕوانامەی بەکالوریوس دێنی لەرۆژنامەنووسی و، لەکوردستانیش ئەوەندەی من ئاگام لێ بێت تاکو ئێستا یان دووان یان سێ کەس لەکوردستاندا بڕوانامەی بەکالۆریوسیان لە (صحافە) هەیە ئەوانەی تر هەمووی ئەزموندارن (متمرسن) بۆیە هانبدرێن باشترە لەجیاتی ئەوەی بنووسرێ (وتكون مدة التدرج بنسبة لمن

يحمل شهادة البكلوريوس في الصحافة والاعلام او مايعادلها سنة واحدة) بكرێ بە (٦) مانگ باشترە، چونكە ئەو خۆی هەر چوار ساڵە مومارەسەی (صحافە) دەكات (صحافە) ئەخوێنێ لەوێ شتی تر ناكات ئیشەكەی هەموو (صحافە والاعلامە)، چوارساڵ لەوێ ئەخوێنێ ئینجا خەڵكێكی تر لەتەمەنی هەژدە ساڵی بە دوو ساڵ دەبێتە رۆژنامەوان ئەو چوار ساڵیش لەوێ ئەخوێنێ تەمەنی ئەبێتە بیست وچوار ساڵ ساڵێكی تریش وابزانم مەغدور دەبن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

ئەوە ئیمتیازێكە دراوە بە هەڵگری بروانامەكان ئەو رۆژنامەوانەی ئەگەر لەكاتی ئیش كردندا هەم بخوێنێ وهەم رۆژنامەنووس بێ ئەوە وەكو ئیمتیازێكە.

بەڕێز د.ناسح غفور رەمەزان:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

راستە، بەڵام ئەگەر حسابی بكەین ئەو لە بیست ساڵی دەبێتە رۆژنامەنووس، مادام لە بیست ساڵی دەبێتە رۆژنامەنووس وەكو ئێستا ئێمە خەریكین هەمواری بكەین ئەو پێشنیارەی كەوا هاتووە، مانای وایە ئەگەر لە هەژدە ساڵی بچێتە كۆلیج چوار ساڵ ئەخوێنێ دەبێتە بیست وچوار ساڵ وساڵێكی تریش ئەبێتە بیست وپێنج ساڵ واتا مەغدورە، بۆیە ئەگەر ساڵەكە بكرێ بە شەش مانگ بە قەناعەتی من باشترە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

جەنابی وەزیر فەرموو.

بەڕێز فەلەكەدین سابیر كاكەیی/وەزیری رۆشنبیری:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

بەپێچەوانەوە خۆی لە بیست ودوو ساڵی كۆلیجی تەواو كردبێ بۆ نموونە پاش ئەوە ساڵێك، ساڵەكە بەخزمەت بۆی حساب دەكرێ مانای وایە یەك رۆژی ناچێت كە بوو بە(متمرس) ئەو ساڵەی (تدرج)ەكە بۆی بە خزمەت حساب دەكرێ، بەڵام هیچ رۆژێكی لەدەست ناچێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

سوپاس بۆ جەنابی وەزیر، كاك ئیبراهیم جەنابت پێشنیارت هەبوو فەرموو.

بەڕێز ئیبراهیم سەعید محەمەد:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

كە یاسا دەردەكەین ئێمە بەگشتگیری دەریدەكەین بەدەری (استثناء) دەری ناكەین، بەهرەداران(موهوبین) راستە لە رۆژنامەگەریدا هەیە، بەڵام رەنگە چەند كەسانێك بن وهەموو رۆژنامەوانێك بەهرەدار (موهوب) نین، كەمیان بەهرەدارن، ئینجا دەبینم چوار ساڵەكە بۆ (تدرج) باشە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

باشە دەیخەینە دەنگدانەوە، پێشنیارێک هەیە کە (تدرج)بکرێ بە چوار ساڵ لەجیاتی دوو ساڵ ئەو پێشنیارە لەلایەن کاک ئیبراهیم هاتووە.. کێ لەگەڵە؟.. سوپاستان دەکەین.. کێ لەگەڵ نییە؟ .. بەزۆربەی دەنگ ئەو پێشنیارە پەسەند نەکرا، مادام وایە دوو ساڵەکە دەمێنێتەوە، وەکو مادده ئەگەر چ تێبینی تر نییە، ئەگەر لەلانی دارشتن کاک بورهان شتێکی هەبێ دوایی لەگەڵ لیژنەی یاسا گفتوگۆیەک بکەن قسەکەی کاک بورهان تەنها لەلانی دارشتنەوەیە، لە (صحفی متمرس ومشارک) کەس تێبینی نەبوو، تەنها لە (تدرج) هەبوو بۆیە ماددەکە ئەخەینە دەنگدانەوە.. کێ لەگەڵە؟.. سوپاستان دەکەین.. کێ لەگەڵ نییە؟ بە زۆربەی دەنگ ئەو ماددەیە پەسەند کرا. ئینجا ئەگەڕێینەوە بۆ مادده حەوت ئێستا کە ئەبێتە مادده پێنجی کۆن (تتألف نقابە من..) واتە مادده (٧) بخوێنەوە.

بەڕێز حسێن علی کمال:

تتألف النقابة من :

١- الهيئة العامة.

٢- مجلس النقابة.

٣- لجنة الانضباط.

٤- لجنة المراقبة.

٥- فروع النقابة في محافظات كوردستان العراق.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەوە مادده حەوتە پێشنیارێک هەیە کە بنووسرێت (فروع النقابە فی مراكز المحافظات) ئەوە پێشنیارێکە، کێ تێبینی هەیە لەسەر ئەمە، مامۆستا فەرموو.

بەڕێز مەلامحەمەد تاهیر محەمەد زین العابدین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەپێشدا دیاری کراوە کە لە مەرکەزی پارێزگا ئەکرێت، پێویست ناکات دووبارە بێتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەڵێ سوپاس، کاک فرەنسۆ فەرموو.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

هەمان قسەم هەبوو.. سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەو پێشنیارە وابزانم کاک د.ناسح خاوەنی بوو فەرموو ئەگەر چ روونکردنەوەیەکت هەیە.

بەڕێز د.ناسح غـــــەفــــور رەمـــــەزان:

بەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــوومــــــەن.

لەبەر ئەوەی لەپێشوو تر هاتووە، بۆیە ئەبێ لێرەش تەئکید بکرێتەوە، داوای لێ بوردن دەکەم، سوپاس.

بەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــوومــــــەن:

جەنابی وەزیر ئەگەر چ تێبینی هەیە، فەرموو.

بەڕێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی/وەزیری رۆشنبیری:

بەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــوومــــــەن.

لە ماددە (١٤) کە ئەبێتە ماددە (١٥) هاتووە پێناسەی دەکات (فروع النقابة) ئەڵێ (تؤلف في مركز كل محافظة لجنة المراقبة) مانای وایە لەهەموو جێگایەک لەمەرکز دەبێ، سوپاس.

بەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــوومــــــەن:

کاک د.ناسح وابزانم روونە.. سوپاس.. مادام وایە ماددەکە دەخەینە دەنگدانەوە. ماددە حەوت کێ لەگەڵە؟.. سوپاستان دەکەین.. کێ لەگەڵ نییە؟ بەتێکڕای دەنگ پەسەند کرا.

بەڕێز حـــــــسێـن عـــەلی کـــەمـــال:

المادة (٨): يشترط فيمن ينتمي الى النقابة مايلي:

١- ان يكون مقيما في كوردستان العراق.

٢- اكمل الخامسة والعشرون من العمر.

٣- غير محكوم بجنحة او جناية مخلة بالشرف.

٤- ان يتمتع بالاهلية المهنية.

بەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــوومــــــەن:

ماددە (٨) چ تێبینیەک هەیە (کاک عەبدولخالق، کاک رەجەب، کاک د.رزگار، کاک فرەنسۆ) کاک عەبدولخالق فەرموو.

بەڕێز عـەبدولخـالق مـحـەمـەد رەشـیـد زەنگەنە:

بەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــوومــــــەن.

بەراستی (ان يكون مقيما في كوردستان العراق) وابزانم زۆر ورد (دەقیق) نییە، چونکە رۆژنامەنووس هەیە لە لەندەن دادەنیشێ، بەڵام رۆژنامەوانە لە خەبات یاخود لەهەر رۆژنامەیەکی تر، لەبەر ئەوەی رۆژنامەوان سەفەری کرد مانای وانییە مافی رۆژنامەوانی نەمێنێ، سوپاس.

بەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــوومــــــەن:

سوپاس کاک عەبدولخالق، کاک رەجەب فەرموو.

بەڕێز رەجـــەب شـــەعـــبـــان تەیب:

بەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــوومــــــەن.

بیست وپێنج ساڵ وابزانم زۆرە بۆ ئەوەی رێگا لەگەنجەکانمان نەگرێ، چونکە وەکو عمر بن

عبدالعزیز بوو بە خەلیفە وەفدی حجاز چوو بۆ ئەوێ وگەنجێک پێش هەمووان کەوت وخەلیفە ووتی تۆ بچووکی وتی (انما المرأ بأصغريّ قلبه ولسانه فاذا منح الله عبده لساناً لافظاً وقلباً حافظاً فما احسن من ذلك) وتی ئەگەر بەتەمەن بوایە لەو دانیشتنە زۆر لەتۆ گەورەتر هەیە کە دەبێ ئەو ببێ بە خەلیفە، ئینجا پێشنیار دەکەم کە ببێتە بیست ساڵ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

پێشنیار دەکات ببێتە بیست ساڵ، سوپاس، کاک د.رزگار فەرموو.

بەڕێز د.قاسم محەمەد قاسم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەبارەی بڕگە یەک کاک عەبدولخالق باسی کرد، لەبارەی بڕگە سێ من تێبینیەکم لەسەر هەیە، تەبعەن لەوڵاتی ئێمەدا سیاسەت زاڵە لەسەر حوکم و قانون زۆر کەس لەمەو پێش لە لایەن رژێمەوە دەستگیر دەکرا، بەناوی (جنحة مخلة بالشرف) وبەسەدان سیاسی ورۆژنامەنووس وکادیری علمی کە مخالف بوون لەگەڵ رای ئەوان کە ئاوها حوکم کراون ئەو حوکمانەی بەو چەشنە بەسەردا سەپاوە کە فیعلەن سیاسی بوون، یاخود رای جیاوازیان هەبووە، لەبەر ئەوە من پێشنیار دەکەم کە ئەو بڕگەیە زیاد بکرێت، تاکو رێگە لەخەڵک نەگرێت چونکە لەوانەیە زۆر خەڵک هەیە کە حوکم کراون بەناوی (مخله بالشرف) بەڵام لەواقیعدا سیاسی بوونە، موعارز بوونە، موخالف بوونە، لەبەر ئەوە پێشنیار دەکەم ئەو بڕگەیە زیاد بکرێت (غير محكوم بجنحة او جناية مخلة بالشرف من قبل محاكم اقليم) دیاری بکرێت زیاتر چونکە ئەو حاڵەتانە زۆر هەیە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاک شێروان ئەگەر روونکردنەوەیەکتان هەبێت.

بەڕێز شێروان ناسح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەو دەستەواژەیە لەزۆربەی هەرە زۆری یاساکانی سەندیکاکان و یاساکانی دەوڵەت هاتووە و (غير محكوم بجناية او جنحة مخلة بالشرف) هەر چینەک دەگرێتەوە ئەگەر رۆژنامەوان بێ ئەگەر رۆژنامەوان نەبێ سەندیکای پارێزەران بێ سەندیکای پزیشکان بێ ئەندازیاران بێ ئەوەی تێدایە، یانی ئەوە یەکێکە لە مەرجی چوونە ناو سەندیکاکان مەبەست ئەوە نییە ئەو کابرایە لە بزاڤی کوردی بەشداری کردبێ یان بەشداری نەکرد بێ بابەتەکە سیاسی نییە، مەسەلەکە (جناية او جنحة مخلة بالشرف) ئەگەر ئەو تاوانەی لەسەر بێت یان محکوم بەو تاوانەیە لە سەندیکا وەرناگیرێ شتێکی زۆر ئاساییە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس، کاک د.رزگار فەرموو.

بەڕێز د. قـــاسم مـــحـــمـــەد قـــاسم:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــومـــــەن.

بۆچوونی جەنابت و بۆچوونی کاک شێروان لەسەداسەد راستن، بەڵام من لەپێشەکی روونم کردەوە کە لەوڵاتی ئێمە سیاسەت زاڵە لەسەر حوکمی قانون ئەو کەسەی سەرپێچی بکا لە هەر حزبێک بێت حساب ناکرێت بە (سجناء الضمير)، سەدان سیاسی ئێستا هەیە ئێستا (سجناء سیاسی) عێراق نییە، حوکمی قانون هەیە موخالفی سیاسی وموعارز بەڵام یاسا رێگا نادات بە (سجناء الضمير)، سەدان خەڵک حوکم کراون، چونکە موعارز بوونە بەڵام (جنحة مخلة بالشرف) دزی، اختلاس، اغتصاب، تزویر، ئەوانە (جنحة مخلة بالشرف)ن، بەڵام لێرە دیاری بکەین چونکە وڵاتی ئێمە وەکو وڵاتی تر نییە، یانی ئەوەی بەسەر ئێمەدا هاتووە، ئەو تاوانانەی کە بەسەر ئێمەدا هاتووە نە لەلوبنان بووە نەلە میسر ونەلە سوریا هاتووە لەهیچ وڵاتێک شتی وا نەبووە، ئێستا سەدان نموونە هەیە حوکم کراون (بجنح مخلة بالشرف) بەڵام لەواقعدا وانییە، یانی تەنها سیاسی بوونە، مجرد موقفیان مؤید بووە بۆکورد، سوپاس.

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــومـــــەن:

کاک ئەحمەد سالار ئەگەر مۆڵەت هەبێ تێبینی هەیە.

بەڕێز ئەحـــمـــەد ســـالار عـــەبدولواحـــید:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــومـــــەن.

ئەو رایەی کە بەڕێز عەبدولخالق زەنگەنە فەرمووی دەربارەی (ان یکون مقیماً) بەلای ئێمەوە کاری رۆژنامەگەرێ کە ئەندامی سەندیکای رۆژنامەنووسان بێ ئەوە کارکردنە پەیوەست بوونە بەئەرکێکەوە کە پەیوەندی هەیە بەشوێنێکەوە لەرووی یاساییەوە ماف وئەو شتانە ئەیگرێتەوە کە پەیوەستە بەحوکمی یاسا، لەبەر ئەوە ناکرێت کەسانێک بگرێتەوە کە لێرە نەبن، چونکە کارەکەیان وئەو ئیلتزاماتانەی کە هەیە سەندیکا بەرامبەری بەرپرسیارە ئەبێ جێ بەجێی بکاو لە ئایندە و لەکاتی کارکردندا ئەو پەیوەست بوونانە رێ بەوە نادات کەسانێک بگرێتەوە کە لەدەرەوە کار بکەن و تەنها لەو کاتە مەگەر نێردراو بن لەلایەنێ و یاخود کاربکەن لە خزمەتی یەکێک لەو دەزگا رۆژنامەگەریانە کە لەهەرێمدا یا لەدەرەوە پەیامنێر بێ یان لایەنێکی تردا ئەوە حسباب دەکرێ لەسەر ئەوەی کە لەو وڵاتەدایە چونکە کارەکەی پەیوەستە بە ئێرەوە، ئەوەی مامۆستا رەجەب شەعبان فەرمووی دەربارەی بیست ساڵ ئێمەش رای لیژنەی رۆشنبیری هاوڕاین لەگەڵ رای لیژنەی کاروباری یاساییدا کارێکی پەسەندەو لەجێی خۆیدایە، بەلایەنی ئەوەی د.رزگارەوە هەمان رامان هەیە کە ئەو وشەو زاراوەیە کە هاتووە (جنایة وجنحة مخلة بالشرف) ئەوە دەست نیشان کراوە چوارچێوەی خۆی هەیە و لایەنی سیاسی ناگرێتەوە و ئەمە بەدەرە لەوەی کە لەسەردەمانێکدا کەسانێکی سیاسی بڵێین بەوەی تۆمەتێکی وایان خستۆتە پاڵی، ئەمە ئێستا بۆ ئێستا دەگرێتەوە کە ئەمانە واتاو چەمکی خۆیان هەیە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس کاک ئەحمەد بەلام بۆ ئەو برگەیەی کە کاک عەبدولخالق پشنیاری کرد، لەراستیدا پرسیارێک دێتە پێشەوە سبەی رۆژنامەیەکمان هەیە لە لەندەن دەردەچێت یاخود لەپاریس دەردەچێت، ماوەیەک خەبات لە لەندەن دەرچوو وابزانم چاپی دووەمی بوو، باشە ئەگەر یەک دوو رۆژنامەوانمان لەوێ بێ ئەندام دەبن لە سەندیکا یاخود نابێ؟، وابزانم رۆژنامەی تر هەیە لەدەرەوە دەردەچێ، ئەگەر جەنابی وەزیر روونکردنەوەیەک بدات.

بەڕێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی/وەزیری رۆشنبیری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دوو بابەت هەیە یەکیان مەسەلەی بیست ساڵەکە منیش لەگەڵ ئەوە دام کە رای لیژنەی یاسا (اکمل العشرین) وەکو پێشتر باسمان کرد، لەسەر ئەو ئەساسەش باسی متدرجمان کرد، دەربارەی ئەوەی موقیم مەسەلەیەکی یاسایی هەیە ئێستا هیچ رۆژنامەوانێکی عێراقی لەسوریا وهیچ رۆژنامەوانێکی سوریا لەمیسر نابێتە رۆژنامەنووس، وهیچ رۆژنامەوانێکی میسری لە جەزائیر نابێتە رۆژنامەنووس، چونکە لەولاتەکەی خۆی سەندیکا هەیە، ئێستا ئەگەر کوردێک موقیم بێت بەمانای موقیم لەسوید زۆر بۆتە ئەندام، زۆر کورد هەیە بۆتە ئەندامی نەقابەی رۆژنامەوان لەسوید کوردن، هەیە ئەندامی سەندیکای رۆژنامەنووسێن لە لەندەن، لەهەر جێگایەک ئەگەر رۆژنامەوان بێ اعترافی پێ دەکەن وەکو رۆژنامەوان، ئینجا لەوێ دەنووسێ وەکو پەیامنێر ئەوا بۆی هەیە بنووسێ، بەلام ئەوانەی ئێمە کە ئەنووسن زۆربەیان ئارەزوومەندن (هواتن)، ئەگەر پەیامنێری تەواو بن بێگومان ئەبنە ئەندامی سەندیکا، لەبەر ئەوە گرنگە تەنها ئەوە بمێنێتەوە و ئەوەی لێرەیە ببێتە ئەندام و ئەوەی لەجێگەیەکی تر بێت دەتوانێ لەو ولاتەی تێدایە ئەگەر موقیم بێت دەبێتە ئەندام، بەلام ئەگەر موقیم نەبێت ئەوە لێرە دەبێ ببێتە ئەندام، لێرەش حاڵەتێک هەیە تەنها سەندیکا لەکاتی تطبیقدا لە پەیرەوی ناوخۆدا شتێک دابنێت کە ئەمە ئەندامە حساب بکە بەو صفاتەی کە موقیم نییە لەولاتی تر موقیمە لێرە بۆ سەفەر چووە، ئەوە مەسەلەیەکی جێ بەجێکردنە یانی پیادە دەکرێ، بەلام ئەوە هەر وەکو خۆی بمێنێتەوە و بکرێتە بیست ساڵ زۆر باشە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس، کاک عەبدولخالق فەرموو.

بەڕێز عەبدولخالق محەمەد رەشید زەنگەنە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من نازانم کوردێک لەکەرکوک یان لەبەغدا ئەبێ نەبێتە ئەندام لە سەندیکا، لەبەر ئەوە بەرای من (ان یعمل فی مجال الصحافە والاعلام الکردستانی) ئەوە دەقیق ترە لەوەی کە (موقیم) بێ، چونکە بۆ نموونە من لەسجنی ئەبو غریبم لەو حاڵەتە چی دەکرێت؟، من لە لەندەنم زروفێکی وا

تایبەتی تەندروستی پابەندی کردوم، رەبوم هەیە ئێستا دەچم لەولاتێکدا من رۆژنامەوانم، ئاخۆ مەرج نییە لە سەندیکای رۆژنامەوانی یابان بم، لەبەر ئەوە (ان یعمل في مجال الصحافة والاعلام الكوردستاني) لەوە باشترە موقیم بێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

چ تێبینی هەیە.. دەربارەی ئەو تێبینییەی کاک عەبدولخالق؟، جەنابی وەزیر فەرموو.

بەڕێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی/وەزیری رۆشنبیری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەراستیدا هیچ شتێکم نییە، تەنها ئەوە نەبێ کەوا مەسەلەی اقامە کە دەگوترێ لەکوردستانی عێراق، لێرە مەسەلەی قانونی دێتە سەر، بۆ نموونە ئەندامێکی نەقابە بوو لەبەغدا بنووسێ لێرە تۆ بتەوێ چۆن محکمەی دەکەی ئەوە اجرائاتە، ئەم مەسەلەی نقابە ئەو شتانەی تێدا نیە، بەلام بۆ یەکی تر دەبێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس، دوو پێشنیار هەیە، پێشنیاری یەکەم، ئەوەی بیست وپێنج سالّ بکرێ بە بیست سالّ، کێ لەگەلّ ئەو پێشنیارەیە؟.. سوپاستان دەکەین.. کێ لەگەلّ نییە؟.. بەتێکرای دەنگ پەسەند کرا بکرێ بە بیست سالّ، کاک عەبدولخالق پێشنیارێکی هەیە لەجیاتی ان یكون مقیما فی كوردستان العراق ان یعمل فی احدی وسائل اعلام كوردستان العراق، کێ لەگەلّ ئەو پێشنیارەیە؟ .. سوپاستان دەکەین .. کێ لەگەلّ نییە؟ بەزۆربەی دەنگ ئەو پێشنیارە پەسەند نەکرا، واتە ماددە هەشت دەخەینە دەنگدانەوە، کێ لەگەڵە؟.. سوپاستان دەکەین.. کێ لەگەلّ نییە؟ بەزۆربەی دەنگ پەسەند کرا.. ماددە (٩) بخوێنەوە.

بەڕێز حسێن عەلی کەمال:

المادة (٩): یكون الانتماء الى النقابة:

١- طلب تحريري الى الهيئة التحضيرية او المجلس مشفوعا بتزكية من صحفيين اثنين متمرسين وعلى الهيئة او المجلس البت في الطلب خلال مدة ثلاثين يوماً من تاريخ التسجيل.

٢- اذا لم يتم البت في الطلب رغم انتهاء المدة المذكورة في الفقرة (١) يعتبر مقبولا تلقائيا.

٣- في حالة رفض الطلب على الجهة المعنية بيان اسباب الرفض ولمقدم الطلب ان يطعن بقرار الرفض لدى محكمة استئناف المنطقة بصفتها التمييزية خلال مدة خمسة عشر يوما من تاريخ التبليغ بالقرار ويكون قرارها قطعيا.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ماددە (٩) چ تێبینی هەیە؟، با ناونووسیان بکەین (کاک عەبدولخالق، کاک فرەنسۆ، کاک ئیبراهیم دۆغرەمەچی) کاک عەبدولخالق فەرموو.

بەڕێز عەبدولخالق محەمەد ڕەشید زەنگەنە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

مادده نۆ ئەڵێ (الانتماء الى النقابة: طلب تحريري الى هيئة التحضيرية او المجلس مشفوعا بتزكية من صحفيين اثنين) و لەو ڕۆژنامەیەی کە ئیشیش دەکات ئەبێ نوسراوێکی ڕەسمی بێ، لەبەر ئەوەی دوو ڕۆژنامەوان لەوێ ئیمزایان لەسەر کردووە خۆی لەهیچ ڕۆژنامەیەک ئیش ناکات چۆن دەبێتە ڕۆژنامەوان ؟خۆ ئەمە حزب نییە، دەبێ نووسراوێکی ڕەسمی بێنێ لەو ڕۆژنامەیەی ئیشی تیا دەکات، سوپاس.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من پێم وایە خاڵی یەکەم ودووەم یەک خاڵە، تەواوکەری یەکترن پێویست ناکات بکرێت بە دوو خاڵ، با بکرێت بە یەک خاڵ، ئەگەر لە ماوەی سێ مانگ وەڵام نەدراوە وا دادەندرێ کە رازین لەسەری، ئەوەی کاک عەبدولخالق دەڵێ مەرج نییە، کابرا کە لە ڕۆژنامەیەک ئیش دەکا، خەڵکی وا هەیە بۆ (دە) ڕۆژنامە شت دەنووسێ، پێویست ناکا لە ڕۆژنامەیەک تەزکییە بێنێ، بۆ ئەوەی لە سەندیکاکە ببێ بە ئەندام، شتێکی زۆر سروشتییە دوو کەسی (ممارس)، یان دوو ڕۆژنامەنووسی چاک تەزکییەی بکەن و تەواو، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سوپاس کاک فرەنسۆ، فەرموو کاک ئیبراهیم.

بەڕێز ئیبراهیم عەبدولقادر دۆغرەمەچی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەوەی لە بڕگە سێ هاتووە، من لەگەڵ ماوەکەم کە (١٥) ڕۆژ بێ، بەڵام (طعن)ەکە لە دادگای تێهەڵچوونەوە(ئیستئناف) نەبێ، چونکە لە کوردستان دوو دادگای تێهەڵچونەوە (إستئناف) هەیە یەک دادگای تێهەڵچونەوەی(إستئناف)ی ناوچەی هەولێر، ئەوەی تر دادگای تێهەڵچونەوەی(إستئناف)ی ناوچەی کەرکوک، یەک دادگای پێداچونەوە(تمييز) لە هەرێم هەیە، بڕیاری ئەنجوومەنی سەندیکا لەلایەن دادگای پێداچونەوەی (تمييز)ی هەرێمەوە تانەی لێدەدرێ، یاسای دەستەی پەراگەندە (متفرقە) پێک دەهێنرێ لە پێنج ئەندام، سەرۆکایەتیەکەی، یان سەرۆکە، یان جێگری ذادگای پێداچونەوەیە (تمييز)ە لەگەڵ چوار ئەندام، دادگای تێهەڵچونەوە (إستئناف) بە سیفەتی تەمییز سێ ئەندامن، لە بەر ئەوە من تەنها ئەو تێبینیەم هەیە کە دادگای تێهەڵچونەوە (إستئناف) بکرێ بە دادگای تەمییزی هەرێم، سوپاس.

بەڕێــز ســــــەرۆکی ئــەنجــــــوومـــــــەن:

سوپاس کـاک ئیبراهیم، کاک عـەبدولخالق پێشنیـارێکی هەیە کـە تەزکیـیەکە بکرێ بەنوسراو، فەرمووکاک فەلەکەدین.

بەڕێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی/وەزیری رۆشنبیری:

بەڕێــز ســــــەرۆکی ئــەنجــــــوومـــــــەن.

پێشنیـارەکـەی کاک عـەبدولخالق لە جێـگەی خۆیەتی، بەڵام لە هەمان کـاتدا هەندێ حـاڵات، لە بەرچی دانراوە؟ هەندی رۆژنـامـەنووس هەیە لە هیچ رۆژنـامـەیەک کـار ناکـات، بۆ ئەم حـاڵەتانە داندراوە، کە چی رۆژنامە نووسێکی ناسراویشە، بەڵام ئێستا لە هیچ رۆژنامەیەک کـار ناکات وپەیوەندی بە هیچ رۆژنامەیەکەوە نییە، لە بەر ئەوەی حالاتی لەم جۆرە هەیە بۆیە داندراوە، ئەگەر نا ئەوەی کاک عەبدولخالق راستە ئەگەر پەیوەندی بە رۆژنامەیەکەوە هەبێ رۆژنامەکە تەزکیـەیی بکات باشترە، بەڵام دیسان لە دەستەی نووسین هەقیان هەیە تەزکیەی بکەن، بەڵام ئەگەر کەسێک لە هیچ رۆژنامەیەک کار نەکات بەو شێوەیە تەزکیە دەکرێت.

بەڕێــز ســــــەرۆکی ئــەنجــــــوومـــــــەن:

سوپاس کـاک فەلەکەدین، پێشنیـاری کـاک فـرەنسۆ، دەڵێ برگە(١) وبرگـە (٢) بـکرێت بە یەک برگە، لەلایەن لیـژنەی یاساوە دابڕێژرێتەوە و چارەبکرێت جەنابی وەزیر ئەگەر هیچ تێـبینیـەکـتـان هەیە، بۆ ئەوەی دەسەڵات بە لیژنەی یاسا بدەین بۆ ئەوە چارەسەری بکات.

بەڕێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی/وەزیری رۆشنبیری:

بەڕێــز ســــــەرۆکی ئــەنجــــــوومـــــــەن.

ئێمە هیچ لارییەکمان نییە، سوپاس.

بەڕێــز ســــــەرۆکی ئــەنجــــــوومـــــــەن:

سوپاستـان دەکەین. پێشنیـاری دووەم لەلایەن کاک ئیـبراهیمەوەیە لە برگە(٣) لە جیـاتی (..... ان يطعن بقرار الرفض لدى محكمه استئناف) بگوترێ (... ان يطعن بقرار الرفض لدى محكمة التميز) هیچ تێبینیەک هەیە لەسەر ئەوە؟ کاک شێروان فەرموو.

بەڕێـز شـــــێـــــروان نـاسح حـــــەیـدەری:

بەڕێــز ســــــەرۆکی ئــەنجــــــوومـــــــەن.

سەبارەت بە پێشنیارەکەی کاک فرەنسۆ، ئێمەش پشتگیری دەکەین، کە برگە(١) و (٢) بکرێ بە یەک برگە، چونکە پەیوەندیان بە یەکەوە هەیە، سەبارەت بە دادگای پێداچوونەوە(تەمییـز)، ئێمە لاریمان نییە کە تانەکە لەلایەن دادگای تەمییزەوە بێ، چونکە هیچ لە بابەتەکە ناگۆڕێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەو دوو پێشنیارە بەم جۆرەی لێ دێ، بڕگە (١) و(٢) بەیەکەوە گرێ دەدرێ و دەبێ بەیەک بڕگە، پاشان لیژنەی یاسا بیکەن بەیەک بڕگەو دایبڕێژنەوە، ئەوەی تر دادگای تێهەڵچونەوە (إستئناف) بکرێ بە دادگای پێداچونەوە(تمییز)ی هەرێم.

پێشنیاری (١) دەخەینە دەنگدانەوە، کێ لەگەڵە؟.. سوپاستان دەکەین، کێ لەگەڵ نییە؟... بەتێکڕای دەنگ پێشنیاری یەکەم پەسەند کرا، بڕگە (١)،(٢) دەکرێ بەیەک بڕگە.

پێشنیاری (٢) دەڵێ، دادگای تێهەڵچونەوە (إستئناف) بکرێ بە دادگای تەمییزی هەرێمی کوردستان.

کێ لەگەڵە؟.. سوپاستان دەکەین، کێ لەگەڵ نییە؟ کەواتە بەتێکڕای دەنگ پەسەند کرا.

وەکو مادده، مادده (٩) دەیخەینە دەنگدانەوە، کێ لەگەڵە؟... سوپاستان دەکەین، کێ لەگەڵ نییە؟ بەزۆرینەی دەنگ پەسەند کرا.

با دانیشتنەکەمان کۆتایی پێبهێنین، بیخەینە بەیانی سەعات(٩)، بەڵام وابزانم بەڕێزانی لیژنەی یاسا دانیشتنیان هەیە، بۆیە دەیخەینە سەعات (٣٠ر٩)، دوای کۆبوونەوەکەی ئەوان،تکایە پێش سەعات (٣٠ر٩) لێرە ئامادە بن... سوپاستان دەکەین بۆ ئامادەبوونی ئەمڕۆتان.

فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵلا
سکرتێری ئەنجوومەن

جوهر نامق سالم
سەرۆکی ئەنجوومەنی نیشتمانیی
کوردستانی عێراق

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (١٠)

دووشەممە ریکەوتی ٢٠/٤/١٩٩٨

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (١٠)

دووشەممە ڕێکەوتی ٢٠/٤/١٩٩٨

کاتژمێر (٥ر٩) ی سەرلەبەیانی ڕۆژی دووشەممەی ڕێکەوتی ٢٠/٤/١٩٩٨ ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان بەسەرۆکایەتی بەڕێز جوهر نامق سالم سەرۆکی ئەنجوومەن و، بە ئامادەبوونی سکرتێری ئەنجوومەن بەڕێز فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵڵا، دانیشتنی ژمارە (١٠)ی خولی یەکەمی ئاسایی، ساڵی (١٩٩٨)ی خۆی بەست.

سەرەتا لەلایەن دەستەی سەرۆکایەتییەوە رادەی یاسایی دانیشتنەکە چەسپێنراو، ئەوجا بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن بەناوی خوای بەخشندەو میهرەبان، دانیشتنەکەی بەناوی گەلی کوردستانەوە دەست پێکرد.

بەرنامەی کار:

١ـ بەردەوام بوون لەسەر گفتوگۆ کردنی پرۆژەی یاسای سەندیکای ڕۆژنامەنووسانی کوردستانی عێراق.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

بەناوی خوای بەخشندەو میهرەبان.

دانیشتنەکەمان بەناوی گەلی کوردستانەوە دەست پێدەکات، دانیشتنی ژمارە (١٠) ٢٠/٤/١٩٩٨ بەرنامەی کاری ئەورۆمان بەردەوام بوونە لەسەر گفتوگۆ کردنی پرۆژەی یاسای سەندیکای رۆژنامەنووسانی کوردستانی عێراق. دوێنێ کۆمەڵێ ماددەمان تەواو کرد، با برایانی لیژنەی یاساولیژنەی ڕۆشنبیری کەرەم کەنە ئێرە، بەردەوام دەبین لەسەر خوێندنەوەی ماددە بە ماددەی ئەو پرۆژەیە، ئێستا هاتینە سەر فەسڵی سێیەم (الهیئە العامە) ماددە (١٠). فەموون

بەڕێز حسێن عەلی کەمال:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

الفصل الثالث:

(الهيئة العامة)

المادة العاشرة:

١ـ الهيئة العامة اعلى سلطة في النقابة وتضم جميع الصحفيين المتمرسين المنتسبين الذين اوفوا بجميع التزاماتهم بموجب هذا القانون.

٢ـ تجتمع الهيئة العامة بدعوة من الهيئة التحضيرية ابتداءً ومن المجلس كل سنتين لانتخاب مجلس النقابة ولجنتي الانضباط والمراقبة بالاقتراع السري ويتم اكمال النصاب بحضور

ثلثي اعضاء الهيئة العامة، وفي حالة عدم حصول النصاب تؤجل الانتخابات الى نفس اليوم من الاسبوع التالي ويتم حصول النصاب بحضور اكثرية الاعضاء . ئەمە ماددەی (١٠) بوو.

بەڕێـز سـەرۆكی ئـەنجـومـەن:

چ تێبینیەک هەیە لەسەر ماددە (١٠)؟ تەنها (مامۆستا مەلا تاهیر و، کاک عەبدولخالق و، کاک سیروان)، مامۆستا مەلاتاهیر فەرموو.

بەڕێز مـەلا تاهیـر مـحـمـەد زین العـابدین:

بەڕێـز سـەرۆكی ئـەنجـومـەن.

مـاددە (١٠) روونە، بەڵام من وای بە باش دەزانم (ویتم النصاب بحضور ثلثي اعضاء الهيئة العامة وفي حالة عدم حصول الثلثين تؤجل الانتخابات الي نفس اليوم من الاسبوع التالي ومن ثـم يـتـم .....) بۆ ئەوەی جیاوازیەک هەبێ لە نێوان جاری یەکەم وجاری دووەم، جاری یەکەم نیصاب دوولەسەر سێیە، جاری دووەم زۆرینەی ئەندامانە، واتە ئەبێ ماددەکە روون تر بێ، چونکە ماددەکە لێرە دائەنرێ هەر کەسێ کە تەماشای کات ئەبێ بەپێی خودی ئەو ماددەو یاسایە کاری خۆی بکات. جا من پێشنیار دەکەم بۆ ئەوەی کەوا (وفي حالة عدم حصول النصاب) بکرێ بە (في حالة عدم حصول الثلثين تؤجل) هەر ئەوەندە، سوپاس.

بەڕێـز سـەرۆكی ئـەنجـومـەن:

بەڵێ سوپاس. فەرموو کاک عەبدولخالق.

بەڕێز عـەبدولخـالق مـحـمـەد رەشـیـد زەنگەنە:

بەڕێـز سـەرۆكی ئـەنجـومـەن.

بەراستی من تێبینیەیەکی گشتیم لەسەر ئەو فەسڵە هەیە.

فەسڵی سێیەم بەرای من پەیوەندی هەیە بە پەیڕەوی ناوخۆوە، واتە ئەم فەسڵە کە ئێمە گفتوگۆی لەسەر دەکەین ئەمە لە بنەڕەتەوە ئیش وکاری دەستەی گشتیە، یاسا نییە، لەبەر ئەوە من پێشنیار دەکەم ئەو فەسڵە تێکڕا گفتوگۆی لەسەر نەکەین و بچینە سەر فەسڵەکەی دوای ئەوە، سوپاس.

بەڕێـز سـەرۆكی ئـەنجـومـەن:

سوپاس کاک عەبدولخالق، کاک سیروان فەرموو.

بەڕێز سـەرتیپ مـحـمـەد حـسـێن:

بەڕێـز سـەرۆكی ئـەنجـومـەن.

سەندیکای رۆژنامەنووسان سەندیکایەکی پیشەییە، سەبارەت بە خاڵی یەکەم و، ماددەی هەشتەوە هاتووە ئەڵێ (الهيئة العامة اعلى سلطة في النقابة) بە دیدی من ئەم وشەی (سلطة) لێرە لەگەڵ مفهومی پیشەییدا ناگونجێ، پێم چاکە ببێتە(الهيئة العامة هي اعلى هيئة النقابة)، سوپاس.

بەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــومـــــەن:

الهيئة العامة اعلي هيئة؟ سوپاس. ئەگەر جەنابی وەزیر شتێکی هەیە لەسەر ئەو رایانە با بفەرمووێ.

بەڕێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی/وەزیری رۆشنبیری:

بەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــومـــــەن.

ئەوەی کاک عەبدولخالق فەرمووی زیاتر ئەوە بنەڕەتییە، راستە ئەمانە ئەچنە خانەی پەیڕەوی ناوخۆوە، بەڵام لە هەمان کاتدا هاتنی بەو شێوەیە لێرەدا زەرەری نییە، رەنگە وەکو دەق درێژ بێ، بەڵام بۆ یەک شت رەنگە سوودی هەبێ، هەندێ لایەن هەیە پابەندییان دەکەین، چونکە بۆ نموونە: دەڵێ لێرە هەندێ شتی یاسایی تێدایە وەک (لايجوز جمع بين عضوية لجان المنتخبة) رەنگە ئەوان خۆیان (دەستە گشتیەکە) بڕیاری لەسەر بدەن، بۆ نموونە ئەوە نەبێ یان بۆ نموونە کە ئەڵێ ئەبێ ئەندامی ئەنجومەنی سەندیکا (٣) ساڵ مومارەسەیان هەبێ، رەنگە ئەوان بیکەنە یەک ساڵ بۆ خۆیان، واتە مەبەستم هەندێک پابەندی تێدابێ، ئەگەر نا لە هەمان کاتیشدا رایەکەی کاک عەبدولخالق لەجێی خۆیدایە، بەڵام ئەگەر هەبێ زەرەری نییە، وەکو خۆی بمێنێ باشە، سوپاس.

بەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــومـــــەن:

بەڵێ سوپاس. لیژنەی یاسا ئەگەر چ تێبینیەکیان هەیە؟

بەڕێـز شـــــێـــــروان نـاسـح حـــــەیدەری:

بەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــومـــــەن.

سەبارەت بە رایەکەی مامۆستا مەلا تاهیر پێم وایە ئەو دەقەی کە هاتووە لە جێگەی خۆیەتی (وعدم حصوڵ النصاب) مەبەستی (دوو سێیەکەکەیە) پێویست ناکات، دووبارە بێتەوە، بۆیە بەرای ئێمە ئەو بڕگەیە لە جێگەی خۆی هاتووە. لە بارەی پێشنیاری کاک عەبدولخالق ئێمە زۆربەی هەرە زۆری یاساکانمان تەماشا.کردووە ئەوەی ئێستا کارپێکراوە و، ئەو یاسایەی ئەوەی لێوەرگیراوە، وەکو یاسای مسری، یاخود عێراقی، بابەتی دەستەی گشتیی بە درێژی باسکراوە وەلەبەر ئەوە بە بۆچونی ئێمە یەکەم دامەزراندنی سەندیکایە، هەق وایە لە یاساکە ئەوە باس بکرێت، چونکە دامەزرانی سەرەتاییە رەنگە ئەگەر سەرەتا نەکرابا لەوانە بوو پێویست نەبوایە بەڵام لە زۆربەی هەرە زۆری یاساکاندا هاتووە. لە بارەی ئەوەی کاک سیروان کە دەڵێ (اعلی سلطة) بەڵێ دەستەی گشتی بەرزترین دەسەڵاتە (اعلی سلطه) یە وەلە هەموو سەندیکاکان ئەوە باوە، واتە مەبەست دەسەڵاتێکی تر نییە (اعلی سلطه فی النقابه) حەز ناکەم کاک سیروان بۆ چوونی بۆشتێکی تر بڕوات مەسەلەکە (اعلی سلطه فی النقابه) یە لەگەڵ رێزماندا.

بەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــومـــــەن:

باشە سوپاس، بۆ ئەو بەڕێزانە دوێنێش تۆزێک باسی ئەوە کرا، ئەمە بابخرێتە پەیڕەوی ناوخۆ، ئەوە لێرە هەڵبگیرێ،لە راستیدا ئەو را و بۆچوونە وەکو جەنابی وەزیریش ئاماژەی بۆ کرد دوێنێ

برایانی لیژنەی یاساو لەدەرەوەش کاک فرەنسۆ و برادەران هەر هەمان بۆ چوونمان هەبووە، ئەوەیەکە لێرە جێگیر دەکرێت، لەوانەیە پەیڕەوی ناوخۆ زۆر سوود لەم ماددانە وەربگرێ، کە لێرە بوو بە ماددەیەکی یاسایی وەکو یاسای رۆژنامەنووسان زەحمەت دەبێ بۆ دەستەی بەڕێوەبردن یاخود بۆ دەستەی گشتی دەستکاری بکات. چونکە گریمان لەوانەیە لە هەڵبژاردنێکدا (٥) کەس، (٧) کەس دەرئەچن دائەنیشن هەندێ پێشنیار دەکەن هەندێ گۆڕانکاری ئەخەنە سەری وەکو جەنابی وەزیر گوتی (٢) ساڵ ئەکەن بە ساڵێ، نازانم (موتەدەرج) ئەکەن بەچی؟، لێرەشا هەمان شێوەیە، ئەمە زیاتر جۆرە زامینێکە کە دەستکاری کردنی ئاسان نییە، ئەم یاسایە بۆ ئەوەی نەگەڕێتەوە بۆ ئەولایەنەی کە دایناوە وەکو ضەمانێک کە شکۆداریێک بدرێ بەوە، وەئەتوانندرێ پەیڕەوی ناوخۆ سودی لێ وەربگرێ، زۆر جار برایانی یاسا ئەڵێن لە دووبارە بوونەوە زەرەر نییە،لەراستیدا دوێنێش ئاماژە کرا و ئەمرۆش دووپات کرایەوە. ئەمە تەنها جۆرە گرنتیەکە بۆ ئەوەی زۆر دەستکاری نەکرێت، هەر دەستەیەکی کارگێڕی بەئارەزووی خۆیان بێن شتی تێدا بگۆڕن کە لێرە لەوانەیە لە یاساکەدا بێت ئاسان نەبێت، کاک عەبدولخالق بەدواداچونی هەیە فەرمووو.

بەڕێز عەبدولخالق محەمەد رەشید زەنگەنە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەراستی من ئەوە دەڵێم بۆ ئەوەی کە ئێمە تۆزێ بوار بدەین بە دیموکراتیەت بۆ دەستەی گشتی. واتە ئێمە بۆ لەسەر سەندیکای رۆژنامەنووسان بسەپێنین وەک لە ماددەی (١٠)دا ئەڵێ (یتکون مجلس من «٩» اعضاء)باشە بۆ ئێمە ئەبێ دیاری بکەین بە (٩) کەس؟ لە لقەکە ئەبێ (٥) کەس بێ، ئێ باشە ئیشی ئێمە چییە؟ بۆ ئێمە ئەو شتە بکەینە مەرجێ؟، بۆ نموونە لە پارێزگای دهۆک کۆمەڵێ رۆژنامەنووس هەیە (٢٠٠، ٣٠٠) رۆژنامەنوسن باشە بۆ هەردەبێ (٥) بێت؟ بۆ (٧) نەبێ؟.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

باشە سوپاس. کاک عەبدولخالق بۆ ئەوەی گرەنتییەک هەبێ سبەی لە لقێک یاخود لە دەستەدا نەیکات بەدوو کەس نەیکات بە (٣) کەس ئەوە ضەمانە، لەراستیدا باشترە، ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان لەسەر داخوازی خودی ئەو پسپۆڕانە ئەو ئیشەی کردووە، داهاتوو ئەنجومەنێک لقێک لە سەندیکا لە جێگەیەک داوا نەکات لە (٥) کەسەوە ببێ بە (٣) کەس، لەبەر ئەوە شتێکە زەرەری نییە، ناوەرۆکیش هیچ پابەندی سەربەستی ئەوان ناکات، ئەگەر (٢) کەس یان (٣)کەس زیاد کات ئەگەر زانیان پێویستە داوا ئەکەن لە رێگەی ئوسولی خۆیەوە ئەو ماددەیان بۆ ئەگۆڕێ، واتە کەس دەستیانی نەبەستۆتەوە. ئەگەر چ تێبینیەک نییە لەسەر ئەم بابەتە ئەیخەینە دەنگدانەوە.

کێ لەگەڵە؟.. سوپاستان دەکەین، کێ لەگەڵ نییە؟.. بە زۆرینەی دەنگ پەسەند کرا زۆر سوپاس.

بەڕێز حسێن عەلی کەمال:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

الفصل الرابع

(مهام الهيئة العامة)

المادة الحادية عشرة:

تجتمع الهيئة العامة سنويا بحضور ثلثي اعضاءها وتصدر قراراتها بالاكثرية في المسائل التالية:ـ

١ـ مناقشة النظام الداخلي وتصديقه.

٢ـ مناقشة التقرير السنوي وشؤون النقابة وحساباتها وتقديم التوصيات بشأنها.

٣ـ تصديق الميزانية.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

چ تێبینیەک هەیە لەسەر مادده (١١)؟ تەنها د. رزگار.

بەڕێز د. قاسم محەمەد قاسم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من پرسیارێکم هەیە وەکو دەستەیەکی گشتی بۆچی بە (دوو سێیەک) دیاری بکرێ؟ چونکە وەکو ئەندام ئەگەرتۆ دیاری بکەی بە دووسێیەک مانای مافی ئەندامانی ترت فەرامۆش کرد کە لەکۆبوونەوەدا ئامادە بێت (تجتمع الهيئة العامة وتثبت قراراتها بالاكثرية)، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس، لیژنەی یاسا ئەگەر چ تێبینیتان هەیە؟

بەڕێز شێروان ناسح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە هیچ تێبینیمان نییە، ئەو (دۆوسێیەکە) لە زۆربەی هەرە زۆری یاسای سەندیکاکاندا هاتووە وەبڕیارەکانیش عادەتەن بەزۆرینە دەبێت، بەرای ئێمە دەقەکە لە جێگەی خۆیەتی.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەڵێ سوپاس. کاک د. رزگار.

بەڕێز د. قاسم محەمەد قاسم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من رێزو ستایشم بۆ بۆچوونی کاک شێروان هەیە، وەکو لێپرسراوی لیژنەی یاسایی، بەڵام لێرە وەکو پرسیارێک حکمەت لە(دووسێیەک)چییە؟ بۆ ئێمە لە برادەری تر حەرام بکەین، وەکو ئەندامی تر سیفەتی ئەندامیەتی هەیە، بڵێین نا هەردەبێ دووسێیەک (٣/٢) ئامادە بن، واتا حیکمەت لەمەدا چییە؟

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

وابزانم مەسەلەکە نیصابە ئەگەر (٣/٢)ی ئامادە نەبێ نیصاب تەواو نابێ، بەڵام ئەتوانن هەموو بێن.

بەڕێز د. قاسم محەمەد قاسم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێستا وەکو بنەمای کارپێکراوی لێژنەکانی ئێمەی پەرلەمان ئەو شتە نییە، زۆرینە ئامادە بێ نیصابێکی یاساییە، سیستمێکی ڕەوایە (شەرعیە) ئەو کۆبونەوەیە شەرعیە. جا بۆ دیاری بکرێت بەدووسێیەک؟، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەگەر تۆ تەماشای ماددەی پێشوو بکەی، دیاری کراوە کە کۆبوونەوەکانی ئەم دەستەیە چۆن دەبێت (٣/٢)یە ئەگەر نیصاب نەبوو ئەبێ بە زۆرینە لێرەش (٣/٢) نزم ترین رادەیە بۆ ئەوەی دەستەی گشتی کۆبوونەوەی خۆی بکات ،و بڕیارەکانی بە زۆرینەیە وابزانم زۆر سروشتییە. چ گرفتی تێیدا نییە، ئەگەر چ روونکردنەوەیەکی تر نییە ئەیخەینە دەنگدانەوە.

بەڕێز د. قاسم محەمەد قاسم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وەکو روونکردنەوەیەک بزانین هۆی چییە؟.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

پێمان گووتی لەماددەی پێشوو ئەڵێ کۆبوونەوەی دەستەی گشتی بە (٣/٢) ئەبێ، ئەگەر نا ئەبێ بە زۆرینە، لێرەش دەستە کۆنابێتەوە ئەگەر بەلایەنی کەمەوە (٣/٢)ی ئامادە نەبێت، یان بڕیارەکان بەزۆرینەیە، ئەوە رای برادەرانی لیژنەی یاسایە، جەنابی وەزیر لەوانەیە روونکردنەوەیەکی هەبێ، فەرموو.

بەڕێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی/وەزیری رۆشنبیری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

خۆی مانەوەی ئەمە پێویستە و، مەبەست لێرە ئەوە نییە، واتە تەنها (دووسێیەک)، واتە هەمووی ئەبێ ئامادەبن ئەگەر ئامادەنەبوون بەلایەنی کەم دوو سێیەک، دوو سێیەک کەمتر نابێ لەبەریەک هۆی بچوک، چونکە راستاندنی بودجە (تصدیق میزانیە) هەیە ،گفتوگۆی راپۆرتی ساڵانە هەیە، بابەتی گرنگی سەندیکا هەیە. شتەکان زۆر گرنگن ئەبێ لە دوو سێ یەک کەمتر نەبن ئەگەر (١٠٠٪) ئامادەبن ئەمە باشترە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس، ئەم بابەتە تەواو ئەیخەینە دەنگدانەوە، کێ لەگەڵە؟.. سوپاستان دەکەین. کێ لەگەڵ نییە؟... بەزۆرینەی دەنگ پەسەند کرا.

بەڕێز حسێن عەلی کەمال:

المادة الثانية عشرة:

١- يشترط في اعضاء مجلس النقابة بمن فيهم النقيب ونائبة واعضاء لجنتي الانضباط والمراقبة مضي مدة ثلاث سنوات على نيلهم درجة التمرس.

٢- لايجوز الجمع بين عضوية اللجان المنتخبة من قبل الهيئة العامة.

ئەمە مادده (١٢)بوو.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

چ تێبینیەک هەیە لەسەر مادده (١٢)؟ مامۆستا مەلا تاهیر فەرموو.

بەڕێز مەلا تاهیر محەمەد زین العابدین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

تەنها باسی سکرتێر ناکات ئەڵێ (يشترط فی اعضاء مجلس النقابه بمن فيهم النقيب ونائبه) ئەی سکرتێری بۆ تێیدا نییە؟ کە ئەندامێکە لە نۆ ئەندامەکەی ئەنجومەن، بە هەڵبژاردن نییە سکرتێریش هەقە ئەو مەرجەی تێدا بێ،سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس. ئەگەر روونکردنەوەیەک لەلایەن جەنابی وەزیرەوە هەیە با بفەرمووێ.

بەڕێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی/وەزیری رۆشنبیری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

مەسەلەی سکرتێر زیاتر شتێکی ئیدارییە، نەک شتێکی یاسایی، واتە ئەتوانن ئەندامی زۆر سادە بکەنە سکرتێر، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس کاک فرەنسۆ فەرموو.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من پێم وایە نقیب وجێگرەکەشی پێویست ناکات، چونکە ئەوانیش ئەندامی دەستەی بەڕێوەبردنن ئەوان لەنێوان دەستەی بەڕێوەبردن هەڵدەبژێردرێن، واتە هەموو دەستەی بەڕێوەبردن پێویستە لە (٣) ساڵ کەمتر نەبێ ئینجا بۆ نەقیب و جێگرەکەی ناوی بێتن هەموو دەستەکە وایە ئەوانیش ئەندامی دەستەن لەناو دەستەکە هەڵدەبژێردرێن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەڵێ، سوپاس کاک شێروان فەرموو.

بەڕێز شـــێـــروان نـاسح حـــەیدەری:

بەڕێز ســــەرۆکی ئـەنجـــــومـــــەن.

ئێمە پێمان وایە دەقەکە لەجێگەی خۆیەتی، چونکە نەقیب و جێگری نەقیب کە نەقیب لەوێ نەبێ جێگرەکەی بە ئیش وکاری نەقیب هەڵدەستێ، بۆیە ئەو سێ ساڵە داندراوە سەبارەت بە سکرتێریش بەبۆچوونی ئێمە شتێکی ئیدارییە بۆیە ئەو مەرجەیان دانەناوە پێم وایە دەقەکە لەجێگەی خۆیەتی وە سەبارەت بە برگە (٢)ش روونە، لەگەڵ ڕێزمدا.

بەڕێز ســــەرۆکی ئـەنجـــــومـــــەن:

سوپاس، بە ئیعتبار لیژنەی بەرزەفتی(انضباط) و چاودێریش، دوو لیژنەی بایەخدارن لەوانەیە بڕیاریش دەربهێنن، بۆیە ئەو مەرجەیان داناوە. کاک فرەنسۆ بەدواداچونی هەیە، فەرموو.

بەڕێز فـــرەنســـۆ تـۆمـــا هـەریری:

بەڕێز ســــەرۆکی ئـەنجـــــومـــــەن.

نەقیب ئەندامی ئەنجومەنەکە نییە؟ بەڵێ ئەندامی ئەنجومەنەکەیە، وەکو هەموو ئەندامەکانی ئەنجومەن وایە ئەو مەرجە کەوا بێ بۆ هەموویانە شیاوە نەقیب و سکرتێرو جێگری نەقیب ودەستەکە هەموویان ئەمە شتێکی گشتییە، بەڵام بۆ لێرە نەقیب وجێگرەکەی جیادەکرێتەوە؟ من حەز دەکەم ئەوە بزانم.

بەڕێز ســــەرۆکی ئـەنجـــــومـــــەن:

وابزانم گوتی نەقیب لەبەر ئەوەی وەکو پلەو پایەیەکە وجێگرەکەشی دەسەلاتی ئەو ئەنجام دەدات لەکاتی ئامادە نەبوونی و، سکرتێریش کارێکی بەڕێوەبردنە بۆیە ئەوەیان دیاری کردووە. ئەندامەکانیش لەوانەیە ئەو ژمارەیە دەست نەکەوێت، یاخود لەوانەیە بە هەڵبژاردنە لەوانەیە یەکێ بێ (١) ساڵە لەم پیشەیە کاردەکا، بۆی هەیە ئەو مەرجانەی تێدا نەبێت، ئەمە ئەو مەرجانەن بۆ ئەوەی نقیبی ڕۆژنامەنووسان وبریکارەکەی کەسانێکی ڕۆژنامەنووس بن کە ئەو پلەی کە بۆی دیار کراوە شایستەی ئەوەی هەبێ. (یشترط في اعضاء مجلس النقابة بمن فيهم النقيب ونائبة).

بەڕێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی/وەزیری ڕۆشنبیری:

بەڕێز ســــەرۆکی ئـەنجـــــومـــــەن.

لە زۆربەی سەندیکاکاندا نەقیب لە کۆنگرە گشتییەکە هەڵدەبژێردرێ.

بەڕێز ســــەرۆکی ئـەنجـــــومـــــەن:

ئەدی، لێرە چۆن هەڵدەبژێردرێ؟

بەڕێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی/وەزیری ڕۆشنبیری:

لێرە خۆی نەقیبە هەڵبژێردراوە، واتە کەئەنجوومەنەکە پێک دێت، پێش ئەوە هەڵبژێردراوە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

نا ئەوەی کاک فرەنسۆ ئەڵێت هەموو ئەندامانی ئەنجوومەن هەمان مەرجی لەسەرە کە ئەبێ سێ ساڵ بەسەر ئەزمونیان دا بڕوات، باشە بۆ سکرتێر ئەندامی ئەنجوومەن نییە؟ بۆلە ناویاندا نەبێت؟ مەبەستی ئەوەیە.

بەڕێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی/وەزیری رۆشنبیری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لێرە سکرتێر وەکو وتم هەندێ جار هەیە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

تۆ مۆڵەت بدە سکرتێر ئەندامی ئەنجوومەنە یان ئەبێ رستەکە بگۆڕین، بڵێین: (یشترط في اعضاء مجلس النقابة بمن فیهم سکرتیر) لێرە سەربەخۆ ئەبێ سکرتێریش هەمان سیفەتی هەبێ.

بەڕێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی/وەزیری رۆشنبیری:

خۆی ئەگەر زیاد بکرێ سروشتییە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

بەڵام ناوی نەهاتووە.

بەڕێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی/وەزیری رۆشنبیری:

بەرای من مادەم گفتوگۆ گەیشتە ئەو خاڵە، ئەگەر زیاد بکرێ رەنگە تینێک بێ بۆ ئەنجوومەنەکە خراپ نییە، واتە سکرتێرەکەش لەو ئەندامانە بێ، خراپ نییە ئەگەر ئەویشی بخرێتە سەر.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

وابزانم لە بیریان چووە، وای بۆ ئەچم . تێبینی کاک فرەنسۆ لە جێگەی خۆیەتی.

بەڕێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی/وەزیری رۆشنبیری:

واتە ئەگەر زیاد بکرێ، رەنگە ئەویش ئەو مەرجەی تێدا هەبێ بەهێز تر دەبێ وزیانی تێدا نییە، بەڵام رەنگە هەندێ جار سکرتێر بە مانایەک لە ماناکان وەکو بڕیاردەر (مقرر)حسێب دەکرێت.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەگەر جەنابت تەماشای مادده (١٣)بکەی، واتە ماددەیەک دوای ئەو ئەڵێ (یتکون المجلس من تسعه اعضاء بمن فیهم النقیب ونائبه والسکرتیر) بۆیە ئەم (٩) کەسە ئەبێ ئەزمۆندار(متمرس) بن، سێ ساڵ بەلانی کەمەوە ئەبێ مومارەسەی ئیشوکاری رۆژنامەگەرییان هەبێ ،بۆیە لەراستیدا ئێمە وای بۆ ئەچین کەلە چاپ دەرنەچوبێت بۆیە هیچ گرفتێک نییە.

بەڕێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی/وەزیری رۆشنبیری:

دروستە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سوپاس، بابزانین کاک ئیبراهیم چ تێبینیەکی هەیە؟ ..

بەڕێز ئیبـــراهیم عــەبدلقـــادر دۆغـــرەمـــەچی:

بەڕێـز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن.

من یەک تێبینیم هەیە لەسەر لیژنەی بەرزەفتی(انضباط) با ئەولیژنەی لەگەڵ نەبێت، چونکە هەمیشە لیژنە کە لەسەندیکا پێکدەهێنرێت، سەرۆکی لیژنە ئەندامی ئەنجوومەنی سەندیکا دەبێ، ئەندامەکانی لەدەرەوەی ئەنجوومەنی سەندیکا دەبن، لەبەر ئەوە لیژنەی بەرزەفتی(انضباط) با لابدرێت و لەگەڵی نەبێ.

لەسەر تێبینی کاک فەلەکەدین وابزانم لە هەموو سەندیکاکان نەقیب لەدەستەی گشتی بە جودا هەڵدەبژێردرێ، ئەندامی ئەنجوومەنیش بەجودا هەڵدەبژێردرێ، سوپاس.

بەڕێـز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن:

جا لەم یاسایە وا هاتووە؟ کاک شێروان فەرموو.

بەڕێـز شـــــێـــــروان نـاسح حـــــەیدەری:

بەڕێـز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن.

لەو یاسایە کە هاتووە لەنێوان دەستەی ئیداری نەقیب هەڵدەبژێردرێ وەکو هەندێ سەندیکا نییە، نەقیب بە تاکە کەسی هەڵبژێردرێ.

بەڕێـز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن:

بەڵێ، قسەکەی کاک فرەنسۆیە مادەم وایە ئەگەر ئەوەی کاک فرەنسۆ گوتی زیاد بکرێ وەکو تێبینیەک (من فیهم نقیب ونائبه والسکرتیر).

بەڕێـز شـــــێـــــروان ناسح حـــــەیدەری:

بەڕێـز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن.

بەڵێ چ گرفتی نییە، سەبارەت بە بڕگەکەی کاک ئیبراهیم من حەز دەکەم تێبینی مادده (١٩) بکات، دەڵێ یاسای بەرزەفتی(انظبات) فەرمانبەرانی دەولەت لەسەر کارمەندانی ئەو سەندیکایە جێبەجێ دەکرێت واتە لیژنەکە ئەبێ لیژنەی بەرزەفتی بێ. چونکە لە یاسای بەرزەفتی فەرمانبەرانی دەولەتیش بە لیژنەی بەرزەفتی (انضباط) ناوی هاتووە، لەگەڵ ڕێزمدا.

بەڕێـز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن:

فەرموو کاک ئیبراهیم.

بەڕێز ئیبـــراهیم عــەبدولقـــادر دۆغـــرەمـــەجی:

بەڕێـز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن.

بەڵام سەندیکا سەر بە هیچ لایەک نییە، سەندیکا بێ لایەنە، لەبەر ئەوەی کە سەربەخۆیە من تێبینیم لەسەر ئەو ماددەیە هەیە کە کاک شێروان باسی کرد کەوەختی دەهات ئەو کاتە قسەم دەکرد لیژنەی (تەئدیبی) پێکدەهێنرێت لیژنەی (انضباطی) پێکناهێندری، لیژنەی بەرزەفتی (انضباطی) هەمیشە بۆ کارمەندانی دەولەتە لە بۆ سەندیکا نییە لە هەموو سەندیکاکان لیژنەی

(تەئدیبی) هەیە لیژنەی (انضباط) نییە بۆیە من ئەوەم باس نەکرد، کاک شێروان قسەی کرد بۆیە وەلامیم دایەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەگەر تەماشای مادده (١٤، ١٥) بکەی پێناسەی لیژنەی چاودێری و لیژنەی بەرزەفتی (انضباطی) کردووە، چۆن ولەچیدا دروست دەبێ ولەبەر گرنگی ئەم دوو لیژنەیە دیارە مادده (١٢)دەیگرێتەوە، حسابی کردووە کە هەمان مەرجی ئەندامی ئەنجوومەنی تێدا هەبێ، وابزانم لە رووی مەنطقیشەوە ماقووله، چونکە لیژنەی چاودێری و لیژنەی بەرزەفتی (انضباط) بێت ئەبێ لەو رۆژنامەنووسانە بێت کە بەلایەنی کەمەوە ئەزموونێکی (٣) ساڵیان هەبێ، پاشان لیژنەی بەرزەفتی (انضباط) و(تەئدیبی) باوەڕناکەم لەناوەڕۆک جیاوازیەکی وای هەبێ، دوو مەرج نییە مادەم بۆ کارمەندان بەکار دێت نابێ لە سەندیکا بەکاری بێنن. چونکە هەمان ئەرکی هەیە. (٣) وابزانم لێرەشا بەشێک لە ئیش وکاری سەندیکای رۆژنامەوانی یاساکانی خزمەت ئەیانگرێتەوە بۆ مۆڵەت پێدان وپلەبەرزکردنەوەیان و خانەنشینیان، لەبەر ئەوەش ناوەکە ناگۆڕێ وابزانم انضباطیش وەکو جەنابی سکرتێر ئەفەرموێت ئەڵێ هەر (انضباط) باشترە تەئدیب تۆزێ گرانترە بە تایبەتی بۆ توێژێکی رۆشن فکر لە برایانی رۆژنامە نووس، دیارە یاسادانەر(موشەرع) گەڕاوە بۆ ووشەیەکی هەم ئاسایی وە تۆزێ مۆسیقاشی خۆشتر بێت. مادەم وایە ئەم ماددەیە ئەخەینە دەنگدانەوە ئەگەر چ تێبینیەکی تری لەسەر نییە لەگەڵ زیادەکە (والسكرتير) وابزانم روونە ئەوە سکرتێر سروشتییە لەگەڵیا بێت، کێ لەگەڵە؟.. سوپاستان دەکەین، کێ لەگەڵ نییە؟.. بەتێکڕای دەنگ پەسەند کرا.

بەڕێز حسێن عەلی کەمال:

المادة (١٣)

مجلس النقابة:

١- يتكون المجلس من تسعة اعضاء بمن فيهم النقيب ونائبه والسكرتير.

٢- يختص مجلس النقابة بتنفيذ مقررات الهيئة العامة والنظر في طلب الانتماء وما يناط به من مهام اخرى.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

چ تێبینیەک نییە لەسەر ئەم ماددە؟، تەنیا مامۆستا مەلا تاهیر؟ فەرموو مامۆستا.

بەڕێز مەلا تاهیر محەمەد زین العابدین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێم وایە بەشێک لە برگەی (٢)ی ئەم ماددە پەڕیوە ئەڵێ (يختص مجلس النقابة بتنفيذ مقررات الهيئة العامة، والنظر في طلب الانتماء ودعوة الهيئة العامة للأجتماع) بێگومان ئەوەش هەر لە تایبەتمەندیەتی ئەوە، بەڵام پێشنیاری ئەو وشە ئەکەم (يختص) نەبێ (يقوم) بێ چونکە

(اختصاص) تەنها ئەنجوومەن نییە دەستەی ئامادەکاریش(هیئة تحضیر)یش لە سەرەتاوە ئەتوانێ تەمەشای داواکاو پەیوەندی بکات (یختص) بکرێ بە (یقوم) دوایی (طلب الانتماء ودعوة الهیئة العامة للاجتماع) ئەویش لە ئەرکەکانی ئەنجوومەنە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سوپاس. ئەگەر جەنابی وەزیر هیچ تێبینیەکی نەبێت لەسەر ئەم پێشنیارە ئەیخەینە دەنگدانەوە.

بەڕێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی/وەزیری رۆشنبیری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

سەبارەت بە تێبینیەکە (یختص) باشترە. دەعوە خۆی کە دەڵێ (وما یناط به من مهام أخری). رەنگە جگە لە داوا شتی تریش زیاد بکرێتە سەری، وەکو کاک عەبدولخالق ووتی ئەمە هەندێکی لە پێرەوەکە درێژەی پێدەدرێت ئەگەر هەبێ خراپ نییە، بەڵام ئەوە دەرەنجامە (تحصیل حاصل)ە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سوپاس. ئەگەر کاک شێروان چ تێبینی هەیە؟

بەڕێز شێروان ناسح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پێم وایە دەقەکە لە جێگەی خۆیەتی (یختص)ەکە زۆر باشترە بابەتی داوای دەستەی گشتیش لە ماددەکانی تر هاتووە لەگەڵ رێزماندا.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

مامۆستا ئەوە ئەڵێن هاتووە، ئەگەر چ تێبینیەیەکی ترت هەیە؟

بەڕێز مەلا تاهیر محەمەد زین العابدین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

(والنظر في طلب الانتماء)لە ماددەکانی تریشدا هاتووە کەواتە ئەویش لابەن هەر بە تەنها (بتنفیذ مقررات الهیئه العامه و النظر فی طلب الانتماء وما یناط به) ئەگەر ئەوە بێ شتی تیا نییە، لەگەڵ رێزمدا.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەڵێن(والنظر فی طلب الانتماء)لە جێگەی تر هاتووە، باشە ئەگەر هاتبێ بۆچی دووبارە بێتەوە؟، کاک شێروان فەرموو.

بەڕێز شـــــێـــــروان نـاسح حـــــەیدەری:

بەڕێـز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن.

لەراستیدا(النظر فی طلب الانتماء)لە جێگەی ترداهاتووە ئەگەر لێرە هەڵیشی بگرین چ گرفتی تێدا نییە، لەگەڵ رێزماندا.

بەڕێـز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن:

باشە سوپاس هەڵی ئەگرین، (یختص)یش ئەمێنێتەوە مامۆستا چ تێبینی ترت هەیە؟ باشە سوپاس. ئەیخەینە دەنگدانەوە لەگەڵ ئەو لابردنەی کە بڕیار درا، کێ لەگەڵە؟.. سوپاستان دەکەین، کێ لەگەڵ نییە؟.. بەتێکڕای دەنگ پەسەند کرا.

بەڕێز حـــــســـــێـن عـــــەلی کـــــەمـــــال:

بەڕێـز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن.

المادة (١٤) :- لجنة المراقبة :- وتتكون من رئيس وعضوين مهمتها تدقيق صحة العضوية ومدى تطبيق القانون.

بەڕێـز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن:

مهمة لجنة : (تدقيق صحة العضوية ومدى تطبيق القانون) کێ تێبینی هەیە لەسەر ئەم ماددەیە ؟... نییە؟... ئەیخەینە دەنگدانەوە کێ لەگەڵە؟ ... سوپاستان ئەکەین. کێ لەگەڵ نییە؟... بەتێکڕای دەنگ پەسەند کرا.

بەڕێز حـــــســـــێـن عـــــەلی کـــــەمـــــال:

المادة (١٥) :-

لجنة الانضباط :- وتتكون من رئيس و عضوين مهمتها التحقيق في الشكاوي التي تحال اليها من المجلس والبت فيها بموجب أحكام هذا القانون.

بەڕێـز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن:

ماددە(١٥) تێبینی هەیە؟ نییە؟... ئەیخەینە دەنگدانەوە کێ لەگەڵە؟ ... سوپاس. کێ لەگەڵ نییە؟... بەتێکڕای دەنگ پەسەند کرا.

بەڕێز حـــــســـــێـن عـــــەلی کـــــەمـــــال:

المادة (١٦) :-

فروع النقابة:

١- تؤلف في مركز كل محافظة لجنة فرع وتتكون من خمسة أعضاء ينتخبهم أعضاء الفرع من الصحفيين المتمرسين اللذين يزاولون مهنة الصحافة في المحافظة.

٢- تتبع في إجتماعات لجان الفروع والانتخابات فيها نفس الاجراءات الخاصة باجتماعات الهيئة العامة.

٣- تحدد أختصاصات لجنة الفرع في النظام الداخلي.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

چ تێبینیەک هەیە لەسەر مادده(١٦) ؟... نییە ؟... ئەیخەینە دەنگدانەوە بەڕێز فەلەکەدین کاکەیی وەزیری رۆشنبیری فەرموو .

بەڕێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی/وەزیری رۆشنبیری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

تێبینیەکی ئیملائیە نازانم لەنسخەکە لای من لەبڕگەیەک نوسراوە (أعضاء الفرع من الصحفيين المتمرسين اللذين)، (الذين) یەک لام ئەنووسرێ لامێک زیادەیە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

یەک لام ئەنووسرێ سوپاس،جەنابی وەزیر، ئەم مادده ئەخەینە دەنگدانەوە پاش لابردنی ئەو لامە کێ لەگەڵە ؟... سوپاستان دەکەین کێ لەگەڵ نییە ؟... بەتێکڕای دەنگ پەسەند کرا.

بەڕێز حسێن عەلی کەمال:

المادة (١٧):

اذا فقد عضو المجلس أو اللجنة الشروط اللازمة للانتخابات أو تغيب عن الجلسات ثلاث مرات بغير عذر يعتبر مستقيلاً من اللجان ويحل محله العضو الاحتياط الذي نال أكثرية الاصوات.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

مادده (١٧) تەنیا کاک شێروان وابزانم تێبینی لەسەر هەیە فەرموو.

بەڕێز شێروان ناسح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئێمە لە لیژنەی یاسا ئەو ماددەمان بەچاکی دەرس کرد پێمان باشە وەکو پێشنیار تەنیا ئەو ماددەیە تایبەتبێ بە ئەندامی ئەنجوومەن نەوەک بە ئەندامیەتی لیژنە، چونکە پێکهاتەکانی لیژنە و بەڕێوەبردنی ئیش وکاری لیژنە بۆ پێڕەوی ناوخۆ گوێزراوەتەوە، بۆیە ئێمە واپێشنیار دەکەین ئەو ماددەیە تەنها ئەندامی ئەنجوومەن بگرێتەوە نەوەک ئەندامانی لیژنە، لەگەڵ ڕێزماندا.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

بەڵێ سوپاس تەنها ئەم ماددەیە مادده(١٧) مەسەلەی (غائب)بوونە لێرە بۆ ئەنجوومەن بێ بۆ ئەندامی ئەنجوومەن بێ تەنها شێوازە کەشمان بۆ بخوێنەوە ئەوە دابڕێژە کە پێشنیار کراوە فەرموو.

بەڕێز حسێن عەلی کەمال:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

خۆی ئەوەی مادده (١٧) شێوازە ئەسڵەکە ئەخوێنمەوە، ئەوەی کە هاتووە ئینجا دوایی ئەو شێوازی پێشنیار کراویش (اذا فقد عضو المجلس أو اللجنة الشروط اللازمة للانتخابات أو تغيب عن الجلسات ثلاث مرات بغير عذر مشروع يعتبر مستقيلاً من اللجان ويحل محله

العضو الاحتياط الذي نال أكثرية الاصوات) پێشنیار ئەوەیە (اذا فقد عضو المجلس الشروط اللازمة للأنتخابات أو تغيب عن الجلسات ثلاث مرات بغير عذر مشروع يعتبر مستقيلاً من عضوية المجلس ويحل محله العضو الاحتياط الذي نال أكثرية الاصوات).

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

روونە پێشنیارەکە تەنها بۆ ئەوەیە ئەم ماددە، ماددە(١٧) تەنها ئەندامی ئەنجومەن بگرێتەوە باقی تر لەبەر ئەوە لە ئەسڵەوە بۆ پێڕەوی ناوخۆ گوێزراوەتەوە، لە پێڕەوی ناوخۆ پێشنیار کراوە چارەسەر بکرێ ئەوە تەنها بۆ ئەوەیە کە روون بێ لای برادەران، کێ تێبینی هەیە لەسەری، (کاک د.ناسح، مامۆستا مەلاتاهیر، کاک بورهان جاف) کاک د.ناسح فەرموو.

بەڕێز د.ناسح غەفور رەمەزان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەو تێبینی یەی من لەسەر زمانەوانییە نەک (بغير عذر مشروع) (بعذر غير مشروع).

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

(بعذر غير مشروع) بەڵێ سوپاس راستە دەست خۆش، مامۆستا مەلا تاهیر فەرموو.

بەڕێز مەلا محەمەد تاهیر زین العابدین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەگەڵ پێشنیاری لیژنەی یاسام بەمەرجێک (ثلاث مرات) (ثلاث جلسات متتالية).

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

(ثلاث جلسات متتالية) راستە.

بەڕێز مەلا تاهیر محەمەد زین العابدین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

نەک (ثلاث مرات) ئەگەر (مرة متفرقة) ش بێ هەر ئەبێ.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەڵێ وایە لەوانەیە (٣،٢) ساڵ جارێک (ثلاث جلسات متتالية) سوپاس مەعقوولە مەرجێکی سەختە، وابزانم مەبەستیش هەر ئەوەیە کاک بورهان فەرموو.

بەڕێز بورهان عەلی جاف:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

منیش هەمان مەبەستم هەبوو (متتالية) بۆ (جلسات) زیاد بکرێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەڵێ (متتالية) سوپاس خۆی وابزانم مەبەستیش هەر ئەوەیە، چونکە مەعقوول نییە بەهەموو تەمەنی (٣) جار ئامادە نەبێ و لەو لیژنەیە دەریکەن ئەوە زیاد بکرێ وابزانم لەچاپ دەرنەچووە، چ تێبینی تر هەیە؟ نییە؟... ئەیخەینە دەنگدانەوە پاش ئەو دوو تێبینییە (بعذر غير مشروع)

غەیرەکە دێتە نێوان عذر و پرۆژەکەوە متتالیە دوای (ثلاث مـرات) زیاد ئەکرێت کێ لەگـەڵە؟ سوپاستان ئەکەین کێ لەگەڵ نییە؟... بەتێکڕای دەنگ پەسەند کرا سوپاس.

بەڕێز حسێن علی کمال:

المادة (١٨):

النقیب: یتولی النقیب رئاسة مجلس النقابة وتمثیله لدی المراجع المختصة والتوقیع علی الاوامر و القرارات والتعلیمات والمخاطبات.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

مادە (١٨)چ تێبینی هەیە لەسەری کاک سەعید یەعقوبی، کاک ئەمین مەولود، مامۆستا مەلا تاهیر کاک سەعید فەرموو.

بەڕێز محەمەد سەعید ئەحمەد یەعقوبی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من زیادەیەکم هەیە لەسەر ئەو ماددەیەی کە دەڵێ النقیب: یتولی النقیب رئاسة مجلس النقابة وتمثیله لدی المراجع المختصة والتوقیع علی الاوامر والقرارات و التعلیمات (وله) ئەوە خستنەسەرەکەیە(و له حق تخویل غیره من أعضاء مجلس ببعض من الصلاحیات)، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس، فەرموو کاک ئەمین مەولود

بەڕێز محەمەد ئەمین مەولود:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

هەر هەمان تێبینی کاک سەعیدم هەبوو، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس کاک ئەمین، مامۆستا مەلا تاهیر فەرموو.

بەڕێز مەلا محەمەد تاهیر زین العابدین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من تەنها لەسەر وشەیەک (النقیب)وەک ناونیشان داندراوە بۆ ماددەکە ئەگەر ناونیشانەکە (النقیب). (ویتولی رئاسة) واتە ئەو دوو (النقیب)ە یەکێکیان لەماددەکەدا نەمێنن.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەڵێ چ...

بەڕێز مەلا محەمەد تاهیر زین العابدین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

النقیب دوایی ئەڵێ (یتولی النقیب).

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

پێناسەیە...

بەڕێز مەلا محەمەد تاهیر زین العابدین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وشەی (النقیب)ی یەکەم لابدەن.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

لەپێشەوە بیکوژێنینەوە، زۆر سوپاس راستە کاک فرەنسۆ فەرموو.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من پێم وایە (النقیب: یتولی النقیب رئاسة مجلس النقابة و الهیئة العامة) چونکە ساڵی جارێک (الهیئة العامة) کۆ بونەوە دەکات پێم وایە ئەو دەبێ سەرۆکایەتی بکا.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

باشە وابزانم هەر ئەبێ واش بێ، رئیس یا کەسێکی تر ئەگەر ماددەیەکی تر نەبێ بۆ سەرۆکایەتی(الهیئة العامة) مانای وایە هەر ئەبێ نەقیب بیکا، ئەگەر چ رەخنەیەک نییە لە لایەن جەنابی وەزیرو لە لایەن لیژنەی یاساوە زیادی کەین، جەنابی وەزیر فەرموو.

بەڕێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی/وەزیری رۆشنبیری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

خۆی لێرە دیاری نەکراوە، بەڵام لێرە باسی ئەکاتەوە لە برگە (٢) ماددە (١٠) کە ئیقرار کرا (تجتمع الهیئة العامة بدعوة من الهیئة التحضیریة او المجلس کل سنتین لانتخاب مجلس النقابة) واتە بە نەقیب یشەوە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

وێڕای نەقیب کێ سەرۆکایەتی دەکا؟.

بەڕێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی/وەزیری رۆشنبیری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

تاکو ئەو کردارانە تەواو ئەبن، ئەبێ نقیب بێ.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئینجا لەبەر ئەوە (رئاسة الهیئة العامة) زیاد بکرێ.

بەڕێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی/وەزیری رۆشنبیری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەڵام ئەو تێبینییەی کە برادەران پێشنیاریان کرد (وله انابة غیره) ئەوەی شتێکی وا نازانم ئەوە نەقیبە دەستەڵاتێکی دیاری کراوی هەیە وەکو نوێنەرێکی سیاسی نییە بڵێی ئەوە بۆی هەیە

وەفدو شتی وا بنێرێ واتە هەر کاتێ گومان بکا، بەلام بەناوی خۆی ناتوانێ واتە یا (نائب رئیس النقابة) ئەروات، یان سکرتێر ئەروات واتە نابێ، ئەمەش ئیجتهادە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس کاک عەبدولخالق تێبینی هەبوو فەرموو.

بەڕێز عەبدولخالق محەمەدرەشید زەنگەنە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من نازانم سەبارەت بە (یتولی النقیب رئاسة مجلس النقابة) زۆر عملیە (الهیئة العامة) مەرج نییە (رئیس النقابة) نوێنەرایەتی بکات لەبەر ئەوەی وەک باوە لە کۆنگرەکاندا دەستەیەکی سەرۆکایەتی پێک دێت خۆی دانیشتنەکە بەڕێوە دەبات.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەلام (الهیئة العامة) بۆ هەڵبژاردن نییە، بۆ کۆبوونەوەی اعتیادی خۆیانە.

بەڕێز عەبدولخالق محەمەد رەشید زەنگەنە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

نەخێر (الهیئة العامة) نییە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

هەر تەنها بۆ کۆنگرە بێ.

بەڕێز عەبدولخالق محەمەدە رەشید زەنگەنە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

(الهیئة العامة) گرفتێک نییە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

هەر تەنها بۆ کۆنگرە بانگ ئەکرێ ئەوەی بانگهێشتی بکا خۆ ئەبێ ئەو سەرۆکایەتی بکا.

بەڕێز عەبدولخالق محەمەد رەشید زەنگەنە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئاخر دەعوەتی چیە؟ (الهیئة العامة) ئەو بۆ چی سەرۆکایەتی بکا؟ وەک باوە لە (الهیئة العامة) ئەنجوومەنێک پێک دەهێندرێ لە (٣) کەس، لە (٥) کەس، دانیشتنەکان بەڕێوە دەبات.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاک شێروان ئەگەر روونکردنەوەیکمان بۆ بکەی.

بەڕێز شێروان ناسح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بە بۆچوونی ئێمە وەکو لیژنەی یاسا کە سەرۆکی سەندیکای رۆژنامەنووسان نوێنەرایەتی هەمووی

دەکا بمافیهم (الهیئة العامة) واتە (الهیئة العامة) ئەو ئەنجوومەنەی هەڵبژاردوە ئەو ئەنجوومەنەش نقیبێکیان بۆ خۆیان هەڵبژاردووە کەواتە دەرەنجامە (تحصیل حاصل)ـە ئەوە ئێمە وای بۆ دەچین سەبارەت بە تێبینیەکەی کاک سەعیدیش دەستەڵات بدرێتە پاشماوەی ئەندامانی سەندیکا ئێمە لەگەڵ ئەوەین دەستەڵات بدرێتە جێگری نقیب، بەڵام بۆ ئەندامانی تری سەندیکا ئەوە دەبێ لە پێرەوی ناوخۆ چارەسەر بکرێ.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

با بگەڕێینەوە بۆ دواوە کە ئەڵێ (الهیئة العامة) فەرموو کاک فرەنسۆ.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەندی (١١) دەڵێ (تجتمع الهیئة العامة سنویاً بحضور ثلثي الأعضاء) ئەو (اجتماع سنویاً) ئەبێ نقیب سەرۆکایەتی بکا دەستەیەک هەڵنابژێرێ خۆ کۆنگرە نییە دەستەیەکی تازە هەڵبژێردرێ بۆ ئەوەی ئیدارەی دانیشتنەکان بکا، من مەبەستم کۆبوونەوەکانی ساڵانەیە کە (الهیئة العامة) دەکرێ ئەبێ نقیب سەرۆکایەتی بکات.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئینجا دەربارەی (الهیئة العامة) لە مادده (١٠) برگە(٢)دا ئەڵێ (تجتمع الهیئة العامة بدعوة من الهیئة التحضیریة ابتداءً او من المجلس) واتە مەبەستی ئەنجوومەنی سەندیکایە کە هی سەرۆکی سەندیکا، سەرۆکی ئەنجوومەنە (کل سنتین) (تجتمع کل سنتین) بۆ کۆبوونەوە ئەکا (لانتخاب مجلس النقابة و لجنتي الانضباط والمراقبة بالاقتراع السري ویتم اکمال کذا کذا) واتە ئەرکی دەستەی گشتی تەنها بۆ هەڵبژاردنەو دەست نیشان کردنی ئەنجوومەنی زانکۆ و ئەوانە ئەوەی کە لێرەن، فەرموو.

بەڕێز فەرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەگەر جەنابت مادده (١١) بخوێنیتەوە ماددەی (١١)ـە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

تجتمع الهیئة العامة سنویاً بحضور ثلثي أعضاءها وتصدر قراراتها بالاکثریة في المسائل التالیة:

١ـ مناقشة النظام الداخلي وتصدیقه.

٢ـ مناقشة التقریر السنوي وشؤون النقابة و حساباتها وتقدیم التوصیات بشأنها.

٣ـ تصدیق المیزانیة.

لێرەش ئەو ئەرکەی پێدراوە، مامۆستا مەلا هادی فەرموو.

بەڕێز مەلا هادی خضر کوێخا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەو شتە کەوای لێ بێ تەواو دەکا، وەکو کۆنگرە بەستن، لە کاتی کۆنگرە ئەو بەو ئەرکە هەڵدەستێ بەرای من هەروەکو خۆی بمێنێتەوە باشترە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

لەراستیدا لێرە کێشەیەک هەیە با روونی کەینەوە، چونکە ئەگەر ئەمە بۆ هەڵبژاردن بێ واتە ئەگەر بۆ مادده (١٠) بێ ئەوەی کە کاک عەبدولخالق خستییە ڕوو واقیعی ترە وەکو بڵێین عەمەلییە بۆ؟ چونکە بۆ هەڵبژاردنە مەعقوول نییە سەرۆک بێ بە سەرۆکی دانیشتنەکە.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

کە کۆنگرە بەسترا نەقیب نامێنێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

جا ئەمەیە...

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڵام من پێش کۆنگرە دەڵێم سالانە کۆبونەوە دەکا ئەو کاتە نەقیب سەرۆکایەتی دەکات.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

راستە ئەگەر بۆ هەڵبژاردن بێت سەربەخۆ هەموو ئەبن بە ئەندام، ئەوکاتە وەک سەرۆکی سەندیکا نامێنێتەوە بۆ؟، چونکە ئیشە، لە مادده (١٠) کە دێین بۆ مادده(١١) بۆ ئیشی دیاری کراوی سالانە، واتە ئەبێ ئۆتۆماتیکیەن نەقیب کە دەعوەتیان ئەکا خۆشی سەرۆکە، بەڵام وشەی نەقیب وەکو تەعریف لەپێشەوە هەڵی دەگرین بۆ؟ چونکە دووبارە بووەتەوە پێشنیاری کاک سەعید هەبوو ئەگەر کاک سەعید لەگەڵ پێشنیارەکەیەتی بیخەینە دەنگدانەوە (وتخویل غیره بعض من صلاحیاته) پێشنیارێک هەیە زیادییەک بکرێ، بلێ (وتخویل غیره بعض من صلاحیاته عند الضرورة أو عند الاقتضاء) چۆن حەزدەکەن وابێت ئەوە پێشنیارێکە کراوە بۆ نەقیب، ئەگەر پێویست بوو هەندێ لە دەسەڵاتی خۆی بدا بە خەڵکێکی تر چ تێبینیەک هەیە لەسەری زیاد بکرێت، ئەو پێشنیارە ئەخەینە دەنگدانەوە کە زیاد بکرێت (ویخول غیره بعض من اختصاصاته عند الاقتضاء وعند الضرورة) کێ لەگەڵ ئەو پێشنیارەیە؟... سوپاستان ئەکەین... کێ لەگەڵ نییە؟ بەتێکڕای دەنگ پەسەند کرا وەکو پێشنیارێک زیاد بکرێت زەرەریشی نییە ئەتوانێ نەیدا کاک شمائیل. مادده(١٨) ئەخەینە دەنگدانەوە کێ لەگەڵە؟... سوپاستان ئەکەین... کێ لەگەڵ نییە؟ بەتێکڕای دەنگ پەسەند کرا ببوورن کاک ئیبراهیم فەرموو.

بەڕێز ئیبراهیم عەبدولقادر دۆغەرەمەچی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لە ماددە(١١)دا دیارە لەگەڵ ئەو ماددەی کە ئێستا پەسەند کرا هاودژییەک هەیە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاک ئیبراهیم دەنگدانمان لەسەر کرد ئەگەر شتێکتان هەبوو ئەبوایە پێش ئەوە قسەتان لەسەر بکردایە سوپاس، ئێستاش دێینە سەر فەسڵی چوارەم(الحقوق والالتزامات).

بەڕێز حسێن عەلی کەمال:

الفصل الرابع:

الحقوق والالتزامات:

اولاً- الحقوق:

١- يعامل الصحفي معاملة الموظف فيما يتعلق بحقه في الاجازات الاعتيادية والمرضية.

٢- تضم مدة العمل في الصحافة لاغراض العلاوة والترفيع والتقاعدي في حالة تعيينه في اية وظيفة كانت.

٣- على الجهة التي يعمل الصحفي لديها إبداء المساعدة اللازمة له في حالة تعرضه للاصابة اثناء ممارسته مهنته ولا علاقة لذلك بالحقوق التقاعدية .

٤- يجوز للصحفي المتقاعد بموجب احكام قانون تقاعد الصحفيين العمل في المؤسسات الصحفية والاعلامية عن طرق عقد العمل ويتمتع بنفس إمتيازات الصحفي المتمرس.

٥- يجب اخبار النقابة بأي شكوى تقدم ضد الصحفي وفي غير حالة الجرم المشهود لايجوز استجواب الصحفي أو التحقيق معه بجريمه منسوبة اليه متعلقة بممارسته مهنته الا بعد اخبار النقابة بذلك.

٦- يعاقب من يعتدي على الصحفي أثناء ممارسته مهنته أو بسببها بالعقوبة المقررة لمن يعتدي على موظف عام أثناء تأديته وظيفته او بسبب تأديتها.

٧- يمنح الصحفي المتوفي بسبب أو أثناء ممارسته مهنته لقب عضو الشرف في النقابة بقرار من المجلس ويكرم وفق النظام الداخلي.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ماددە (١٩) چ تێبینیەک هەیە؟ ئەو برادەرانەی ئەیانەوێ قسە لەسەر ئەم ماددەیە بکەن با ناونووسیان بکەین، تەنها د. ناسح فەرموو.

بەڕێز د.ناسح غەفور ڕەمەزان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من پێموایە باسی ممارسەی مهنە ئەکا ئەو تائی یەکەم زیادە کە دەڵێ (ممارستە مهنتە) وابزانم دووجار دووبارە ئەبێتەوە (ممارسة مهنته) وابزانم باشترە.

لەبڕگەکانی کە هاتووە بڕگەی (٥) (متعلقة بممارسة مهنته) وە هەروەها لەبڕگەکەی دوا تریش هەمان شت هاتووە لەحەوتەمیش هاتووە لەسێهەمیش هەمان شت هاتووە زیادن (أثناء ممارسة مهنته) لەحەوتەم هاتووە لەسێیەمیش هەمان شت هاتووە (أثناء ممارسته مهنته) واتە هەرسێکی وای لێ بکەین سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەوە مەسەلەی دارشتنە باشە سوپاس ئەوە برادەرانی لیژنەی یاسا ئاگاداری ئەو رستەیە ئەکەن، ئەگەر زەحمەت نەبێ دکتور بینووسەو پێیان بدە، ئەیخەینە دەنگدانەوە، مامۆستا ئەڵێ لە لانی زمانەوانییەوە دروستە هەردووکی دەبێ، (المهنة) باشە سوپاستان دەکەین، ئەیخەینە دەنگدانەوە کێ لەگەڵە؟ سوپاستان دەکەین... کێ لەگەڵ نییە؟ ... بەتێکڕای دەنگ پەسەندکرا سوپاس.

بەڕێز حسێن عەلی کەمال:

المادة (٢٠):ـ

ثانياً الالتزامات:ـ

لايجوز للصحفي القيام بما يلي:

١ـ تناول ماتتولاه سلطات التحقيق أو المحاكم بما يؤثر على سير التحقيق أو المحاكمة.

٢ـ مزاولة المهنة دون تجديد الاشتراك في النقابة بموجب هذا القانون.

٣ـ استخدام اية وسيلة أو واسطة بقصد الربح غير المشروع.

٤ـ قبول الإعانات الا بعد موافقة المجلس (بعد) زياد هاتووە.

٥ـ الاساءة الى سمعة المهنة وإفشاء اسرارها أو تهديد المواطنين باية وسيلة أو اسلوب من أساليب الصحافة.

٦ـ زعزعة الثقة بالنظام الفيدرالي لكوردستان العراق ومواطنيها بالطرق المباشرة او غير المباشرة وإثارة غرائز الجمهور بأية وسيلة.

٧ـ إستغلال الكلمة المكتوبة او المرسلة إستغلالاً خاصاً للمنفعة الشخصية الضارة بالغير او انتحال صفة أو فكرة والاساءة الى الاداب والنظام العام.

٨ـ تضليل الجمهور بالمعلومات غير الصحيحة وتصوير الوقائع تصويراً غير أمين أو نشر وقائع غير مؤكدة.

٩ـ إقتباس أي أثر من اثار الغير دون الاشارة الى صاحب أو مركز مصدره.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

چ تێبینیەک لەسەر مادە (٢٠)هەیە؟... تکایە با ناونووسیان بکەین کاک سیروان، د.رزگار، عەبدولخالق، مامۆستا مەلاموحسن، سەعید یەعقوبی، مامۆستا مەلا تاهیر، د.نامح و دوایی کاک فرەنسۆ، کاک د.رزگار فەرموو.

بەڕێز د. قـــاسم مـــحـــمـــەد قـــاسم:

بەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــومـــــەن.

ئەگەر برگەکانی ماددەکە هەموو بخوێنینەوە من وای راڤە دەکەم کە بەربەست و پێبەندی زۆر زیاد لە رووی رۆژنامـە نووس داندراوە کـە کـار و ئیـشی خـۆی بکات، بۆ نموونە لێـرەدا وشـەی (غـیـر مشروع) لە خاڵی سی یەم کە دەڵێ (استخدام اي وسيلة او واسطة بقصد الربح غير المشروع) ئەگـەر ئەو وشـەیە بەکـار بهێـنرێ، سـزای زۆر مـەزن دەهێنێـتـە رێگای رۆژنامـە نووس ئەوە یەک. دووەم: ئەو رۆژنامـە نووسـە بەرهەمی رۆژنامـەیی ئەدەبی خـۆی لە کـوێ بڵاوبکاتەوە؟ (غـیـر) لە لاپەڕەی رۆژنامەیەک.

ئێمە یاسای چاپەمەنیمان هەیە دیاری کراوە کە خاوەنی ئیمتیاز، بەڕێوەبەری نووسین، دەستەی نووسین کـە چنە؟ ، ئەگـەر ئەوانە رازی نەبوون کـە نەگـونجێ لەگـەڵ دابـوو نەریتی گـشـتی بڵاوی ناکـەنەوە بـۆ چی لێـرەدا رۆژنامـە نووس سـزا بدرێ؟ زۆربەی ئەم مـاددەیە من وای راڤـە دەکـەم کـە کۆسپێک بێت لەبەردەم رۆژنامەنووس کەنەتوانێ کاری خۆی بکات، زیاد پێبەندی رۆژنامەنووسی تێدا دەکرێ، زۆربەی ئەو برگانەی ئەو ماددەیە تەنها ئەوەی کـۆتایی نەبێ کە دەڵێ (اقتـبـاس أي اثر من اثار الغير دون اشارة الى صاحبه او مركزه) لەوانەیە ئەوە مەقبـوڵ بێ، بەڵام ئەوانی تر هیچی لای من مـەقبـول نین من بەکـۆسـپێکی دادەنێم لەبەردەم رۆژنامـەنووس، دەبێ سەربەستی رۆژنامـەنووسی هەبێ تاکـو رۆژنامـە نووس بتـوانێ بنوسێ و، ئەو سـزایانەی کـەدانراوە لەوڵاتی ئێمەدا کار دەکاتە سەر رۆژنامە نووسی، زۆر سوپاس.

بەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــومـــــەن:

سوپاس واتا تۆ پێشنیار دەکەی هەموو برگەکانی ئەم ماددەیە لابدرێ تەنها برگەی نۆیەم نەبێ؟

بەڕێز د.قـــاسم مـــحـــمـــەد قـــاسم:

بەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــومـــــەن.

بەڵێ...

بەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــومـــــەن:

بەڵێ تەنها (٩) باقی تر هەموو ئیلغا بکرێ.

بەڕێز د.قـــاسم مـــحـــمـــەد قـــاسم:

بەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــومـــــەن.

بەڵێ مامۆستا، سوپاس.

بەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــومـــــەن:

سوپاس، کاک عەبدولخالق فەرموو.

بەڕێز عەبدولخالق محەمەد ڕەشید زەنگەنە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سەبارەت بە برگە یەک (لایجوز تناول ماتتناول سلطات التحقیق أو المحاکم) بەرای من سلطاتی تحقیق راستە بەس کابرایەک بۆ محاکمە چۆن (صحافة) دەوری نەبێ کەسێک بێ تاوان بێ یان تەفسیرێکی غەڵەت بکرێ هەتاکو حوکم دەکرێ ئینجا دوایی بەرگری لێ بکرێ؟ لەبەر ئەوە تۆژینەوە ماقووڵە، لەماوەی تۆژینەوە رۆژنامەنووس باسی دەکات، بەڵام کابرایەک کە رەوانەی دادگا کرا رای گشتی دەوری هەیە لەو قەزیەیە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاک عەبدولخالق رەبتی کردوو (أثناء محاکمة اثناء تحقیق و محاکمة) ئەو کاتە لەوانەیە کاریکاتەسەر دادوەران کاریکاتەسەر شایەدەکیان، ئەگەر تۆ بابەتێک بە شێوەیەکی چەواشە نیشانی خەڵکی بدەی وابزانم ئەم دەقە کارپێکراوە لە زۆرجێگا یاساییەکانمان دوایی ئەتوانن تیشک بخەنە سەری دەقێکی گشتییە، چونکە پەیوەندی هەیە بەسەلامەتی تۆژینەوەو دادگایی کردنەوە پاش حوکم لەوانەیە زۆر ئاساییە، بەڵام لەکاتی دادگاییکردن تۆ بێی شت بوروژێنیتەوە بیکەیتە هەڵلا لەوانەیە ئەوکاتە باش نەبێ، بارای یاساییەکانیش لەم لانە وەرگرین پێش ئەوەی دەستی پێ بکەین زۆر سوپاس کاک عەبدولخالق ، کاک سیروان فەرموو.

بەڕێز سەرتیپ محەمەد حسێن:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سەبارەت بە خاڵی دووەم وەک لەسەرەوە ئەڵێ (لایجوز للصحفي) پاشان ئەڵێ لە خاڵی دوو (مزاولة المهنة دون تجدید الاشتراك في النقابة بموجب هذا لاقانون) من وای لێ تێ ئەگەم کە ئەمە مەرجێکی پابەندییە واتە رۆژنامەنووس بۆی نییە ئیشەکەی خۆی بکات ئەگەر بێت و بەشداری خۆی لەسەندیکا تازە نەکاتەوە، من داوای روون کردنەوەیەک دەکەم، بەگوێرەی ئەم برگەیە، ئایا مەرجە هەموو رۆژنامە نووسێک ئەبێ ئەندام بێ لەم سەندیکایەدا؟، رۆژنامە نووسان ئەگەر لەو سەندیکایە ئەندام نەبن واتە پیشەکەی خۆیان لە دەست دەدەن؟. داوای روون کردنەوەیەک لەم بارەیەوە دەکەم سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس، کاک سەعید یەعقوبی فەرموو.

بەڕێز محەمەد سەعید یەعقوبی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بۆ ئەوەی دام ودەزگاکانی حکومەتی هەرێم بتوانن ئەزموونەکەمان بپارێزن وفیدرالیەت ودیموکراتییەت وداب ونەریتی کوردەواری وئیسلامی بپارێزرێت وە بۆ ئەوەی ئەو کەش وهەوا ئازادیەی کە لە کوردستان دا هەیە لەلایەن کەسانێک نەقۆزرێتەوە هەر وەکو لە بنەمای یاسایی

وشەرعیدا هاتووە دەڵێن(درء المفاسد خير من جلب المنافع). رام وایە ئەو برگانەش بخرێنە ناو ئەو ماددەیەوە وەکو پێشنیار بخوێندرێنەوە وئەگەر پەسەند کران بخرێنە سەر ماددە(٢٠) کە دەبێ رۆژنامەنووسان پێی پابەند بن.

١ـ تهديد المواطنين بأية وسيلة أو أسلوب من أساليب الصحافة.

٢ـ التصريح أو التلميح الثابت بما من شأنه أن يفيد جهة معادية على حساب الوطن والمقدسات والشعائر الدينية.

٣ـ مس الحريات الخاصة والعامة التي نص عليها القانون بالوسائل الصحفية.

٤ـ نشر المعلومات أو البيانات المغلوطة وتجاهل تصحيحها فور الأطلاع على الحقيقة تأكيدا لأعتبار حق الرد حقاً مقدساً.

چونکە لە راستیدا هەندێ جار لە رۆژنامەیەک شتێک دەنووسرێ کە خزمەتی بارودۆخ وخزمەتی ئاشتی سەقامگیری کیانی کۆمەڵ ناکات بۆیە وە بۆ ئەوەی ئەرک و پابەندەکانی رۆژنامەنووسان دیاری بکرێت.

پێویستە ئەمە بخرێتە دەنگدانەوە، ئەگەر پەسەند کرا زیادەی سەر ماددەکە بکرێ، ئەوەش شتێکی تازە نییە، بەڵکو لە بنەڕەتدا لە یاسای ژمارە(١٧٨)ی ساڵی ١٩٦٩ داهاتووە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس ئەگەر ئەو چەند پێشنیارە بدەی بە لیژنەی یاسا، بۆ ئەوەی بیخەینە دەنگدانەوە سوپاستان دەکەین، مامۆستا مەلا موحسن فەرموو.

بەڕێز موحسن خالید موفتی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڕاستی ئەوەی کە باس کرا لە بارەی خاڵی یەکەم منیش هەر لەگەڵ ئەو رایەم کە لەماوەی لێکۆڵینەوەدا، هیچ بە دیار خستنێک نەکرێ چونکە ئەگەر لەماوەی لێکۆڵینەوە بابەتێک خرایە روو دەبێتە هۆکارێک کە لایەنێکیان پشتگیری لێ بکرێ ئەو دادوەرییەی کە پێویستە ناکرێ، لەبەر ئەوە ماددەکە چۆن هاتووە شتێکی باشە، لەگەڵ ئەو رایانەی کە برای بەڕێزم کاک سەعید باسی کردن شتێکی پەسەندە ئەگەر هەوڵ بدرێ وپەسەند بکرێ، چونکە بەڕاستی ئێستا زۆر شت هەیە ئەمڕۆ لە وڵاتی خۆماندا لە رۆژنامەکاندا لەو بارودۆخە تایبەتیەی کە ئێمە تێیدا دەژین، لە زۆربەیان نووسراوە ئەو نووسراوانەی کە بڵاو دەکرێتەوە یان دەستەی نووسەران یان خاوەن ئمتیاز یان بەرپرسی نووسین لێی بەرپرسیار نین خاوەن نووسینەکە لێی بەرپرسیارە، ئەم دوو حاڵەتە دەگرێتە خۆیەوە:

یان هەندێ جار نایانەوێ لە رێگای خۆیانەوە شتەکە بڵاو بکەنەوە، نووسەرێک شتێک ئەنووسێت پێی رازین ئەگەر بڵاوی دەکاتەوە، بەڵام ئەگەر روو بەڕووی لێپرسینەوەیەک هات، دەڵێ ئێمە نین. ئەو کەسە نووسیویەتی، یان هەندێ جاریش بەرهەڵستی دەکات لەگەڵ ئەوەشدا دەبێتە هۆکاری

تێکدانی بارودۆخەکە یان ئەو هێمنیەی کە هەیە. یان ئەو ئەرکە پێویستیەی کە لەسەر شانماندایە بۆیە لە دوو لاوە استیغلالی سەربەستی رۆژنامەنووسی دەکرێت، رۆژنامەنووسی شتێکی چاکە ئەگەر سەربەستی هەبێت، پابەندیش مانای ئەوە نییە لە سەربەستیەکەی لا دەدات، ئەگەر ئەو پابەندیانە نەبن کۆمەڵگاکەمان بەرەو لایەکی تر دەڕوات لەوانەیە گەلێک کێشە وگرفت بێنە پێشەوە.

پێویستە سەبارەت بە هەموو رۆژنامەنووسێکەوە پابەندیی تایبەتی هەبێت، بۆ ئەوەی لە سنووری دەسەلاتی خۆیاندا خزمەت گوزار بن، نەوەکو تانە وتەشەر لە بابەتەکانیدا هەبێ، نە بەناوی هەموو ئاینەکانەوە توانج لە وەلات پەروەری ونیشتمان پەروەری و کوردایەتی و بابەتەکانی تر بدرێت و، نە بەناوی ئازادی رۆژنامەگەریشەوە توانج لە ئاینی ئیسلام و دابوونەریتی ئیسلامی وئاینی میللەتی ئێمە و هەموو ئاینەکانی تری بدرێت، بە راستی ئازادی رۆژنامەگەری نابێت بەو بەربلاویە بدرێتە بەر، جا لەبەرئەوە من ئەوەم بەلاوە پەسەندە کە ئەو خاڵەی بخرێتە سەر پێشنیارەکە،(عدم استغلال حرية الصحافة للطعن وتشهير بالمقدسات الدينية والوطنية)، ئەمە وەکو خاڵێک بخرێتە سەر ئەو پێشنیارەی کە دەیخەنە دەنگدانەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

باشە بۆمانی بنێرە سوپاس، کاک د. ناسح فەرموو.

بەڕێز د.ناسح غەفوور رەمەزان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

منیش هەمان تێبینیەکانی کاک سەعید و مامۆستا مەلا تاهیرم هەیە، بەڵام من ئەو رۆژە گوێم لە چاوپێکەوتنێکی بەڕێز وەزیری رۆشەنبیری بوو، یەکێک لەو پرسیارانەی کە لێیان کرد ئەوە بوو، ئایا لەگەڵ سانسۆرە، یا لەگەڵ سانسۆر نییە؟، پاش گفتوگۆیەکی دوور ودرێژ من وا تێگەیشتم کە جەنابی وەزیر خۆی لە گەڵ(صحافەیەکی موەجهە)، منیش بەش بەحاڵی خۆم لەگەڵ ئەوەدام کە رۆژنامەگەریەکی موجە هەبێت، چونکە ئێمە لە کۆمەڵگایەکی ئەوتۆدا نین کە هەموومان لە ئاستی هۆشمەندیدا بین، زۆر جار دەبینین توانج لە دابوونەریتی ئاینی و کوردەواری و ئەو کەسانەی کە لە کوردستاندا دەژین دەدرێ، یا هەندێ بوار هەڵدەقوزنەوە، جاری وا هەیە توانج لەو سیستەمە فیدراڵیەتە ئەدرێت کە لە پەرلەماندا پەسەند کراوە، ئەویش بە دروشمێک کە لەگەڵ بارودۆخی ئێستای کوردستاندا ناگونجێت، یاخود کێشەمیان لەگەڵ وڵاتە دراوسێکاندا بۆ دروست دەکەن، منیش لەگەڵ ئەوەدام کە ئەم تێبینیانەش زیاد بکرێن (نشر اراء و الشعارات متناقضة مع قانون الفيدرالي)، لەگەڵ(اساءة الى المقدسات و العادات و التقاليد الكوردية)، ئێمە دەبێت لەگەڵ رۆژنامەگەری رێ نیشاندەر (صحافه موجه)دا بین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس د.ناسح ئەو تێبینیەی خۆتانمان بەنووسین بۆ رەوانە بکە، مامۆستا مەلا تاهیر فەرموو.

بەڕێز مەلا محەمەد تاهیر محەمەد زین العابدین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من پرسیارێکم لە لیژنەی یاسا هەیە، ئایا ئەگەر یەکێک ڕۆژنامەنووس بێت دەتوانێت بێ بەشدار بوون لەو سەندیکایە، بە پیشەکەی خۆی هەستێت؟، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس، کاک فرەنسۆ فەرموو.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

حەز دەکەم بێمە سەر خاڵێک کە لە دەرەوەی ئەم گفتوگۆیەماندایە ئەویش زۆر جار لە نووسیندا وشەی (دامودەزگا) بە کار دەهێنرێت، (دەزگا) دەزانین دەزگایە، بەڵام وشەی(دام)واتای چی دەبەخشێ!؟،(دام) وشەیەکی فارسییە، پێموایە واتای ئاژەڵ دەبەخشێ، چونکە بە پزیشکی ئاژەڵ دەڵێین(دامپزشکی)، داوا لە نووسەران دەکەم کە وەڵامم بدەنەوە، چونکە دەتوانن تەنها وشەی دەزگاکان بە کار بێنن بێ ئەوەی وشەی (دام)ی لەگەڵدا بەکار بەرن، بە رای من ئەو وشەیە زیادە و هیچ مانایەکی نییە، جا دێمەوە سەر خاڵەکە، من لەگەڵ (لایجوز)ەکەم و، هیچ تێبینیەکی ترم لەسەر ماددەکە نییە،(لا یجوز) مانای چییە؟، شتێکی رەهایە، دەبێت بنووسرێت(یفقد الصحفي عضویتە في النقابة اذا)یەکێک لەو ئیشانەی کە دیاری کراوە، باشە ئەو(لایجوز)ە چی دەگرێتەوە؟، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس، ئەوانەی کە ویستیان لەسەر ئەم ماددەیە قسە بکەن تەواو بوون، بەڕێز وەزیری رۆشنبیری با بفەرموێت.

بەڕێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی/ وەزیری رۆشنبیری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەو پابەندیانەی کە هاتوون، بێگومان پابەندبوونێکی زۆرە بۆ رۆژنامەگەری، بەڵام بۆ ئاگاداری بەڕێزان ئەم پابەندبوونانە رۆژنامەنووسەکان خۆیان لەسەر خۆیانیان داناوە، پرۆژەکە خۆی بیرورای هەموو رۆژنامەنووسەکانی هەولێری تیادایە، چەندین مانگە خەریکن، تاوەکو ئەم پرۆژەیەیان ئامادە کردووە، بەڵکو پابەندبوونی زۆر لەوەش قورسترییان نووسیوە، بەڵام لە لیژنەی یاسایی وەزارەتی رۆشنبیریەوە دەسکاری کرا، من وەکو رۆژنامەنووسێک لێرەدا قسە دەکەم، کە ئەم پابەندبوونە خۆیان لەسەر خۆیانیان داناوە و لیژنەی یاسایش چەسپاندوویانە، من لێرەدا دەبێت پشتگیری لە پرۆژەکە بکەم، بەڵام وەکو رۆژنامەنووسێک دەڵێم ئەم پابەندیانە ئەوەندە قورسن کە ناتووانن هیچ شتێک بکەن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سوپاس، کاک شێروان فەرموو.

بەڕێز شێروان ناسح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من لەسەر قسەکانی بەڕێز د.رزگار چەند تێبینیەکم هەیە، ئەو یاسایەی کە دانرا بە ئامادە بوونی زۆربەی هەرە زۆری رۆژنامەنووسەکان بوو، پاشان لیژنەیەکیان وەکو لیژنەی ئامادەکردن داناوە بۆ ئامادە کردنی ئەم پرۆژەیە، پاش ئەوە، لیژنەیەکی راوێژکاریشیان داناوە کە لە لیژنەی ئامادەکردنەوە دەرچووە، ئەوان خۆیان هەستاون وئەو ئامانج و پابەندیانەیان داناوە و، ئەوان خۆیان پێی رازین و، رەوانەی ئەنجوومەنی وەزیران کراوە و لەوێ گفتوگۆیەکی تێروتەسەلی لەسەر کراوە و، بە راستی ئێمەش لەگەڵ ئەو خاڵانەین کە لە پابەندەییەکەدا هاتووە، چونکە باوەڕ ناکەم کەسی تر لە خۆیان بەپەرۆش تربێت بۆ ئەو پابەندیانە و لەسەریان بکاتەوە. دووەم، سەبارەت بە قسەکانی کاک عەبدولخالق حەز دەکەم جیاوازییەک بکەین لە نێوان قۆناخەکانی لێکوڵینەوە و قۆناخەکانی دادگایی کردن و نێوان دەرکردنی حوکم، سەبارەت بە قۆناخەکانی لێکۆڵینەوە، دەسەڵاتی دادوەری ،یا دادوەری لێکۆڵینەوە، یا هەر کەسێکە کە هەڵدەستێت بە لێکۆڵینەوە، ئەوان لە مەسەلەکە دەکۆڵنەوە، لەوێ کە رەوانەی دادگا دەکرێت(موراحلەی محکمە)ی پێ دەڵێن، قۆناخەکانی دادگاش هەر هەمان برگە دەیگرێتەوە، بەڵام ئەگەر بریار لە دادگاوە دەرچوو، واتە رۆژنامەنووسەکە ئازادە کە هەرچی لەسەر بنووسرێ. سەبارەت بە پێشنیارەکەی کاک سەعید کە بەڕێزان د.ناسح و مەلا موحسن جەختیان لەسەر کرد، لە راستیدا ئەو پێشنیارانەی کە بەڕێز کاک سەعید باسی کردن هەمووی لە یاساکانی عێراقیدا هاتوون و، یەکێک لەسەرچاوە هەرە گرنگەکانی ئەم یاسایەش یاسای عێراقییە، دیارە ئەو لیژنە راوێژکارە و لیژنەی ئامادەکردن ئەو خاڵانەیان بە پەسەند نەزانییوە و، ئێمەش وەکو لیژنەی یاسا پشتگیری بۆچوونی ئەوان دەکەین، هەروەها پشتگیری بۆچوونی ئەنجوومەنی وەزیرانمان کردووە کە لە پرۆژەکەدا هاتووە، سەبارەت ئەوەی کە بەڕێز مەلا موحسن ئاماژەی بۆ کرد، هیچ لاریمان نییە ئەگەر ئەو برگەیەی بخرێتە سەر. سەبارەت بەو برگەیەش کە بەڕێز کاک سیروان باسی کرد، مەسەلەی ئەوەی کە ئەو کەسەی بەشداری نەکات لەم سەندیکایە ئایا دەتوانێ پیشەی رۆژنامەنووسی بکات؟، ئێمەش دەڵێین نەخێر، ئەوەی بەشداری لە سەندیکای رۆژنامەوانی نەکات، مافی هەڵگرتنی پیشەی رۆژنامەگەری نابێت، هەروەها بەشداری کردن لەم سەندیکایە بە زۆرلێ کردن نییە و، بە ئارەزووی خۆیانە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجوومەن:

سوپاس، بەڵام كاك فرەنسۆ پرسیارێكی كرد و وەڵام نەدرایەوە، فەرموو كاك فەلەكەدین.

بەڕێز فەلەكەدین سابیر كاكەیی/وەزیری رۆشەنبیری:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجوومەن.

سەبارەت بە مومارەسەی پیشە، حەز دەكەم كە بزانرێت لێرەدا مەبەست لە مومارەسەی پیشە ئەوەیە كە ئەو ئەندامە مافی و ئمتیازاتی وەكو رۆژنامەنووسەكە نییە، واتە حەقی نییە ئەو مافە بەكار بهێنێت، بەڵام وەكو نووسین دەتوانن شت بنووسن، دەبێت نووسین و پیشەی رۆژنامەنووسی لە یەک جودا بكرێنەوە، دەیان كەس هەیە شت دەنووسن و رۆژنامەنووسیش نین،(ممارسة مهنة) لێرەدا مەبەستی ئەوەیە كە ئەو كەسە ناسنامەی رۆژنامەنووسی نەبێ مافی ئەوەی نییە كە لە كۆنگرەو پەرلەمان و وەزارەتەكاندا پیشەی رۆژنامەنووسی بكات، بەڵام وەكو نووسەرێک دەتوانێت هەرچی بوێت بنووسێت بۆ خۆی بنووسێت، ئەمە تەنها بۆ زانیاری بۆ ئەندامە بەڕێزەكان، سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجوومەن:

ئەندامەتی لە سەندیكا تەنها ئەو مافەیە كە لێرەدا هەیە كە لێی بێ بەش دەبێت، بەڵام وەكو نووسین ئەوە ئازادە دەتوانێت بنووسێت، سوپاس. د. رزگار فەرموو.

بەڕێز د.قاسم محەممەد قاسم:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجوومەن.

من وەكو ئەندامێكی پەرلەمان و وەكو رۆژنامەنووسێک هەست بە ئێشوئازاری رۆژنامەنووسەكان دەكەم. . .

بەڕێز سەرۆكی ئەنجوومەن:

پێشنیارەكەت ماوە ودەیخەینە دەنگدانەوە، كاك عەبدولخالق فەرموو.

بەڕێز عەبدولخالق محەممەد رەشید زەنگەنە:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجوومەن.

بە رای من قۆناخەكانی دادگا بە مافێكی سروشتی دەزانم و، رای گشتی نەوەكو تەنها رۆژنامەگەری رۆڵی هەبێت و، دوایین رووداوی سەرۆكی شارەوانی تاران بەڵگەیەكی گەورەیە بۆ ئەوەی كە رای گشتی چەند رووڵی كاریگەری هەیە، یەكێک كە بەش خوراو بێت، یا تاوانێكی لەسەر بێت، رای گشتی دەبێت رۆڵی هەبێت نەوەكو تەنها رۆژنامەگەری. من تێبینییەكم هەیە لەسەر پابەندییەكانی رۆژنامەگەری، رۆژنامەنووس ئەگەر ئەوەندە پابەندی لەسەر بێت، بەراستی هەر ئیش نەكات باشترە، من لەگەڵ قسەكانی بەڕێز وەزیری رۆشنبیریدام كە ئەوەی لە (لایحوز)ەكەدا دانراوە بەپێی ئەوە رۆژنامەنووس ناتوانێت هیچ شتێک بكات، جا ئەگەر هاتوو ئەو پێشنیارانەشی بخرێتە سەر ئەوە زیاتر ئیشی رۆژنامەنووس تەسک دەكاتەوە و، سەبارەت بە

هەر رۆژنامەنووسێک ،یا هەر لایەنێکی سیاسی، یا هەر وەزارەتێک، ئەگەر هەر رۆژنامەنووسێک زێدەرەوی لەسەر کرد، ئەوە دەتوانێت بە دادگای بدات، جا لەبەر ئەوە ئەو پابەندیانە ناهێڵێت رۆژنامەنووس هیچ شتێک بکات و، ئەگەر ئاسایشی نەتەوەییشی بخەینە سەر، نابێت قسە لەسەر تورکیا وئێران و سوریا بکەین، ئەوە رۆژنامەنووس ناتوانێت هیچ ئیشێک بکات، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سوپاس، بەڕێز کاک فەرسەت تێبینیەکی هەیە لە رووی یاساییەوە، فەرموو.

بەڕێز فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵلا/سکرتێری ئەنجوومەن:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

بە رای من ئەو خاڵانە پابەند نیین بەسەر ئیشی رۆژنامەگەرییەوە، ئەو بابەتە لە یاساکانی تریدا قەدەغە کراوە، واتە بوار بە رۆژنامەنووس بدەین کە ناوبانگی پیشەکەی خۆی تێکدا، واتە بۆ بیکەینە ئیشێکی رێپێدراو و قەدەغەی نەکەین؟، یا کار لەسەر قۆناغەکانی دادگا و لێکۆڵینەوە بکات؟، کار لەسەر شایەتەکان و داوایەک لە داواکانی دادگا بکرێت، بۆ ئەو بوارە بدەین، یاخود(زعزعة الثقة بالنظام الفدرالي)، یان (استخدام اية وسيلة أو واسطة بقصد الربح غير المشروع) خۆی قازانجەکە شەرعی نییە، بۆ بواری پێ بدەین ئەو قازانجە بکات؟، بە رای من ئەو پابەندیانە لە یاساکانی تریدا هەنە، بەڵام لێرەدا بۆ جەخت کردنە لێی و، نەوەکو سزایەکی لەسەر دانرابێت، بەڵکو ئامۆژگاریەکە بۆ رۆژنامەنووسەکان تاوەکو خۆیان لەم جۆرە کارانە دوور خەنەوە، ئەگەر هاتوو رۆژنامەنووسێک ئیشێک لەو ئیشانەی کرد، ئەو کاتە لەوانەیە دوو سزای رووبەروو بێتەوە، ئەگەر دەست سدرێژییەکی بەسەر مافێکی تایبەتی، یا مافێکی گشتی کرد، ئەوە ئەو لایەنە خۆی دەتوانێ لە دادگای پەیوەندارەوە داوای لەسەر بەرزکاتەوە، ئەگەر هاتوو تێکەڵ بە چوارچێوەی سزای بەرزەفتی (عقوبات الانضباط) کرا، ئەو کاتە ئەنجوومەنی سەندیکا دەتوانێ هەڵسووکەوتی بەرزەفتی بەرامبەر وەربگرێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سوپاس بۆ بەڕێز سکرتێری ئەنجوومەن، وەکو روونە ئەمە پابەندییە، رۆژنامەنووسەکان خۆیان، یاخود ئەو سەردەستەیەی کە خۆیان دەسنیشانیان کردبوو بۆ دانانی ئەم پرۆژەیە، کۆمەڵێک پابەندیان داناوە کە هەموویان زیاتر بۆ رێزگرتنە لە پیشەکەی خۆیان، ئەوەی کە ئەندامەکان و بەڕێز سکرتێر باسیان کرد روونە، واتە ئەگەر رۆژنامەنووسێک پێناسەکەی خۆی تازە نەکاتەوە بۆ ئەندامی ئەو سەندیکایە بێت؟، یەکێک لە مەرجەکانی ئەوەیە کە دەبێت ئابوونەی خۆی بدات، واتە ئەمە بۆ ببێتە پابەندێک بەسەر رۆژنامەنووسەوە؟، نازانم(زعزعە کردنی نیزامی فیدراڵیەت) کە ئێستاکەش هەموو لایەنە سیاسیەکانی ئەمڕۆی کوردستان لەسەری رێککەوتوون، ئەوە شلۆقکردنی بنەمای نیشتمان پەروەری ئەو رۆژنامەنووسە نییە؟، واتە حەق

نییە ئەو پابەندەیی هەبێت بەرگری لەم نیزامە بکات کە ساڵەهای ساڵە خەباتی بۆ دەکەین و، ئێوەی ئەندامانی پەرلەمان کە نوێنەری ئەو خەڵکەن کە دەنگیان پێداون؟، ئایا راستە ئێمە ئێستا بوار بە رۆژنامەنووسێک بدەین کە زیان بە رەوشتی گشتی بگەیەنێت؟، کە کۆمەڵە یاسایەک هەیە بەربەستی ئەو جۆرە شتانە دەکات؟، یان بە هەندێ زانیاری رێ لە جەماوەور بزر بکات، نابێ ئەندامانی ئەو سەندیکایە جۆرە پابەندییەکیان هەبێت کە نەتوانن رێ لە خەڵکی بزر بکەن؟، ئەگەر خەڵکیان بە زانیاری نادروست بەهەڵە برد، ئەوە هەقە کە پێی بگوترێ کە تۆ راست ناکەی و یاساش رێگات پێ نادات، یا من بێم وتارێک، یاخود کتێبێک بنووسم و، یەکێک بێت رۆژانە وتارێک بە هەوەسی خۆی لێی کورت کاتەوە و لە رۆژنامە دای بەزێنێ، منیش نەتوانم پێی بڵێم بۆ وات کردووە؟، بە باوەڕی من ئەو پابەندیانەی کە هاتووە لە بنەماکانی یاساکەدایە، پاشان ئەم پابەندیانە بە رای من نابنە هۆی ئەوەی کە رۆژنامەنووس دەستی بەسرابێت و، نەتوانێت هیچ شتێک بنووسێت. کاک سیروان فەرموو.

بەڕێز سەرتیپ محەمەد حسێن:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

تێکەڵاو بوونێک دەبینم لە نێوان مافەکان و پابەندییەکانی رۆژنامەنووسێکی سەربە سەندیکا و، رۆژنامەنووسێکی تری کە سەر بە سەندیکا نەبێت، بەڵێ ئەوەی کە ئەندام نییە لە سەندیکا رەنگە لە هەندێ مافی خۆی واز بێنێ، بەڵام پابەندیەکە هەموو رۆژنامەنووسێک دەگرێتەوە کە لەم وەڵاتەدا کار دەکات، دەبێت پابەند بێت بە رێساکانی نووسین و ئەو دابوونەریتانەی کە هەیە و لەم خاڵانەدا دیاری کراوە، مەبەستی من لێرەدا ئەوەیە کە لەسەرەتاوە ناوی رۆژنامەنووس بەشێوەیەکی زەها هاتووە، ئەڵێت:(لایجوز للصحفي)، بەڵام نەیوتووە(الصحفي المنتمي او غير منتمي للنقابة) جا لەبەر ئەو بابەتە ئەگەر لە مافی خۆی واز دێنێت ئەوە شتێکی ترە، بەڵام وەکو پابەندی دەبێت پابەندی هەبێت، کە پابەندییش پەیدا بوو واتە دەبێت ئەندام بێت لە سەندیکای رۆژنامەنووسان، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

جا ئێمە دەنگمان لەسەر ئەو ماددەیەدا، حەقە بەڕێزت بگەڕێیتەوە بۆ پێناسەکان کە لە برگە (د)ی ماددە (١)دا دەڵێت:(الصحفي كل عضو منتم الى النقابة و موفي بألتزاماته) لەبەر ئەوە لێرە دیاری کراوە و، ئەوی تری (غير المنتم للنقابة)وەکو ئەوەی کە بەڕێز وەزیری رۆشنبیری روونی کردەوە، ئازادە بۆ خۆی، بەڵام لێرەدا رۆژنامەنووس پێناسە کراوە کە پەیوەندیی بە سەندیکای رۆژنامەنووسانەوە هەبێت و، پابەندبوون تەنها بەس نییە بۆ ئەوەی کە پەیوەندی بە سەندیکاوە هەبێت، لە برگە(د)ی ماددەی(١)دا باس کراوە.

بەڕێز سەرتیپ محەمەد حسێن:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڵێ ئەوەیان وایە، بەلام ئەی پابەندییەکە، ئەگەر رۆژنامەنووسێک **ئەندام نەبێت لە سەندیکاگە** چۆن دەبێت؟، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس، بەڕێز کاک فەلەکەدین فەرموو.

بەڕێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی/وەزیری رۆشنبیری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەم تێبینیانە لە یاساکانی تردا هەیە، وەکو یاسای چاپەمەنی و **یاسای وەزارەت و یاساکانی تردا**، هەر کەسێک شتێک بنووسێت دەبێت لە رۆژنامەیەک، **یاخود لە گۆڤارێکدا بلاوی بکاتەوە، جا** ئەو گۆڤارە خۆی بەپێی یاسایەک دەرچووە و، بەرامبەر بەو یاسایە **بەرپرسیارە و خاوەن ئیمتیاز و** سەرنووسەر بەرپرسیارن بەرامبەر بەو نووسراوانە، **کەواتە ئەوان ناچارن ئەو جۆرە وتارانە بلاو** نەکەنەوە، یاخود رەنگە بدرێتە دادگا، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

حەز دەکەم بە کورتی جارێکی تر باسی بکەمەوە، ئەمە **یاسایەکە بۆ رۆژنامەنووسەکانی کوردستان**، یاسایەکیان بۆ خۆیان داوا کردووە کە بەم شێوەیە بێت، ئەوەی لە **دەرەوەی ئەمە بێت بابەتێکی ترە** و، دەگەڕێتەوە بۆ یاساکانی تر، فەرموو کاک سەعید.

بەڕێز محەمەد سەعید ئەحمەد یەعقووبی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەگەڵ رێزمدا بۆ قسەکانی لیژنەی یاسایی، لە برگە(١)ی مادده(٢٠)دا هاتووە و دەڵێت:(تناول ما تتولاه سلطات التحقيق او المحاكم بما يؤثر على سير التحقيق أو المحاكمة)من لێرەدا پرسیارێکم هەیە ، لە دادگای تێهەڵچوونەوەدا لێرە دادگا کە رووبەروو وئاشکرایە، رۆژنامەنووس و ئەوەی کەوا رۆژنامەنووسیش نییە مافی هەیە کە دانیشێت، باشە ئەگەر رۆژنامەنووسێک هاتە ئەوێ، باشە بۆ رۆژنامەکەی خۆی دەبێت چی بنووسێت؟، حەق وایە دەقێک هەبێت کە بڵێت رۆژنامەنووس پشتگیری لایەنێک نەکات لەسەر حسابی لایەکی تری، لە لێکۆڵینەوە راستە نابێت قسە بکات، چونکە جارێ نەگەیشتووەتە بڕیار تاوەکو رەوانە بکرێت، بەلام لە کاتی دادگایی کردن، رووبەروو و ئاشکرایە بۆ رۆژنامەنووس و ئەوانەی کە رۆژنامەنووس نین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

وەلامی پرسیارەکە دەدەمەوە، حەقە ئێوەی یاساناسەکان تۆزێک وردبن لە بابەتەکاندا، برگەی (١) زۆر روونە(تناول ما تتولاه سلطات التحقيق او المحاكم بما يؤثر على سير التحقيق)، ئەگەر (لا يؤثر في سير التحقيق)بنووسێت موجازە ئەمە یەک، ئەگەر بگەڕێیتەوە بۆ جێگایەکی تر

ماددەیەکی ترمان هەر لە هەمان برگەدا هەیە کە دەڵێت:(تضليل الجمهور بالمعلومات)، ئەگەر ئەو ڕۆژنامەنووسە لە دادگایەکدا دانیشت، جا ئەو دادگایە دادگای تێهەڵچوونەوە بێت، یا دادگای پێداچوونەوە بێت، کە ڕاپۆرتێکی ڕێکوپێکی نووسی و تیادا باسی ئەو داوایەی کرد کە لە دادگاکەدا بەرز کراوەتەوە، بێ ئەوەی هیچ کارێک بکاتە سەر لێکوڵینەوەکە، یا زانیاری بە هەڵە بداتە خەڵکی، ئەوە هیچ شتێکی تیادا نییە، خۆ نەیی وتووە نە.

بەڕێز محەمەد سەعید ئەحمەد یەعقوبی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەوە یەکەم. دووەم، لیژنەی یاسا فەرموویان کەوا ڕۆژنامەنووسەکان دانیشتوون و لیژنەیەکیان پێکهێناوە بۆ گفتوگۆ کردنی ئەو یاسایە، یاساکەش یاسای ئەنجوومەنی وەزیرانە، ڕۆژنامەنووسیش کە دادەنیشێت ئەوەی لە بەرژەوەندی خۆی بێت وەکو پیشەیەک دایدەنێت، بەڵام ئەوەی کە یاسا دادەنێت پەرلەمانە، چونکە پاشان ئێمە بەرپرسیار دەبین کە چۆن ئەو یاسایە دەرچووە، جا بۆیە من سوورم لەسەر ئەوەی کە پێشنیارەکانم بخرێتە دەنگدانەوە و، ئەگەر پەسەند کرا ئەوە بخرێتە سەر ماددەکە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس، ڕاستە بۆ ئەوەی بەڕێزت ڕاست دەکەیت، ئەوان پرۆژەیەکیان پێشکەش کردووە و، ئەو پرۆژەیەش بە قۆناغە یاساییەکانی خۆیدا تێپەڕیوە و، لێرەدا ئێوەی ئەندامانی پەرلەمان ئازادن کە چ پێشنیار د کەن ،چ گفتوگۆ دەکەن و، زۆرینە لێرە بڕیارتان لەسەر ئەو پرۆژەیەدا داوە و، پێشنیارەکانی بەڕێزتانیش دەخەینە دەنگدانەوە، جا پێشنیارەکانمان بۆ ڕەوانە بکە بەڵکو بیخەینە دەنگدانەوە، کاک فرەنسۆ فەرموو.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من نازانم لیژنەی یاسا لە وەڵام دانەوەی پرسیارەکان ڕا دەکەن، دوێنێ پرسیارێکم کرد کە ئایا لەگەڵ نووسەرەکاندا ڕێککەوتوون لەسەر ئەم شتەی کە کردووتانە، تا ئێستا بە تەواوی وەڵامم وەرنەگرتەوە، ئێستاش من وتم کەوا لەگەڵ(لا يجوز)ەکەدا نیم، چونکە زۆر قورسە و ئەندامێتی لە سەندیکاکەدا نامێنێت،(يفقد الصحفي عضويته في النقابة اذا) و(لا يجوز)ەکە دانراوە وهیچی تر دانەنراوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس، کاک فەرسەت فەرموو.

بەڕێز فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵڵا/سکرتێری ئەنجوومەن:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وەکو پێش ئێستا باسم کرد ئەو برگانە بەبیرهێنەرەوە و ئاگادارییە بۆ ڕۆژنامەنووسەکان، چونکە

ئەمانە هەمووی لەیاسا کارپێکراوەکاندا هەن، جا ئەمە ئاگادارییە بۆ رۆژنامەنووس تاوەکو خۆی لەو هەڵانە دوورخاتەوە، سزادانیش دوو جۆرە، سزادان لە هەمان پرۆژەدا هاتووە گەوا رۆژنامەنووسیش دەچێتە ژێر یاسای سزادانەوە(تنبیە و توبیخ و أنذار)ە، پاشان سزادانی تر هەیە چ لە یاسای چاپەمەنیدا بێت، یا لە یاسای سزادان بێت، ئەگەر هاتوو دەستێوەردانی لە بەرژەوەندی تایبەتی و گشتی کرد، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس، کاک شێروان فەرموو.

بەڕێز شێروان ناسح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە وەکو لیژنەی یاسا هیچ کاتێک لە وەڵامدانەوەی پرسیارەکان رامان نەکردووە و، بەپێی ئەو توانایەی کە هەمانە ئەگەر توانیبێتمان وەڵاممان داوەتەوە و، ئەگەر نەشمان توانیبێت ئەوە رایەکمان هەر داوە، سەبارەت بە پرسیارەکەی بەڕێز کاک فەرەنسۆش لەوانەیە لەبیرمان کردبێت، پێش ئەوەی ئەم پرۆژەیە پێشکەش بکرێت، ئێمە دانیشتنێکمان لەگەڵ رۆژنامەنووس و لیژنە پسپۆڕیەکەدا کرد و، بە تێروتەسەلی گفتوگۆ ولێکۆڵینەوەمان لەسەر پرۆژەکە کرد و، هاتینە سەر ئەوەی کە ئەو پێشنیارانەی کە لەلایەن لیژنەی یاساوە پێشکەش کراوە بە رێککەوتن بووە لەگەڵ ئەوان و، راو پێشنیاری ئێمە نییە بەتەنها و، پرۆژەکەش خاڵ بە خاڵ گفتوگۆی لەسەر کراوە و، تێبینیەکانی ئەوانیشمان رەچاو کردووە وپێشکەشی ئێوەمان کرد، بۆ ئەوەی گفتوگۆی لەسەر بکرێت و دوا راشی لەسەر بدرێت، جا ئێمە لە هیچ پرسیار و پێشنیارێک را ناکەین وپشت گوێی ناخەین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس، حەز دەکەم هەندێ قسەی تر بخەمە سەر قسەکانی کاک شێروان، لیژنەی یاسا وپەرلەمانیش پابەند نییە بەوەی کە بەگوێرەی راو بۆچوونی هیچ کەسێک بکات، هەر پرۆژەیەک کە دێت دوو کەناڵی هەیە، یەکەم یا لە رێگای حکومەتەوە دێت کە ئەویش رێگای ئاسایی خۆی هەیە، یا لە رێگای(١٠)ئەندامی پەرلەمانەوە خودان دەکرێت، کە هات بۆ ئێرە بە پێی یاسا دەدرێت بە لیژنەکان و، لیژنەکانیش رای خۆیان دەردەبڕن و، پاشان دەدرێت بە ئەندامانی پەرلەمان، لیژنەکان وەکو لیژنە و وەکو تاکە ئەندامیش مافی ئەوەیان هەیە کە رای خۆیان دەربڕن بەرامبەر بەو پرۆژانەی کە بۆیان دێت، هەتاکو ئێوەی بەڕێز بە زۆرینە پەسەندی نەکەن نابێت بە یاسا، بۆیە نە پەرلەمان ونە لیژنەی یاسا پابەند نین رای ئەو توێژانە، یاخود ئەو لایەنانەی کە خاوەن پرۆژەکەن وەربگرن، کاک فەرەنسۆ تێبینیەکەی زیاتر لەسەر (لایجوز)ەکەیە، ئەو(لایجوز)ە هیچ نییە، تۆ پێی دەڵێیت وا مەکە و، وەڵامەکەی کاک فەرسەت وفەسڵی پێنجەم لە پێڕەوەکە هەندێ شتی روون کردوەتەوە، کاک فەلەکەدین فەرموو.

بەڕێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی/وەزیری رۆشنبیری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

وشەی(لا یجوز)باشترە و، دارشتنەوەکەی زۆر باش هاتووە، مەرج نییە کە ئەگەر هاتوو رۆژنامەنووسێک شتێکی کرد دەرکرێت، وەکو ئەوەی کە بەڕێز سکرتێری ئەنجوومەن باسی کرد کە ئەگەر هاتوو رۆژنامەنوسێک زانیارییەکی بەهەڵەی بلاوکردەوە، بۆی هەیە راستی کاتەوە، جا بۆیە بەلای منەوە(لا یجوز)ەکە ڕێک ترە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سوپاس، لە مادده پێنجدا ئیجرائاتەکە روونە و، ئەگەر کاک فرەنسۆ شتێکت هەبوو دەتوانین بیخەینە سەری، بەڕێز مەلا تاهیر فەرموو.

بەڕێز محەمەد تاهیر محەمەد زین العابدین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پشتگیری لە قسەکانی کاک سەعید و مەلا موحسن دەکەم، سەبارەت بە(لا یجوز)ەکەش کە باسی پابەندەکان دەکات، ئەگەر بلێت:(یلتزم الصحفي بما یلي)دەبێت وشەی(عدم) لە پێش هەموو خاڵەکانەوە دابنرێ، ئەگەر وای لێبکرێت لەوانەیە قورسیەکەی نەمێنێت، ئەگەر سەرپێچی کرد ئەوە لە فەسلی پێنجەمدا کە سەبارەت بە ئیجرائاتی ئیدارییە، ئەوە سزای ئەو رۆژنامەنووسەی کە سەرپێچی کردووە تیادا هەیە، جا چ (یجوز)بێت، یاخود (لا یجوز) بێت ئەوە هیچ کارێکی تێ ناکات، جا بێینە سەر برگەکان، لە سەر دارشتنەوەی برگە (٢و٤ و٦و٧) من چەند تێبینییەکم هەیە، برگە(٢)دەڵێت :(مزاولة المهنة دون تجدید الاشتراك في النقابة بموجب هذا القانون)، بە رای من بکرێتە(مزاولة المهنة دون الاشتراك او تجدیده في النقابة)، چونکە ئێمە دەڵێین رۆژنامەنووس دەبێت سەر بە سەندیکا بێت، جا دەبێت لە پێشان سەر بە سەندیکاکە بێت و، ئەگەر ماوەی سەربە سەندیکاکەشی بەسەر چوو ئەوە دەبێت تازەی کاتەوە. دووەم، لە برگە(٤)دا دەڵێت:(قبول الاعانات الا بعد بموافقة المجلس)، ئەگەر بکرێتە(قبول الاعانات دون موافقة المجلس) باشترە. لە برگە(٦)یشدا دەڵێت:(زعزعة الثقة بالنظام الفیدرالي لكوردستان العراق ومواطنیها) هاوولاتی کوا زعزعەی هەیە، بەڵکو (زعزعة) بۆ وەلاتە ، جا ئەگەر ئەوەش چاک کرێتەوە وبکرێتە(زعزعة الثقة بالوطن والنظام الفدرالي)...

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

پێشنیارێک هەیە کەوا بکرێتە(زعزعة الثقة بالنظام الفدرالي لكوردستان العراق و امن مواطنیها) خۆی ئەوە زیاتر بە پەسەند دەزانین، مامۆستا تاهیر فەرموو.

بەڕێز مەلا محەمەد تاهیر محەمەد زین العابدین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لەسەر برگە(٧)یش کە دەڵێت:(استغلال الكلمة المكتوبة او المرسلة إستغلالا خاصا للمنفعة

الشخصية الضارة بالغير او انتحال صفة أو فكرة)، جا ئەو(فكرة) بە هيچەوە گرێ نادات، پاشان دەڵـێـت(و الاساءة الى الاداب والنظام العام)، جا ئەگەر وشەی(دين)يشی بۆ زياد بكەن ئەوە باشتر دەبێت، سوپاس.

بەڕێـز ســــەرۆكی ئـەنجـــــومـــــەن:

سوپاس، لەسەر برگە(٧)دا مامۆستا مەلا موحسن پێشنيارێكی كرد، پێشنيارەكەی ئەو گشتی ترە، ئەگەر بە پەسەندی دەزانن ئەوە دەيخەينە دەنگدانەوە، ئەوانەی كە ويستيان قسە بكەن تەواو بوون، ئێستاش پێشنيارەكان دەخوێنينەوە، كە پێشنيارەكانی ئەم بەڕێزانەن، كاك سەعيد و مامۆستا مەلا موحسن و ئەو چەند پێشنيارەی مامۆستا مەلا تاهير كە لەسەر داڕشتنەوەی چەند برگەيەكە. بەرای من جەنابی دوايی لەگەڵ ليژنەی ياسا مەسەلەی داڕشتن رێك بخەن چ گرفتێكی تێدا نييە لە ناوەڕۆكەكەی تەنها داڕشتنەكەی چاك بكرێت.

پێشنياری كاك سەعيد دەخەينە دەنگدانەوە كاك سەعيد چوار پێشنياری كردووە لەوانەيە هەندێكی تێكەڵاوی هەيە لەگەڵ ئەو ماددانەی كە ئێستا چەسپاون، بۆ نموونە لە برگە چواردا ئەو نووسيوەتی (البيانات المغلوطة) ئێمە دەڵێين (تضليل الجمهور بالمعلومات غير الصحيحة) وەك بڵێی هەمان شتە.

٢ـ (مس بالحريات الخاصة) ئێمە گوتمان (الاساءة الى الاداب والنظام العام) وابزانم حرياتيش دەگرێتەوە، لێرە الحريات الخاصە وابزانم ديسان هەيە (التصريح او التلميح الثابت ما من شأنه ان يفيد الجهة المعادية) لێرە وتمان (زعزعة النظام الفيدرالي وامن مواطنيها) باوەر ناكەم هاوڵاتی دوژمنكار، يان لايەنی دوژمنكار ئامانجی ئەوە بێت ئەم سيستەمە شلۆق بكات و هێمنی هاوڵاتيانی ئێمە تێك بدات.

(تهديد المواطنين بأي وسيلة او اسلوب من اساليب الصحافة). (الاساءة الى سمعة المهنة او تهديد المواطنين)

وابزانم ماددەكان ئاساييە، بەڵام لەگەڵ ئەوەشدا ئێمە دەيدەين بە ليژنەی ياسا جەنابت ئەگەر هەستت كرد كەموكوڕتييەك هەيە ئێوە دەتوانن لەلانی داڕشتنەوە پێش و پاشی بكەن، ئەگينا هەموو خاڵەكان لێرە چاك كراون، پێشنيارێكی مامۆستا مەلا موحسين هەيە فەرموو بيخوێنەوە.

بەڕێز فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵلا/سكرتێری ئەنجومەن:

بەڕێـز ســــەرۆكی ئـەنجـــــومـــــەن.

(عدم استغلال حرية الصحافة للطعن والتشهير بالمقدسات والشعائر الدينية والوطنية). بەڵام بەرای من وشەی (عدم) لاپچێت، چونكە لێرەدا لايجوز هەيە واتە بەو شێوەيە بێت: (استغلال حرية الصحافة للطعن والتشهير بالمقدسات والشعائر الدينية والوطنية).

بەڕێـز ســــەرۆكی ئـەنجـــــومـــــەن:

ئەمە پێشنيارێكە وابزانم گشتييە هەمووی دەگرێتەوە ئەگەر چ تێبينييەك نييە ئێستا دەيخەينە

دەنگدانەوە: کێ لەگەڵ ئەو پێشنیارەیە زیاد بکرێت؟.. سوپاستان دەکەین.. کێ لەگەڵ نییە؟..
بە زۆربەی دەنگ پەسەند کرا، سوپاس.
دوو پێشنیارمان لە بەڕێز د.ناسح بۆ هاتووە (الاساءة الى المقدسات الدينية) وابزانم ئەوەی گرتەوە (الاراء والنظام الفيدرالي) وابزانم لە بڕگە (٦) (زعزعة الثقة بالنظام الفيدرالي وامن مواطنيها) ئەویش ئەو بڕگەی جەنابتی گرتەوە، لەگەڵ ئەوەشدا دەدیدەین بە لیژنەی یاسا، ئەگەر ویستییان تاوتوی بکەن پاشان بیکەن. ئەم ماددەیە پاش ئەو زیادەیەی کە کردمان دەیخەینە دەنگدانەوە، کێ لەگەڵە؟.. سوپاستان دەکەین.. کێ لەگەڵ نییە؟.. بەزۆربەی دەنگ پەسەند کرا سوپاستان دەکەین. ئەوە ماددە (٢٠) بوو، ئێستا دێینە سەر مادە (٢١).

بەڕێز حسێن عەلی کەمال:

الفصل الخامس/ الاجراءات الادارية:

المادة ٢١:

اولاً- كل صحفي اخل بواجب من واجبات المهنة او تصرف تصرفاً يحط من قدرها او قام بعمل يمس كرامته او قدم مستنداً غير صحيح للنقابة او خالف حكماً من احكام هذا القانون يعاقب تأديبياً من قبل لجنة الأنضباط بموجب القواعد عليها في قانون الانضباط موظفي الدولة النافذ بالعقوبات التالية:

١- التنبيه: ويكون بكتاب يوجه للصحفي يلفت فيه نظره الى ما موقع منه ويطلب منه عدم تكراره مستقبلا.

٢- الانذار: في حالة تكرار الصحفي المخالفة المنصوص عليها في الفقرة (١) ينذر بعدم تكراره.

٣- المنع من مزاولة المهنة مدة لا تتجاوز سنة واحدة.

٤- الفصل المؤقت: ويكون بشطب اسمه في السجل العام ولا يجوز اعادة تسجيل اسمه الا بعد مرور سنتين.

ثانيا: لا تنفذ العقوبات اعلاه بحق الصحفي الا بعد مصادقة مجلس النقابة عليها.

ثالثا: للصحفي المعاقب حق الطعن في قرارات مجلس النقابة الخاصة بالمنع او الفصل لدى محكمة تمييز اقليم كوردستان العراق بصفتها التمييزية خلال خمسة عشر يوما من تاريخ التبلغ بالقرار ولا تنفذ العقوبة الا بعد اكتسابها الدرجة القطعية.

رابعاً: يشطب اسم العضو من النقابة اذا صدر عليه حكم نهائي بعقوبة مقيدة للحرية في جنحة او جناية غير سياسية.

خامسا: وفي حالة الحكم عليه في جناية او جنحة مخلة بالشرف يرقن قيده من السجل العام ولا يجوز اعادة تسجيله مرة اخرى.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

چ تێبینییەک لەسەر مادده (٢١) هەیە؟ تکایە ناونووسیان بکەین. کاک شێخ جەعفەر، کاک عەبدولخالق، کاک ناسح، مامۆستا مەلا تاهیر، کاک سەعید، جەنابی وەزیر دەتەوێ لە سەرەتادا قسە بکەیت؟ فەرموو.

بەڕێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی/وەزیری رۆشنبیری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

تێبینییەکەم لەرووی زمانەوانییەوەیە، یەکەم جار کە نووسرا بوو (استئناف بصفته التمييزية) بەو پێیەی کە ئیستئناف سیفەتی تەمییزی دەبێت، ئەمجارە ئەبێ (الصفه التمييزيه) لابرێت، چونکە دادگای تێهەڵچوونەوە خۆی سیفەی تەمییزی تێدایە واتە بەو شێوەیە بێت: (منع والفصل لدى محكمة التمييز خلال خمسة وعشرين يوما)، دەستەواژەی (بصفته التمييزية) زیادەیە، چونکە دادگای تێهەڵچوونەوە ئەو سیفەتەی هەر هەیە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس کاک فەلەکەدین. فەرموو کاک جەعفەر.

بەڕێز جەعفەر شێخ عەلی عەبدولعەزیز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لە رای لیژنەی یاسا لە بڕگە (٤)دا هاتووە« کە بووە بە ثانیا» دەڵێ: (لا تنفذ العقوبات اعلاه بحق الصحفي الا بعد مصادقة اكثرية اعضاء مجلس النقابة عليها). من لەگەڵ ئەو رایەدام، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ثانيا لا تنفذ العقوبات اعلاه بحق الصحفي الا بعد مصادقة مجلس النقابة عليها.

بەڕێز جەعفەر شێخ عەلی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

اكثريه الاعضاء، رای لیژنەی یاسایە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەڵێ سوپاس ئێستا دێینەوە سەر لیژنەی یاسا.

بەڕێز شێروان ناسح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

خۆی بڕیارەکانی ئەنجوومەنی سەندیکا ئاساییە دەبێ بە زۆربەی دەنگ دەربچێت، بەڵام تەنها ئەوە بۆ روونکردنەوەیە، زیاتر نییە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

لەماددەیەکی تردا وابزانم پێش ئێستاکە چەسپاوە. کاک عەبدولخالق فەرموو.

بەڕێز عـەبدولخـالق مـحـەمـەد ڕەشـیـد زەنگەنە:

بـەڕێـز سـەرۆکـی ئـەنجـوومـەن.

بڕگـەی (٤) الفـصل المؤقت، بەرای من دوو سـاڵ زۆرە بۆ ڕۆژنامـەنووس خـۆشی هەڵبـژاردن بۆ دووساڵە، لەبەرئەوە من لەگەڵ ئەوەدام (ویکون بشطب اسمه في السجل العام ولا یجوز اعادة تسجیله الا بعد مرور سنة)، سوپاس.

بـەڕێـز سـەرۆکـی ئـەنجـوومـەن:

جەنابت پێشنیار دەکەی بکرێت بە ساڵێک؟.

بەڕێز عـەبدولخـالق مـحـەمـەد زەنگەنە:

بەڵێ.

بـەڕێـز سـەرۆکـی ئـەنجـوومـەن:

باشە سوپاس. کاک د. ناسح فەرمو.

بەڕێـز د. نـاسح غـەفـور ڕەمـەزان:

بـەڕێـز سـەرۆکـی ئـەنجـوومـەن.

یەکێک لە تێبـینییەکـانی من ئەوە بوو کە جەنابی وەزیری ڕۆشنبـیری باسی کـرد بەڵام جەخت بکرێتـەوە (لدی محکمة التمییز لاقلیم کوردستان العراق) ئەوە زیاد بکرێت و، تێبینیەکی ترم هەیە ئەوەی کاک عەبدولخالق گوتی وا باشە بکرێت بە ساڵێک نەک دوو ساڵ، بەڵام شتەکی تر هەیە ئەگـەر خـوانەخـواسـتـە ئەو ڕۆژنامـەنووسـەی کـە باری خـۆی هەر ڕاست نەکـردەوە دەبێ چارسـەریەکی لێ بکرێت، بۆیە دەبێ بەیەکـجاری دەربکرێ، بەڵام لێـرەدا باسی (طرد) نەکراوە ئەبێ حسابی ئەوەش بکرێ، سوپاس.

بـەڕێـز سـەرۆکـی ئـەنجـوومـەن:

مامۆستا مەلا تاهیر فەرمو.

بەڕێز مەلا محەمەد تاهیر محەمەد زین العابدین:

بـەڕێـز سـەرۆکـی ئـەنجـوومـەن.

من وەکو کاک جەعفەر گوتی بێگومان ئەنجوومەنی سەندیکا کاتێک کۆبوونەوەیەک بکات لەسەر بابەتێک بە زۆربەی ئەندامانی دەبێت بەڵام ئەگەر ئەمە بە ڕوونی تیایدا بێت چاکترە.

لەسەر (ثالثا) تۆزێک تێبینم هەیە لەبارەی دارشتنەکەیەوە دەڵێ (للصحفی المعاقب حق الطعن فی قرارات مجلس النقابە)، بڕیارەکانی ئەنجوومەنی سەندیکا هی ئەنجوومەن نییە بەڵکو بڕیار هی لیژنەیە، ئینجا ئەنجوومەن پەسەندی دەکات من پێموایە بکرێ بە (في القرارات الخاصة) تاکو بڕیاری لیژنەکەش بگرێتەوە پەسندکردنی ئەنجوومەنیش بگرێتەوە (في القرارات الخـاصة) دیـارە بڕیارە تایبـەتیـیـەکـان هەر بە سزای ڕۆژنامـەنووسـەوەیە یانی زیاد نەکـرێت بۆ لای ئەنجوومـەنی سەندیکا (في القرارات الخاصة بالمنع او الفصل لدي محكمة ...)، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەوە جارێکی تر دابڕێژرێتەوە. کاک سەعید یەعقوبی فەرموو.

بەڕێز محەمەد سەعید ئەحمەد یەعقوبی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لێرە دەڵێ دەبێ ڕۆژنامەنووس لە دەرەوە دابنیشی هەروەکو گفتوگۆمان کرد کاتی خۆی کە ڕۆژنامەنووس مەرج نییە نیشتەجێ (مقیم) بێت لێرەش دەڵێ ڕۆژنامەنووس حسابی لەگەڵ دەکرێ لە یاسای (انضباط موظفي الدولە) وەکو ئەوەی فەرمانبەرەو دەوامی کردووە، باشە ئەگەر ڕۆژنامەنووسەکە لە دەرەوە جێنشین بێت گریمان دوو ساڵ جارێک دەگەڕێتەوە بۆ لێرەدا ئەو حسابەی بۆ بکرێت، واتا وەکو فەرمانبەرێک مامەڵەی لەگەڵ بکرێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

تکایە دووبارەی بکەوە باش تێنەگەیشتم.

بەڕێز محەمەد سەعید ئەحمەد یەعقوبی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

یەکێک لە مەرجەکانی ڕۆژنامەنووس ئەوەیە لەکوردستاندا نیشتەجێ بێت ئەوەبوو ڕەت کرایە، گوتیان دەبێ لە کوردستان نیشتەجێ بێت.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

نەخێر جائیز نییە، ئەگەر لەدەرەوە بێت مافی هەیە بچێتە سەندیکای ئەو وڵاتەوە مافی نییە لە سەندیکای ڕۆژنامەنووسانی کوردستان ئەندام بێت، ئەوە لە حاڵەتێکدا لە دەرەوە نیشتەجێ بێت بەپێی ئەم یاسایەی ئێمە ڕۆژنامەنووس ئەو ڕۆژنامەنووسەیە کە لە کوردستاندا نیشتەجێ بێت.

بەڕێز محەمەد سەعید ئەحمەد یەعقوبی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڵێ هیچ گرفت نەما، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاک فرەنسۆ فەرموو.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

تێبینییەکەی من هەر ئەوەی کاک عەبدولخالق بوو، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس. جەنابی سکرتێر ڕوونکردنەوەیەکی هەیە، فەرموو.

بەڕێز فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵلا/سکرتێری ئەنجومەن:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەرای من لە بڕگە (ثالثا) (الدرجة القطعية) ببێتە (درجە البتات)، چونکە ئەو زاراوەیە لە یاسا کارپێکراوەکاندا نەماوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

درجە البتات، ئەوە برادەرانی داڕشتن ئەمە زیاد بکەن. فەرموو کاک شێروان.

بەڕێز شێروان ناسح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سەبارەت ئەو پێشنیارەی کاک عەبدولخالق کاک فرەنسۆش پشتگیری کرد، ئێمەش وەکو لیژنەی یاسا هیچ لاریمان نییە ئەگەر ببێتە ساڵێک.

سەبارەت بە تێبینی د. ناسح کە باسی (طرد) دەکات لەو یاسایە (ترقين قيد) هاتووە ترقين قيد مانای (طرد)ە.

سەبارەت بە تێبینی مامۆستا مەلا تاهیریش هەموو سەندیکایەک لیژنەی (تأدیبی) هەیە کە لیژنەی (تأدیبی)، یاخود لیژنەی بەرزەفتی (انضباط) بڕیارەکە وەردەگرێ دەبێ ئەنجومەنی سەندیکا پەسەندی بکات، ئەمە دەرئەنجامە.

تێبینییەکەی کاک سەعیدیش بەڕێزت وەڵامت دایەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

باشە ئێستا تەنیا پێشنیارێکمان هەیە دەیخەینە دەنگدانەوە ئەویش لە دوو ساڵەوە بکرێ بە ساڵێک با دەقەکە بخوێنمەوە (الفصل المؤقت ويكون بشطب اسمه في سجل العام ولا يجوز اعادة تسجيل اسمه الا بعد مرور سنتين) بابزانین جەنابی وەزیر رای چییە؟، فەرموو.

بەڕێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی/وەزیری رۆشنبیری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەوەی لە بڕگەی پێشووتر هاتووە کە (المنع من مزاولة المهنة مدة لا تتجاوز سنة واحدة) لە هەندێ سزاکاندا، بێگومان ئەوەش هەروەکو دەرکردنە، مزاولە نەکردن هەروەکو فەسڵە.

دووەم دەبێتە دوو ساڵ ئەگەر ئەوە نەبێ ئەو دەبێ، لەبەرئەوە من لەگەڵ ئەوەدام ماددەکە وەکو خۆی بمێنێتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

واتا ئەگەر (تنبه) و (انذار) و (منع) سوودی نەبوو ناچار کرداری دەرکردنی کاتی بەکاردێنن، یان سزاکە ئەوەندە زۆر بوو لەم سێیەی لادا ناچاردەبن بیکەن بە دەرکردنی کاتی، چونکە ماوە دراوە بەئەنجوومەنی سەندیکا، یاخود بەلیژنەی لێکۆڵینەوە، یان لیژنەی پەیوەندیدار کرداری تر بکات.

کاک فرەنسۆ فەرموو.

بەڕێز فـــــــرەنســـــۆ تۆمـــــا هەریری:

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن.

دوای روونکردنەوەی جەنابی وەزیر من پێشنیاری خۆم دەکێشمەوە، سوپاس.

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن:

سوپاست دەکەین، وابزانم جەنابی وەزیر باسی کرد لەبەرئەوەی تەدەروجی تێدایە ئەوە بەرزترین رادەیە کە ئەو رۆژنامەنووسە هەر لادانێکی کرد ئەنجومەنی سەندیکا ئەو مافەی هەبێت بۆ ئەو ماوەیە، چونکە سالێش هەیە و، ماوەی تریش هەیە. سوپاس کاک عەبدولخالقیش پێشنیارەکەی خۆی کێشایەوە مادام وایە پاش ئەوەی (درجة البتات) زیاد کرا هەندێ تێبینی تریش هەبوو لە دارشتن. دەیخەینە دەنگدانەوە:

کێ لەگەڵە؟.. سوپاستان دەکەین.. کێ لەگەڵ نییە؟.. بە تێکڕای دەنگ پەسەند کرا سوپاستان دەکەین.

ئێستا دێینە سەر مادە (٢٢).

بەڕێز حـــــــســـــــێن عـــــەلی کـــــەمـــــال:

الفصل السادس/ مالية النقابة:

المادة (٢٢):

اولا- تتألف مالية النقابة مما يأتي:

١- رسم الانتماء.

٢- بدل اشتراك السنوي.

٣- منح وزارة المالية.

٤- ريع الحفلات والاكتتابات العامة التي تقوم بها النقابة وفق القوانين المرعية.

٥- ارباح المشاريع التي تقوم بها النقابة.

٦- ارباح مطبوعات النقابة.

٧- التبرعات والهبات المقدمة من الاعضاء او غيرهم بشرط عدم التأثير على مسار النقابة واعلام الجهات المختصة بذلك.

ثانيا: تودع مالية النقابة بتوقيع النقيب والمحاسب واحد اعضاء المجلس في احد مصارف اربيل وتوقع اوامر الصرف من قبلهم ايضا وتخضع لاصول نظام المحاسبة العامة.

ثالثا: يحدد رسم الانتماء وبدل الاشتراك بموجب النظام الداخلي.

بەڕێز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن:

مادده (٢٢) کێ تێبینی هەیە لەسەری؟ کاک ئیبراهیم، کاک د. رزگار، کاک ئەمین مەولود، کاک د. ناسح، کاک فرەنسۆ.

کاک ئیبراهیم فەرموو.

بەڕێز ئیبراهیم سەعید محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من تێبینیم لەسەر خاڵی (٣) هەیە (منح وزارة المالیة). وەزارەتی رۆشنبیریش لە بودجەی ساڵانەی خۆی (منحەی) هەیە، ئەگەر رۆشبیری بیداتێ، بۆچی تەنیا وەزارەتی دارایی بێت؟، سەرۆکایەتی ئەنجوومەنی وەزیران بوودجەی هەیە با ئەویش (منح)ی بدات، ئەی بۆ (منحی) حکومەتی هەرێم نەبێت؟ تەنها دیاری کراوە بە وەزارەتی دارایی؟ بەرای من کەمە و، ببێتە شتێکی گشتی حکومەتی هەرێم. ئەمە یەک.

دوو، لە (ثانیا) هاتووە کە پارەی مەرکەز بخرێتە یەکێک لە بانکەکانی هەولێر، باشە ئەگەر لقێکی دارایی هەبێت ئەویش دەیهێنێتە مەرکەز، یان لە هەر بانکێکی پارێزگادا پارەکەی دادەنێت، من پرسیار دەکەم بۆ دیاری بکرێت بە یەکێک لە بانکەکانی هەولێر؟، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سوپاس، فەرموو کاک د. رزگار.

بەڕێز قاسم محەمەد قاسم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

دوو بڕگە باسکرا کاک ئیبراهیم گوتی (منح وزارة المالیة) من پێشنیار دەکەم وەکو حکومەت بێت (منح الحکومة)

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەوە کراوە.

بەڕێز قاسم محەمەد قاسم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەمە یەک. دوو ئەوەی خەرجی وەکو ئەو بوو.

سێ، بڕگەی سێ لاببرێ (رسم الانتماء وبدل الاشتراك بموجب النظام الداخلي)، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

بڕگە (٣) پێویست ناکات دووبارە بکرێتەوە، چونکە پێڕەوی ناوخۆیە. کاک د.ناسح فەرموو.

بەڕێز ناسح غەفوور رەمەزان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

تێبینییەکانی من کاک ئیبراهیم باسی کردن، ئەوەی د.رزگار من بەپێچەوانەوە دەبینم ئەم بڕگەیە بمێنێتەوە باشترە، گونجاو نییە نەبێ، چونکە دەبێ لە پێڕەو ئەو مەسەلەیە دیاری بکرێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

کاک ئەمین مەولود فەرموو.

بەڕێز محەمەد ئەمین مەولود:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیارەکەم ئەوەیە ئەم بڕگەیە زیاد بکرێت: (وتودع مالية الفروع في اقرب مصرف له وبتوقيع مسؤول الفرع في المحافظة)، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس. کاک فرەنسۆ فەرموو.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەم یاسایە بۆ سەندیکایە بۆ لقەکانی سەندیکا نییە دەتوانن هی لقەکانی سەندیکا لە پێڕەوی ناوخۆ ڕێک بخەن.

ئەوەی کاک ئیبراهیم گوتی دەربارەی وەزارەتی ڕۆشنبیری، ئەوە سەندیکایە چ پەیوەندی بە وەزارەتی ڕۆشنبیریەوە نییە، تەنیا وەزارەتی دارایی پارە دەدات بە سەندیکاو ڕێکخراوەکان، بۆ وەزاراتی تر نییە کە ئەوە بکات، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس کاک فرەنسۆ. جەنابی وەزیر فەرموو.

بەڕێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی/وەزیری ڕۆشنبیری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێستا دوو خاڵ هەنە، یەکێکیان منحی وەزارەتی دارایی وەکو باسکرا خۆی ئەمە لەسەر ئەو بنەمایە دانراوە کە هەندێک سەندیکاو ڕێکخراو پارەیان بۆ دابین دەکرێت لە حکومەتی هەرێمەوە و، ناچێتە سەر بوودجەی هیچ وەزارەتێک یەکسەر لە ئەنجوومەنی وەزیران ڕەزامەندی لەسەر دەکرێ یەکسەر دەچێ بۆ وەزارەتی دارایی و دەیدات، بەڵام وەزارەتی ڕۆشنبیری بەپێی سروشتی کارەکەی خۆی بێگومان (منح) دەدات بەڵام دیاریکراو نییە، بەڵام ئەوەی دارایی دیاری کراوە هەر ساڵەی ئەوەندە (منحە) وەردەگرێت، نەک هەموو جار بچن وەری بگرن، بەڵام وەزارەتی ڕۆشنبیری تا ئێستا منحی بە ڕێکخراوە ڕۆشبیرییەکان و کۆمەڵەکان داوە، ئەمە خاڵێک.

خاڵی تر باسی (تودیعی) دارایی سەندیکا کرا، خۆی وەکو باوە بۆ سێ کەس دەبێت (نقیب، محاسب، یەکێک لە ئەندامەکان) لە لقەکانیش پاشان دەتوانرێت هەر هەمان شت بکرێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس. لیژنەی یاسا فەرموون.

بەڕێز شـــێـــروان نـاسح حـــەیدەری:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــومـــــەن.

ئێمە هەر لەسەرەتاوە دەقێکمان پێشنیار کردووە دەقەکەش بەو شێوەیە: (یراعی تطبیق اصول نظام المحاسبة العامة علی مالیة النقابة) ئەوە بەدرێژی بۆ هەموو سەندیکاکان چۆن هاتووە بەو شێوەیە دەکرێت..

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــومـــــەن:

ئەوە زیاد دەکەن لە جیاتی ....؟.

بەڕێز شـــێـــروان نـاسح حـــەیدەری:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــومـــــەن:

ئەوە لەجیاتی مادده (٢)ە، گشتی دەیگرێتەوە ئینجا ئەو شێوازەی کە پێڕەو کراوە لە سەندیکاکانی تر هەر هەمان شێوازە.

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــومـــــەن:

ئینجا پێشنیارەکەمان بۆ بخوێنەوە بۆ ئەوەی بیخەینە دەنگدانەوە.

بەڕێز شـــێـــروان نـاسح حـــەیدەری:

(یراعی تطبیق اصول نظام المحاسبة العامة علی مالیة النقابة).

ئەمە یەک، دوو، سەبارەت بە (منح)ی حکومەتی هەرێم راستە هەموو سەندیکاو رێکخراوەکان لە حکومەتەوە (منح) وەردەگرن نەک لە وەزارەتەکی دیاریکراو، راستە وەزارەتی دارایی (منح)ی پێ دەدات (تەمویلی) دەکات بەڵام لە رێگای حکومەتی هەرێمەوە وەریدەگرن.

سەبارەت ئەوەی کاک د. ناسح ئاماژەی بۆ کرد (یحدد رسم الانتماء) ئەوە لابیرێ. لە راستیدا حەق نییە برگەی (٣) لابرێ، چونکە دەبێ لە پێڕەوی ناوخۆ درێژەپێدانێک بدرێتە (رسمی بەشداربوون و رسمی بوونە ئەندام (انتماء) چەندەو چەند نییە و، سالانی خزمەت رەچاو دەکرێ ئەم درێژەپێدانە هەمووی لە پێڕەوی ناوخۆدا باس دەکرێت دەبێ لێرە ئاماژەی بۆ بکرێ، سوپاس.

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــومـــــەن:

سوپاس. ئێستا یەک دوو پێشنیارمان هەیە.

پێشنیاری یەکەم ئەوەیە لە جیاتی وەزارەتی دارایی بکرێ بە (منح حکومة الاقلیم)، ئەوە پێشنیارێکە لە (ثالثا) دەڵێ (منح وزارة المالیة) لە جیاتی ئەوە بکرێ بە (منح حکومة الاقلیم) ئەو پێشنیارەی کاک ئیبراهیم بخەینە دەنگدانەوە؟، دەیخەینە دەنگدانەوە:

کێ لەگەڵ ئەوەدایە لەجیاتی (منح وزارة المالیة) ببێتە (منح حکومة الاقلیم)، کێ لەگەڵە؟.. سوپاستان دەکەین.. کێ لەگەڵ نییە؟.. بەزۆربەی دەنگ ئەو پێشنیارە پەسەند کرا سوپاستان دەکەین..

پێشنیارێکی تر ئەوەیە کە لیژنەی یاسا لەجیاتی ثانیا پێشنیاری کردووە کە وەکو بەندێکی گشتی بۆ هەموو سەندیکاکانە کاک حسێن فەرموو بیخوێنەوە.

بەڕێز حسێن عەلی کەمال:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

يراعي تطبيق اصول المحاسبة العامةعلى مالية النقابة.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەمە دەقێکی گشتییە مانای وایە لە پێڕەوی گشتی کە ئەبێ سەرۆک و جێگری سەرۆک و کێ و کێ ئیمزای بکەن، دەقێکی گشتییە لەجیاتی ثانیا ئەوەیە.

کێ لەگەڵ ئەو پێشنیارەیە؟.. تکایە دەست بەرز بکاتەوە.. سوپاستان دەکەین.. کێ لەگەڵ نییە؟.. بە تێکڕای دەنگ پەسەند کرا.

وەکو مادده دەیخەینە دەنگدانەوە: کێ لەگەڵە؟.. سوپاستان دەکەین.. کێ لەگەڵ نییە؟.. بە تێکڕای دەنگ ئەم ماددەیەش پەسەند کرا. سوپاستان دەکەین.

بەڕێز حسێن عەلی کەمال:

الفصل السابع/ احكام ختامية:

عناوين الصحفي.

مادة (٢٣): يقصد بالصحفي من يحمل احدى العناوين الآتية:

١ـ صاحب الامتياز.

٢ـ رئيس التحرير. ٣ـ نائب رئيس التحرير. ٤ـ مدير التحرير. ٥ـ سكرتير التحرير. ٦ـ المحرر. ٧ـ مترجم صحفي. ٨ـ المراسل. ٩ـ المصور. ١٠ـ الرسام. ١١ـ المصمم.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

مادده (٢٣) چ تێبینییەک هەیە لەسەری؟. تەنها کاک د. رزگار د. ناسح.

بەڕێز د. قاسم محەمەد قاسم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لە جیهانی ڕۆژنامەگەریی ئازاددا مەرج نییە خاوەنی ئیمتیاز، ڕۆژنامەوان بێ هەیە لە خێزانێکی دەوڵەمەندە خاوەنی ئیمتیازە هەروەک دەسگای (ڕۆیتەر) مەرج نییە هەر ڕۆژنامەنووس بێت، لەبەرئەوە وشەی (صاحب الامتیاز) لێرەدا لە جێگای خۆی نییە، هەر ڕۆژنامەنووس بێت یان لەقەبی ڕۆژنامەنووسی هەبێت، یان پێناسەی ڕۆژنامەنووسی بۆ دابنرێ ئەوە خاوەنەکانە پێکیان هێناوە.

ئەمە یەک، دوو من پێشنیار دەکەم خاڵی (١٢) زیاد بکرێت (المشارک فی مهنه الصحافه)، چونکە ئەمە هەمووی گوتراوە (تحریر) و نەیگتووە صحافەو مومارەسە الصحافه، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

بەڕێز د. ناسح فەرموو.

بەڕێز د. ناسح غەفوور رەمەزان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من پێموایە ئەم زنجیرەی کە هاتووە باشە بەڵام کەموکوڕی هەیە ئەبێ جێی ئەوە بکرێتەوە (المصحح)، یان (المدقق) ئەوەشی لەناو بێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

وابزانم پێی دەڵێن (المصحح) بەرەسمی.

بەڕێز د. ناسح غەفوور رەمەزان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لە هەندێ شوێن هەڵەچن(مصححی) پێ دەڵێن لە هەندێ شوێنیش پێی دەڵێن (المدقق). بەرای من هەڵەچن (مصحح) باشترە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

جەنابی وەزیر فەرموو.

بەڕێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی/وەزیری رۆشنبیری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

هەڵەچن خۆی هەر بە (محرر) دادەنرێت، نووسین (تحریر) هەموو شتێک کە پەیوەندی بە زمان و نووسین و چاککردنەوە هەبێت هەمووی دەگرێتەوە، بەڵام لە هەندێ جێگا هەڵەچن (مصحح) بەکار دێنن بەڵام خۆی (محرر) بەسە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سوپاس، ئەوەی تر پێشنیاری د.رزگار ئەوەی یەک دوو دێڕ بنووسێ بەشدار بێت لە رۆژنامەگەریی، وابزانم پێناسەی رۆژنامەوانمان کردووە لەیەکەم جارەوە کە دەبی ئەندام بێت لە سەندیکا، جەنابی وەزیر پێش ئەوەی بێینە هۆڵی کۆبوونەوە و کورتە باسێکی بۆ کردین رۆژنامەنووس دەبێ کۆمەڵێک پاپەندی هەیە لە رووی پیشەییەوە لێی بێتە دی ئایا چەند بنووسی؟ چۆن بنووسێ؟ و لەرووی پلەدارییەکەشی، جا ئەگەر جەنابی وەزیر روونکردنەوەیەکمان بۆ بکات.

بەڕێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی/وەزیری رۆشنبیری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەمە بۆنەیەکی باش بوو بۆ ئەوەی هەندێ شتی تریش روون بکەمەوە دوێنێ باسکرا کە چۆن یەکێک انتما دەکات لە سەندیکادا، دوو کەس تزکیەی دەکەن، ئەو دوو کەسە کێن؟. ئایا هەردوو کەس بتوانن ئیمزا بکەن و یەکێک ببێتە رۆژنامەنووس؟ نەخێر ئەوەی تر تزکیە دەکەن پاش ئەوەی

ئەو نووسەرە دەیسەلمێنێ چەند وتاری نووسیوە (١٠ـ ١٢) وتار ڕۆژنامەکانیش بێنێت کە تیایدا بڵاوکراوەتەوە و، ڕۆژنامەش پشتگیری بکات کە ئەمە نووسیوەیەتی بە مەرجێکیش نەک (١٠) ساڵ جارێک یان (٥) ساڵ جارێک وتارێکی نووسی بێت ئەبێت بە شێوەیەک بێت بزانرێ هەفتەی جارێک یان دوو جار یان بەلایەنی کەمەوە دوو هەفتە جارێک بنووسێ ئەمانە هەل و مەرجی زۆرن، لەپاش ئەوەی ئەو دوو کەسە تزکیەی دەکەن کە ئەمانەی نووسیوە نەک تزکیەی دەکەن کە ئەوە ڕۆژنامەنووسە، ئەگینا زۆر ئاسانە دوو کەس دادەنیشن هەزاران کەس دەکەنە ڕۆژنامەنووس، پاشان کە تزکیەی دەکەن کە ئەم برادەرە ئەم شتانەی نووسیوە ، ئینجا دەچێت بۆ لیژنەی ئینزبات، لیژنەی ئیزباتیش گفتوگۆی دەکات ڕەنگە پەسەندی نەکەن، لەبەرئەوە ئەگەر ڕەت بکرێتەوە دادگای پێداچوونەوە تەماشای دەکات، ئەگەر سەیری بکەین ئاڵۆزی زۆری هەیە و، هەروا ئاسان نییە یەکێک ببێتە ئەندامی سەندیکا ئەوە لەلایەک.
پرسیارێکی تر کرا هەندێ پلە دانراوە (صنفی متدرج) دانراوە، صنفی ڕۆژنامەوانی ئەزموندار دانراوە بەشداریش دانراوە، بەشداریش ئەوەیە کە یەکێک زۆر بنووسێ، بەڵام نەتوانێ ببێتە ئەندامی سەندیکا بە بەشدار دادەنرێت، بەس نەک هەر یەکێک کە دوو وشەی نووسیوە، ئەگەرنا زۆر هاوڵاتی هەیە گرفتی تایبەتی خۆی دەنووسێ، ئەویش دەبێتە ڕۆژنامەنووس؟ نەخێر خۆ ڕۆژنامە هەموو شتێک بڵاو دەکاتەوە سکاڵایە داواکارییە.. هتد، لەبەر ئەوە ڕۆژنامەنووس ئەبێت ماوەیەکی زۆر بنووسێ، هەتا دانرا بۆ دوو ساڵەکە، خۆی بنەمای خزمەتگوزاری بەپێی یاسا (١٨) ساڵە، یەکێک (١٨) ساڵی تەواو کرد مافی هەیە دابمەزرێت لە فەرمانگەکاندا، بەڵام ڕۆژنامەنووس لە (٢٠) ساڵی مافی هەیە ئینتما بکات کە لە (٢٠) ساڵی ئینتمای کرد ئەو دوو ساڵەی تر بۆی بە خزمەت حساب دەکرێت کە مومارەسەی کردووە مانای ئەوەیە لە پاش ئەوەی لە (٢٠) ساڵی وەردەگیرێ دەبێ لەو دوو ساڵە شتی نووسیبێت، ئەگەر نووسیبێتی ئەو دوو ساڵە بۆی بە خزمەت حساب دەکرێت کەواتە بەپێی منطق ئەم لە (١٨) ساڵییەوە وەرگیرا.
مەسەلەیەکی تر، هەندێ ڕۆژنامەنووس هەنە ئەندامی سەندیکا نین نەک لەبەرئەوە هەندێ مەسەلەی یاسایی هەیە ڕەنگە فەرمانبەرێکی ترە ڕەنگە بۆی ناچێ ڕەنگە لەچەند سەندیکا بەشدارە هەندێ یاسا هەیە کە مافی نییە بێتە ناو سەندیکا، بەڵام دەنووسێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس بۆ ئەو ڕوونکردنەوە، بەڵام هەڵەچن جەنابی وەزیر دەڵێ لە نێوان نووسەراندایە لەبەرئەوە پێویست ناکات بکرێ.

بەڕێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی/وەزیری ڕۆشنبیری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بنووسرێ هیچ گرفت نییە بەڵام ئەمە زیاتر جەخت کردنە کە مافی ئەو چینە ناسووتێ، ئەگەر بشکرێ خراپ نییە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

وابزانم ئەوەی کە ویستمان لەسەر ئەو ماددەیە تەواو، بابیخەنە دەنگدانەوە، فوزیەخان فەرموو.

بەڕێز فەوزیە عزەدین رەشید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لێرە باسی تەلەفزیۆن نەهاتووە، واتە (الصحافة المرئية) هەیە کە جۆرەها کارمەندی بێژەرو پەخشکار و هونەرکاری هەیە، ئەی ئەوانە نازانم لە کوێ جێگایان دەبێتەوە؟، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەوانە سەندیکای خۆیان هەیە، فەرموو کاک ئەحمەد.

بەڕێز ئەحمەد سالار عەبدولواحد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەوانە کارەکانیان دەچێتە خانەی هونەرە جوانەکانەوە پەیوەست دەبن بە سەندیکای هونەرمەندانەوە، وەکو دەرهێنەرو مۆنتێرو وێنەگەری تەلەفزیۆنی و سینەمایی، ئەوانی تر کە لەم بوارەدا کار دەکەن، بەڵام لە هەمان کاتدا لەبواری رادیۆو تەلەفزیۆندا ئەم ناونیشانانە هەیە وەکو سەرنووسەرو نووسەر، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بێژەریش هەیە، جەنابی وەزیر بێژەر لە چ خانەیەک حسابی بۆ بکەین...؟.

بەڕێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی/وەزیری رۆشنبیری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڵێ بێژەر هەیە و زۆر شتی تریش هەیە، ئەوەی هەست رادەگرێ (أنصات) دەکا لە تەلەفزیۆن و رادیۆوە بەراستی دانرا کە ئەوانە لەخانەی رۆژنامەگەری، نین محرر هەیە، دەستەی نووسەران هەیە نەلە تەلەفزیۆن و رادیۆکان دەنگوباس یان تەعلیق دەنووسن ئەمە ئەوانە دەگرێتەوە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ماددە(٢٣) پاش ئەو تێبینیانە ئەیخەینە دەنگدانەوە، کێ لەگەڵە؟.. سوپاستان دەکەین، کێ لەگەڵ نییە؟.. بەتێکڕای دەنگ پەسەند کرا. سوپاستان دەکەین.

بەڕێز حسێن عەلی کەمال:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة(٢٤) لنقابة الصحفيين إصدار نظام خاص بها وفق أحكام هذا القانون.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

واتە پێرەوی ناوخۆ، ماددە(٢٤) چ تێبینیەک لەسەری هەیە؟ فەرموو کاک سەعید.

بەڕێز محەمەد سەعید ئەحمەد یەعقوبی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

منیش هەمان تێبینیم هەبوو لەبەر ئەوەی دەبێ هەموار بکرێ ببێتە پەیڕەوی ناوخۆ نەک پەیڕەوێکی تایبەت، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

پێشنیارێک هەیە کە(إصدار نظام خاص) بکرێ بە(إصدار النظام الداخلي)، کێ لەگەڵ ئەو پێشنیارەیە؟.. سوپاستان دەکەین، کێ لەگەڵ نییە؟.. بەتێکڕای دەنگ پەسەند کرا، مادده(٢٤) ئەخەینە دەنگدانەوە، کێ لەگەڵە؟.. سوپاس، کێ لەگەڵ نییە؟.. بەتێکڕای دەنگ پەسەند کرا، سوپاستان دەکەین.

بەڕێز شێروان ناسح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێش ئەوەی بچینە سەر مادده(٢٥) تێبینیەکمان هەیە داوای زیاد کردنی ماددەیەک دەکەین ماددەکەش ئەوەیە(لایعمل بأي نص یتعارض وأحکام هذا القانون) لەبەر ئەوەی کە لەوانەیە هەندێک دەق هەبێ هاودژی بکا وەکو یاسای رۆژنامەنووسانی بەغدا لەوانەیە هەندێک بەش لێرە هەیە یان هەندێ یاسا هەبێ پەیوەندی بەم بابەتەوە هەبێ، بۆیە پێشنیار دەکەین ئەم ماددەیە بخرێتە گفتوگۆ ودەنگدانەوە، لەگەڵ رێزماندا.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاستان دەکەین، (لایعمل بأي نص یتعارض وأحکام هذا القانون) ئەوە پێشنیارێکە چ تێبینیەک لەسەری هەیە؟ نییە؟، ئەیخەینە دەنگدانەوە، کێ لەگەڵە؟.. سوپاستان دەکەین. کێ لەگەڵ نییە؟..بەتێکڕای دەنگ پەسەند کرا، سوپاس.

بەڕێز حسێن عەلی کەمال:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة(٢٦) علی مجلس الوزراء تنفیذ أحکام هذا القانون.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

مادده(٢٦) چ تێبینیەک لەسەری هەیە؟ فەرموو کاک سەعید.

بەڕێز محەمەد سەعید ئەحمەد یەعقوبی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دەبێ(علی الوزراء تنفیذ أحکام هذا القانون) نەک(مجلس الوزراء)، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

مادام وایە ئەبێ(المختصین) زیاد بکەین، چونکە وەزیری کشتوکاڵ چ پەیوەندییەکی هەیە بە یاسای رۆژنامەگەریەوە، زیاتر برایانی رۆشنبیری وبرایانی دارایی پەیوەندی دار بن.

پێشنیارێک هەیە ماددە(٢٦) وای لێ بێ(على الوزراء المختصين تنفيذ أحكام هذا القانون) کێ لەگەڵ ئەو پێشنیارەیە؟.. سوپاستان دەکەین. کێ لەگەڵ نییە؟.. بە تێکڕای دەنگ پەسەند کرا. ماددە(٢٦) ئەخەینە دەنگدانەوە، کێ لەگەڵە؟.. سوپاس. کێ لەگەڵ نییە؟.. بەتێکڕای دەنگ پەسەند کرا. دووجار دەنگدانمان لەسەر کرد بۆ ئەوەی جەختی لەسەر بکرێ.

بەڕێز حسێن عەلی کەمال:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة(٢٧) ينفذ هذا القانون من تاريخ صدوره وينشر في الجريدة الرسمية.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ماددە(٢٧) چ تێبینیەک لەسەری هەیە؟ ناونووسیان بکەین، کاک ئەحمەد، د.ناسح، شێخ یەحیا، مامۆستا مەلا تاهیر، فەرموو کاک ئەحمەد.

بەڕێز ئەحمەد سالار عەبدولواحید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەوەی کە ڕۆژی(٢٢) بۆنەیەکی هەرە ئازیز ونازدار وگرنگ وگەورەیە لە مێژووی نەتەوەکەمان، ڕابردنی سەد ساڵە بەسەر دەرچوونی یەکەم ڕۆژنامەی کوردیە وە ئەو ڕۆژە جەژنێکی مەزنی ڕۆژنامەنووسانە، بۆیە پێشنیار دەکەین بەکاربوونی لە ڕۆژی(٢٢)وە کە ئەکەوێتە جەژنی سەد ساڵەی ڕۆژنامەنووسانەوە بێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس کاک ئەحمەد بۆ ئەو پێشنیارە، برادەرانی تر وابزانم د.ناسح هەمان پێشنیاری هەبوو کاکە(شێخ)یش هەمان پێشنیاری هەبوو کاک عەبدولخالقیش هەروا، فەرموو مامۆستا.

مەلا محەمەد تاهیر زین العابدین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

منیش ڕازیم وەکو ئەوان (ينفذ هذا القانون من تاريخ صدوره) ئەمە ئەسڵی خۆی(من تاريخ نشره) کوا قانون واتان دەرنەکردووە هەتا ئێستا هەر(من تاريخ صدوره وينشر في الجريدة الرسمية)، بەڵام ئەگەر (تاريخ صدوره) بکەوێتە(٢٢)ی مانگ لەبەر یادەکە لەگەڵ ڕێزمدا منیش پشتگیریان دەکەم.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس. فەرموو کاک شێروان.

بەڕێز شێروان ناسح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

منیش لەگەڵ پێشنیارەکەی ئەوم وەکو لیژنەی یاسا، بەڵام یەک تێبینیمان هەیە ئێمە کە

دەڵـێـین(أعتباراً من تاريخ صدوره) دەبێ(تعـارض) نەکـا لە(تاريخ صـدور) چونکە دەسـەڵاتی صدور دراوەتە سەرۆکی پەرلەمان ئەبێ(٢٢)ی مانگ صدورەکە بکرێت، لەگەڵ ڕێزماندا.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس. ئەم ماددەیە ئەخەینە دەنگدان وەکو پێشنیار کرا کە مێژووی دەرچوونی (٢٢)ی چوار بێ بەبۆنەی یادی سەد ساڵەی ڕۆژنامەنووسی کوردییەوە، مەسەلەیەکی یاسایی هەیە وەکو ڕێنماییەک قبوولی دەکەین بەڵام کە دەرمان هێنا ئێمە بە مێژووی (٢٢)ی مانگ دەریدەهێنین چونکە وەکو دەقێکی یاسایی دەرهێنان(إصدار) جیایە لە پەخش(نشر) ئەوە ڕای برادەرانی یاسایە، ئێمە(٢٢)ی مانگ(إصدار)ی دەکەین بەڵێنتان پێ ئەدەین بە مێژووی(٢٢) دەرئەچێ.

مادام وایە(ينفذ هذا القانون من تاريخ صدوره وينشر في الجريدة الرسمية). ئەخەینە دەنگدانەوە. کێ لەگەڵە؟.. سوپاستان دەکەین. کێ لەگەڵ نییە؟.. بەتێکڕای دەنگ پەسەند کرا.(الأسباب الموجبة) بخوێنەوە پاشان ئەگەر هیچ هەموار کردنێک هەبوو ئەیخەینە سەری.

بەڕێز حسێن عەلی کەمال:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

الأسباب الموجبة

حيث أن الصحافة تعتبر لسان حال أي شعب من الشعوب وصمام الأمان له وبغية تمكينها من أداء دورها على الوجه الأمثل في دعم نضال شعب كوردستان من أجل تحقيق أهدافه القومية والدفاع عن الحريات الأساسية ومباديء حقوق الأنسان.

وبما أن تلك المهام تعتبر وسائل خالدة لايمكن أداؤها إلا بخلق كادر صحفي كفوء ومن أجل ذلك فقد شرع هذا القانون.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەوە(الأسباب الموجبة) بوو، وابزانم کاک ئیبراهیم شتێکی بۆ ناردین ئەگەر بخوێندرێتەوە زەحمەت نەبێ پاشان برادەرانی تریش کاک عەبدولخالقیش تێبینی هەیە، کاک ئیبراهیم، کاک عەبدولخالق، شێخ جەعفەر، کاک شمائل، د.رزگار، مامۆستا مەلا تاهیر، کاک فرەنسۆ.

بەڕێز حسێن عەلی کەمال:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەمە(الأسباب الموجبة)کەی کاک ئیبراهیم سەعیدە (حيث أن الصحافة تعتبر لسان حال أي شعب من الشعوب وظاهرة حضارية لها دورها المتميز في المجتمعات البشرية وصمام الأمان له بغية تمكينها من أداء دورها على الوجه الأمثل في دعم نضال شعب كوردستان من أجل تحقيق أهدافه القومية والدفاع عن الحريات الأساسية ومباديء حقوق الإنسان بما أن تلك المهام تعتبر وسائل خالدة لايمكن أداؤها إلا بخلق كادر صحفي كفوء وفي الوقت الذي نقف على عتبة الذكرى المئوية لميلاد الصحافة الكوردية فقد شرع هذا القانون.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس بۆ کاک ئیبراهیم، ئەوە پێشنیاری کاک(ئیبراهیم)ـە، فەرموو کاک شمائیل.

بەڕێز شمائیل ننو بنیامین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

(حیث) زیادەیە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس کاک شمائل، فەرموو کاک شێخ جەعفەر.

بەڕێز شێخ جەعفەر عەلی عەبدولعەزیز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لە کاتی شۆڕشدا ژمارەیەکی زۆر لەخەڵکی لەخۆ بردوو خەڵکێکی خەباتکەر ژیانێکی زۆری سەرف کردووە بەکاری ڕۆژنامەگەریە وە لە شاخەکانی کوردستان لەناو ئەشکەوتەکاندا لەژێر گوللەی تۆپ وتەیارەی دوژمندا ژیانێکی زۆر ناخۆشی پڕلە مەترسی ونەبوونی کاری ڕۆژنامەگەری کردووە لەبەر ئەوە ئەگەر جێگەیەک بۆ ئەوانیش بکرێتەوە سوپاسێکی ئەو ئەرکە بکرێ کە پێی هەڵساون شوێنی خۆیەتی، پێشنیارێکم هەیە بۆ بەڕێز وەزیری ڕۆشنبیری ئەگەر ئەو ناوانە کۆ بکەنەوە ولایان هەبێت شتێکی باشە چونکە بەڕاستی کارێکی زۆر پیرۆزیان کردووە لەکاتی شۆڕشدا، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس بۆ کاک جەعفەر، ئاماژە کردن بەناوی شەهیدانی ڕۆژنامەنووسی کوردستان ئەگەر لە (الأسباب الموجبة) جێگایەکی بۆ بدۆزرێتەوە، پێشنیاری کاکە(شێخ)ـە فەرموو مامۆستا مەلا تاهیر.

بەڕێز مەلا محەمەد تاهیر زین العابدین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پشتگیری بۆچوونەکەی کاک ئیبراهیم دەکەم، بەڵام لەهەمان کاتدا(من أجل تحقيق الأهداف القومية المتمثلة في الوقت الحاضر بالفيدرالية) ئەگەر ئەمەی لەگەڵ بێت پێم باشترە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس مامۆستا مەلا تاهیر، فەرموو کاک عەبدولخالق.

بەڕێز عەبدولخالق محەمەد ڕەشید زەنگەنە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دوو پێشنیارم هەیە یەکێکی ئەوەیە ئەڵێ(في دعم نضال شعب كوردستان من أجل تحقيق أهدافه القومية) و وشەی(الوطنية) زیاد بکرێت، دووەم: لەبەر ئەوەی ئەم یاسایە بەبۆنەی یادی سەد ساڵەی ڕۆژنامەگەری رادەگەیەنرێ وە بۆنەیەکی مێژوویيە سەبارەت بە میللەتەکەمان، رام وایە

ئەبێ بنووسـرێ، لە دوایی(بخلق كادر صحفي كفوء وبمناسبة الذكرى المئوية للصحافة الكوردستانية المصادف ٢٢/٤/١٩٩٨ يشرع هذا القانون. ئەوە بۆ مێژوو گرنگیەکی زۆری هەیە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سوپاس بۆ بەڕێزان بۆ ئەو پێشنیارانەی کە کردیان، بەڕای من لیژنەی داڕشتن ولیژنەی یاسا وجەنابی سکرتێر ئەگەر جەنابی وەزیر کاک فەلەکەدینیش نیو سەعاتێک بەرلە کاتی خۆی پێمان بدا دوای دانیشتنەکە، کاک عەبدولخالق و کاک شمائل و ئەوانەی خاوەن پێشنیارەکەن بەنیو سەعاتێک ئەو(الأسباب الموجبة) بخەنە سەر کاغەز وەکو پێشنیار کراوە(الأسباب الموجبة) شتێکی گرنگە ئەوەی باستان کرد لە راستیدا هەموو لە جێگای خۆیەتی بۆ رۆژنامەنووسی کورد، مافێکی رەوای خۆیانە ئێمە ئەوەی باش بوو بۆیان ئەنجام بدەین، ئێستاش یاسای سەندیکای رۆژنامەنووسانی کوردستان ئەخەینە دەنگدانەوە وەکو یاسا، کێ لەگەڵە؟.. سوپاستان دەکەین، کێ لەگەڵ نییە؟.. بەتێکڕای دەنگ پەسەند کرا، سوپاستان دەکەین، کاک فەلەکەدین کاکەیی وەزیری رۆشنبیری لەوانەیە قسەی هەبێ فەرموو.

بەڕێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی/وەزیری رۆشنبیری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەناوی ئەنجوومەنی وەزیرانەوە زۆر سوپاسی سەرۆکایەتی پەرلەمان و یەکە یەکەی ئەندامانی پەرلەمان دەکەین کەوا ئەم کاتە زۆرەی خۆیان تەرخان کرد بۆ لێکۆڵینەوەی یاسایەکی زۆر گرنگ کە پەیوەندی هەیە بە توێژێکی زۆر گرنگی رۆشنبیری لە کوردستاندا وە بەتایبەتی ئەو بۆنەیان پەیوەند کرد بە سەد ساڵەی رۆژنامەنووسییەوە کە رووداوێکی گرنگی مێژووی کوردەوارییە، چ لەرووی سیاسییەوە چ لەرووی رۆشنبیرییەوە دەربارەی ئەو خاڵانەی کە برادەران دەربیان بری من هیچ لاریم نییە لەوەی کاک شمائل و کاک عەبدولخالق ئەگەر لیژنەی یاسا رێکی بخەن ئامادەشم هاوکارییان بکەم بەڵام هیچ تێبینیەک نییە زیادیش بکرێ زۆر باشە، بەم بۆنەیەوە زۆر سوپاسی هەمووتان دەکەم ئەمە یەکەمین جارە لە سایەی حکومەتی هەرێمی کوردستان یاسا دەردەچێت بۆ رێکخستنی کاروباری رۆژنامەگەری، بێگومان ئەم یاسایە هەم کاروباری رۆژنامەکە رێک دەخات وە لەهەمان کاتدا رەنگە رۆژنامەنووسانیش بۆ خۆیان هەندێک شت لایان روون نەبێت بۆیان روون دەکاتەوە ئەو پابەندیانەی دانراون جێبەجێ بکرێن وە ئومێدەوارم رۆشنبیران وە مەبەستم لێرەدا زیاتر رۆژنامەنووسانە بە وردی کە ئەو پابەندیانە کە لەم یاسایەدا هاتووە پەیڕەوی بکەن وە بارو هەل ومەرج وئادابی گشتی وە پەیڕەوی گشتی کۆمەڵگای کوردەواری لە رووی نیشتمانیی، لە رووی ئایینی، لە رووی کۆمەڵایەتییەوە بپارێزن هەوڵ بدەن زیاتر کۆمەڵگای کوردەواری یەک بخەن وە هۆشیاریان بکەنەوە ئاگاداریان بکەنەوە لە پێشکەوتنەکان و رووداوەکان لە جیهاندا بە

شێوەیەک کەوا خزمەتی بزووتنەوەی رزگاریخوازی کوردستان بکات، جارێکی تر زۆر سوپاسیان دەکەم وە ئومێدەوارم کەوا هەمیشە سەرکەوتوو بن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سوپاس بۆ جەنابی وەزیر، ئێمەش بەش بەحاڵی خۆمان لە سەرۆکایەتی ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان بەناوی ئەندامانی پەرلەمانی کوردستانەوە پیرۆزبایی گەرم لە برایانی رۆژنامەنووسی کوردستان ئەکەین بەبۆنەی دەرچوونی ئەم یاسایە وپەسەند کردنی لەلایەن پەرلەمانی کوردستانەوە پیرۆزبایی لە وەزارەتی رۆشنبیری ئەکەین بۆ ئەو توانایە کە سەرفی کرد لەم ماوەیە بۆ بەدیهێنانی ئەم پرۆژەیە، سوپاسی حکومەتی هەرێمی کوردستان ئەکەین کە پرۆژەیەکی وای داناوە لە رێگەی پسپۆرەکانەوە چ لەو دەستە رۆژنامەنووسانەی کە هەڵسان بە ئەرکی سەرەکی وە چ بۆ برایانی یاسایی کە گەلاڵەی پرۆژەکەیان کرد، وەکو دەسکەوتێک لە حکومەتی هەرێمی کوردستانەوە بۆ گشت رۆژنامەنووسانی کورد بەتایبەتی کە پێوەند کرا بەسەد ساڵەی رۆژنامەنووسانی کوردەوە، خۆی لە خۆیدا ئەمە دیارییەکە، هیوادارین دەسکەوتەکان رۆژ لە دوای رۆژ زیاتر بێ وە ئەم توێژە رۆشنبیرەیەی ئێمەشە بێ بەش نەبن وە ئەم یاسایە مافەکانیان زامن بکا چ بۆ چەسپاندنی وە چ بۆ بەرەو پێشەوە بردنی، چونکە ئەرکێکی مێژوویيان لە ئەستۆیە بەرامبەر بە میللەتی کورد، بەرامبەر بەم ئەزموونە، وە بەرامبەر بە داهاتی نەتەوەکەمان، جارێکی تریش بەناوی ئەندامانی پەرلەمانی کوردستانەوە پیرۆزباییتان لێ دەکەین، سوپاسی جەنابی وەزیریش ئەکەین کە ئەو دوو رۆژە لەگەڵمان ماندوو بوو، سوپاس بۆ ئێوەی بەڕێزیش، دانیشتنەکەمان لێرە کۆتایی پێ دێ وە(٢٢)ی مانگ دەستەی باڵا لە وەزارەتی رۆشنبیری بۆ ساڵرۆژی ئەم سەد ساڵەی رۆژنامەنووسی، کەرنەڤاڵێکیان هەیە باش بوو ئەگەر جەنابی وەزیر روون کردنەوەیەک بدا بۆ ئەوەی ئەندامانی پەرلەمان ئاگادار بن لە کەرنەڤاڵەکە، ئەگەر زەحمەت نەبێ تەنها ئەوەمان بۆ روون بکاتەوە.

بەڕێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی/وەزیری رۆشنبیری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەو کەرنەڤاڵەی کە دانراوە کەژاوەیەکە کە سەد ئوتۆمۆمبیلە بەبۆنەی سەد ساڵەی رۆژنامەنووسی یاداشتی شەهیدانی رۆژنامەنووسی تێدایە وەکو کاک شێخ جەعفەر باسی کرد، وە هەروەها یادی شۆڕشەکان باس ئەکرێ وە ئەمە لە پێش وەزارەتەوە دێت بۆ ئەنجوومەنی وەزیران ودێت بۆ پەرلەمان بەناو مەیدانی پێش پەرلەمانەوە دەسوڕێتەوە بە نیو سەعاتێک رێ ورەسمەکە دەڕوات پاشان دەچێت بۆ پێش زانکۆ وهەندێ جێی تری بۆ دانراوە ئەمە رێزە بۆ بۆنەکە، ئەمە لە کاتژمێری(٩)دەست پێ دەکات لەوانەیە نۆ ونیو بگەنە ئێرە یان دە چارەگێک کەم بێت یان سەعات(١٠) لەو سنوورە و بەپێش پارێزگای هەولێریش تێدەپەرێت رێ ورەسمی بنەڕەتیمان بۆ پارێزگا داناوە، وە هەندێ میوانی بێگانەش داوەت کراون رەنگە ئەوانەش ئامادە بن بێگومان

شتێکی تریش هەیە بۆ بۆنەکان لە کاتژمێر(٥)ی ئێوارە هەموو پەرلەمان داوەت کراون لەوێ ئاهەنگی تایبەتی دەگێردرێ، وەبەڕێز ئەحمەد سالار شانۆیەکی زۆر موعەبری ئامادە کردووە بۆ ئەم بۆنەیە، وە لەهەمان کاتدا وتاری پەرلەمان هەیە وتاری حکومەت و وتاری حزبە سیاسیەکان هەنە دامانناوە حزبە سیاسیەکان هەموویان ئامادە بن، وە ڕۆژەکانی تر سیمینار زۆرە لەکاتی خۆی بەیاری خوا ئاگادارتان دەکەین، وە بەشداربوونتان جێگەی خۆشحالیە بەلام ئەم یاداشتەی کە داتان دەرکردنی یاسای ڕۆژنامەنووسان گەورەترین دیاری ئێوەیە بۆ ڕۆژنامەنووسان دەربارەی پێشنیارەکەی بەڕێز شێخ جەعفەر ئێمە دوو شتمان هەیە یەکێکیان ئەوەیە کە لە یاساکە بڕگەیەک هاتووە کە ئەنجوومەنی سەندیکا یاداشتی ئەو ڕۆژنامەنووسانە بکات کە مردوونە، یان ئێمە ئەتوانین بلێین شەهیدیش بوونە، ئەوە مافی خۆیانە دەنووسرێن یاداشت، واتە وەک خانەنشین یاداشت دەکرێن، لەلایەنی تریش ئێمە بۆ هەندێک ڕۆژنامەنووس کە شەهید بوونە هەم پۆستەرمان کردووە، بەبێ جیاوازی حزبایەتی، بۆ نموونە شەهید یوسف دەرگەلەیی، چەمیل ڕەنجبەر، عەلی هەژار ئەم جارەش سالح یوسفی، دارا توفیق ونافع یوسف، ئەوانەی تریش کە لە بواری ڕۆژنامەگەریە هەر یەکە شتێکیان بۆ کراوە یان لە پۆستەرە یان لە کەژاوە کە جێگەی بووە یان لە وتارەکان بێت هەولمان داوەکە کە ئەو یادی سەد سالەیە بەڕاستی ببێتە یادی سەد سالە، هەم پارچەکانی تری کوردستانیش ڕەچاوکراون وەکو ڕۆژنامەنووسی، ئومێدەوارین کەوا ئێمە لەم ئاهەنگانەدا ئەرکێک بەجێ بگەیەنین، زۆر سوپاستان دەکەین.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

سوپاس وداوای سەرکەوتنتان بۆ دەکەین دانیشتنەکەمان لێرەدا تەواو بوو، زۆر سوپاس.

فەرسەت ئەحمەد عەبدوللا
سکرتێری ئەنجوومەن

جوهر نامق سالم
ڕۆکی ئەنجوومەنی نیشتمانیی
کوردستانی عێراق

یاسای سەندیکای رۆژنامەنووسانی کوردستانی عێراق

فەسڵی یەکەم
«دامەزراندن و ئامانجەکان»

ماددەی یەکەم:

ئەم وشانەی خوارەوە لەم یاسایەدا ئەم مانایانە دەبەخشن کە لەبەرامبەریانەوە داندراون:

أ - سەندیکا: سەندیکای رۆژنامەنووسانی کوردستانی عێراق.

ب- ئەنجوومەن: ئەنجوومەنی سەندیکای رۆژنامەنووسانی کوردستانی عێراق.

جـ- نەقیب: نەقیبی رۆژنامەنووسانی کوردستانی عێراق.

د- رۆژنامەنووس: هەر ئەندامێک لەسەندیکا بێ و وەفادار بێ بەرامبەر بە پابەندییەکانی.

هـ- رۆژنامە: هەر چاپ کراوێک کە بەشێوەی دەوری یان نادەوری لە هەرێمی کوردستان دەردەچێ و بەرەسمی مۆڵەت دراوە لەلایەن حکومەتی هەرێمی کوردستانەوە.

و- تۆمار: ئەو تۆمارەی کە پێش وەخت ئامادە دەکرێ بۆ تۆمارکردنی ناوی رۆژنامەنووس و تێکڕای ئەو زانیاریانەی کە پەیوەندی بە پیشەکەیانەوە هەیە.

ماددەی دووەم:

بەپێی ئەم یاسایە سەندیکایەک بۆ رۆژنامەنووسان بەناوی (سەندیکای رۆژنامەنووسانی کوردستانی عێراق، دادەمەزرێت، و بارەگاکەی هەولێری پایتەختی هەرێم دەبێ و دەتوانێ لقی تر لە ناوەندەکانی (مراکز)ی پارێزگاکانی تری هەرێم بکاتەوە.

ماددەی سێ یەم:

سەندیکا کەسایەتییەکی مەعنوی دەبێ.

ماددەی چوارەم:

سەندیکا هەوڵ دەدات بۆ وەدەست هێنانی ئەم ئامانجانەی خوارەوە:

١- بەرجەستە کردنی سیستەمی فیدرالیزم بۆ کوردستانی عێراق.
٢- بەشداری کردنی لە بنیادنانی دەوڵەتی دامەزراوەکان (دولة المؤسسات) و بەهێز کردنی (پرنسیپ)ی جیاکردنەوەی دەسەڵاتەکان.
٣- بەرگری کردنی سەروەریی یاساو سەربەستی دادگەری.
٤- بەرگری کردن لە ئازادییە دیموکراتییە بنەڕەتییەکان و ئاشتی و بنەماکانی مافی مرۆڤ.
٥- پاراستن و پەرەپێدانی رۆشنبیری نەتەوایەتی و نیشتمانیی.
٦- پشتگیری کردنی خەباتی گەلی کوردستان لەپێناو وەدەست هێنانی مافەکانی نەتەوایەتی و بڵاوکردنەوەی بنەمای لێبووردەیی و نەرمی نواندن لە کۆمەڵگادا و پتەوکردنی برایەتی نەتەوایەتی و ئایینی و یەکسانی لە هەرێمی کوردستانی عێراقدا.
٧- رێزگرتن لەسەربەستی رۆژنامەنووسیی و بەرگری کردن لەمافەکانی رۆژنامەنووسان و زامنکردنی پارێزگاری کردنی پێویست بۆ ئەنجام دانی کارەکانیان.
٨- ئاسان کاری ئەرکی رۆژنامەنووسان بۆ وەدەست هێنانی هەواڵ و زانیارییەکان.
٩- وەرگرتنی سەندیکا لە یەکییەتییە رۆژنامەنووسییە جیهانییەکان و پێکەوەنانی پردی پەیوەندی لەگەڵیاندا.
١٠- پێگەیاندنی رۆژنامەنووسان بەهەموو رێگا گونجاوەکان.
١١- پشتگیری و پاڵپشتی ئەندامانی سەندیکا لەکاتی پێویستیدا.

فەسڵی دووەم
(پێکهاتەو ئەندامیەتی)

ماددەی پێنجەم:

سەندیکا لەسەر داواکارییێک پێکدێ کە پێشکەش بەلایەنی تایبەتمەند دەکرێ لەلایەن ئەوانەوە کە ئەم پیشەیە ئەنجام دەدەن کە نابێ لە پانزدە رۆژنامەنووس کەمتر بن.

ماددەی شەشەم:

کارمەندانی سەندیکا بەپێی تۆماری گشتی بۆ سێ جۆر پۆلین دەکرێن:

یەکەم: ڕۆژنامەنووسی (متدرج): ئەو کەسەیە کاری ڕۆژنامەنووسی بەهەر سێ کەناڵەکانییەوە دەکاتە پیشەی سەرەکی خۆی، نازناو، یان سیفەتی ڕۆژنامەنووسی خاوەن ئەزموونی پێ نادرێ تا دوو ساڵی بەردەوام بەسەر مومارەسەکردنیدا تێنەپەڕێ بەپشتگیری کردنی ئەو لایەنەی کە لەلای کار دەکا دوای تۆمارکردنی ناوی خۆی لەتۆماری گشتیدا، هیچ جۆرە ئیمتیازێکی ڕۆژنامەنووسی ئەزموونداری پێنابڕێ تا ناوی دەگوێزرێتەوە بۆ خشتەی ئەم جۆرە (صنف)ـە، دوای ئەوە ماوەی پلە بەپلە (تدرج) دەخرێتە سەر خزمەتگوزارییەکانی، ماوەی پلە بەپلە (التدرج) دەربارەی ئەوەی خاوەن بڕوانامەی بەکەلۆریۆسە لەڕۆژنامەنووسی و ڕاگەیاندندا یان هاوتای ئەو بڕوانامەیە، یەک ساڵە.

دووەم: ڕۆژنامەنووسی بە ئەزموون:
ئەو کەسەیە کە لەڕۆژنامەنووسیدا بەهەرسێ کەناڵەکەیەوە بەکردەوە کاری کردووە یان کاردەکا و کردویەتییە پیشەی سەرەکی بۆ خۆی و ئەو ماوەیە بەسەر کارەکەیدا ڕەت بووە کە لەبڕگەی ڕابردوودا دەرخراوە.

سێ یەم: ڕۆژنامەنووسی بەشدار:
ئەو کەسەیە کە کاری ڕۆژنامەنووسی ئەنجام داوە بەبێ ئەوەی بیکاتە پیشەی سەرەکی بۆ خۆی ئەمەش بە بەرزکردنەوەی عەقدی پێویست دەسەلمێنێ لەو لایەنانەوە کەمەبەستن (من الجهات المعنیە) وەمافی ئەوەی هەیە کە ناوی خۆی ڕاگوێزێتەوە بۆ خشتەی ڕۆژنامەنووسە بە ئەزموونەکان دوای تێپەڕبوونی ماوەیەک کە لە (٥) پێنج ساڵی بەردەوام کەمتر نەبێ و ڕۆژنامەنووسی بکاتە پیشەی خۆی.

ماددەی حەوتەم:
سەندیکا لەمانە پێک دێ:
١- دەستەی گشتی.
٢- ئەنجومەنی سەندیکا.
٣- لیژنەی بەرزەفت کردن (الانضباط).

٤- لیژنەی چاودێری کردن.
٥- لقەکانی سەندیکا لەپارێزگاکانی کوردستانی عێراقدا.

ماددەی هەشتەم:

ئەمانەی خوارەوە ئەو مەرجانەن بۆ ئەو کەسەی کە دەبێتە ئەندام لەسەندیکادا:

١- دانیشتووی (مقیم)ی کوردستانی عێراق بێ.
٢- بیست ساڵی تەمەنی تەواو کردبێ.
٣- بەکووکە (جنحة) وتاوانی واحوکم نەدرا بێ کە شەرەفی لەکەدار بێ.
٤- ئەهلییەتی پیشەیی هەبێ.

ماددەی نۆیەم:

بوونە ئەندامی سەندیکا بەم جۆرە دەبێ:

١- داواکارییەکی بەنووسین بۆ دەستەی ئامادەکار لەگەڵ تەزکییەیەک لەلایەن دوو لە رۆژنامەنووسانی بەئەزموون، پێویستە لەسەر دەستە یان ئەنجوومەن لەماوەی سی رۆژدا لەمێژووی تۆمار کردنییەوە بنبڕ بکرێ، ئەگەر داواکارییەکەی بنبڕ نەکرا لەگەڵ ئەوەی ماوەی ناوبراویش لەبڕگە (١) کۆتایی پێهات سەربەخۆ بەقەبوڵکراو حسێب دەکرێ.

٢- لەحاڵەتی رەفزکردنی داواکارییەکە لەسەر ئەو لایەنەی کەمەبەستە (الجهة المعنیة) هۆیەکانی ئەو رەفز کردنە دەربخا وە پێشکەش کاری داواکارییەکە بۆی هەیە کەتانە لە بڕیاری رەفزەکە بدا لە دادگای پێداچوونەوە (تمییز)ی هەرێمی کوردستانی عێراق لەماوەی پانزدە رۆژدا لەمێژووی ئاگادارکردنەوە بە بڕیارەکە، بڕیاری ئەویش بن بڕە (باتا).

فەسڵی سێیەم
«دەستەی گشتی»

ماددەی دەیەم:

١- دەستەی گشتی باڵاترین دەسەڵاتە لەسەندیکادا هەموو رۆژنامەنووسە بەئەزموونەکان دەگرێتە خۆی ئەوانەی وەفایان بە هەموو پابەندییەکانی خۆیانەوە کردووە.

٢- لەسەرەتادا دەستەی گشتی هەردوو ساڵ لەسەر داواکاری دەستەی ئامادەکار، یان ئەنجوومەن کۆدەبێتەوە بۆ هەڵبژاردنی ئەنجوومەنی سەندیکا و هەردوو لیژنەی بەرزەفتکردن (الانضباط) و چاودێری کردن بەدەنگدانی نهێنی، (نیصاب)یش بە ئامادەبوونی دوو سێ یەک لەئەندامانی دەستەی گشتی تەواو دەبێ وە لەحاڵەتی تەواونەبوونی (نیصاب) دوادەخرێ بۆ هەمان ڕۆژ لەحەوتووی داهاتودا (نیصاب) بە ئامادەبوونی زۆرینەی ئەندامان دەبێ.

ئەرکەکانی دەستەی گشتی

مادده یازدەیەم:

ساڵانە دەستەی گشتی کۆ دەبێتەوە بە ئامادەبوونی (دووسێ یەکی) ئەندامەکانی، بڕیارەکانی لەو مەسەلانەی خوارەوەدا بەزۆرینە دەدا.

١- گفتوگۆ کردن لەسەر پێڕەوی ناوخۆ و راستاندنی (تصديق).

٢- گفتوگۆ کردنی راپۆرتی ساڵانە و کاروباری سەندیکا و حسابکارییەکانی و پێشکەش کردنی ڕێنمایی لە بارەیەوە.

٣- راستاندنی بودجە.

ماددەی دوازدەیەم:

١- مەرجە ئەندامانی ئەنجوومەنی سەندیکا بە نەقیب و بریکارو سکرتێر و ئەندامانی هەردوو لیژنەی بەرزەفتکردن وچاودێری کردنەوە، سێ ساڵ تێپەڕی کردبێ بەسەر گەیشتنیان بەپلەی بەئەزموونی (درجة التمرس).

ماددەی سیازدەیەم:

١- ئەنجومەن بەنەقیب و بریکارو سکرتێرەوە لە نۆ ئەندام پێک دێت.

٢- ئەنجوومەنی سەندیکا تایبەتمەندە بە جێبەجێ کردنی بڕیارەکانی دەستەی گشتی و هەرچ ئەرکێکی تری پێ بسپێردرێ.

ماددەی چواردەیەم:

لیژنەی چاودێری کردن لە سەرۆک و دوو ئەندام پێک دێ کاریان لێوردبوونەوەیە

لە راستی ئەندامێتی (صحة العضوية) و رادەی پیادە کردنی یاسا.

مادەی پازدەیەم:

لیژنەی بەرزەفتی کردن(الانضباط) لەسەرۆک و دوو ئەندام پێک دێ کاریان تۆژینەوە ودەست بەکاربوونە لەو شکایەتانەی کە لە ئەنجوومەنەوە بۆیان دەچێ بەگوێرەی حوکمەکانی ئەم یاسایە.

مادەی شازدەیەم:

لقەکانی سەندیکا:

١- لەناوەندی هەر پارێزگایەکدا لیژنەیەکی لق لە پێنج ئەندام پێک دێ، ئەندامانی لق لە رۆژنامەنووسە ئەزموونداره‌کان هەڵیان دەبژێرن کە پیشەی رۆژنامەنووسیی لەپارێزگادا ئەنجام دەدەن.

٢- کۆبوونەوەی لیژنەی لقەکان و هەڵبژاردنەکانیان، هەمان شێوەی تایبەت بە کۆبوونەوەکانی دەستەی گشتی دەبێ.

مادەی حەڤدەیەم:

ئەگەر ئەندامی ئەنجوومەن مەرجە پێویستیەکانی هەڵبژاردنی لەدەست داو لەسێ دانیشتنی یەک لەدوای یەکدا (غائب) بوو بەدەست لەکارکێشراوە (مستقیل) دادەندرێ و ئەندامی یەدەگ (احتیاط) کە زۆرینەی دەنگی بەدەست هێناوە جێگای دەگرێتەوە.

مادەی هەژدەیەم:

نەقیب سەرۆکایەتی و نوێنەرایەتی ئەنجوومەنی سەندیکا دەکا لە لای سەرچاوە تایبەتمەندەکان و ئیمزاکردن لەسەر ئەمرو بڕیارو رێنمایی و نووسراوەکاریەکاندا دەکاو مافی ئەوەی هەیە کە هەندێ دەسەڵات بەغەیری خۆی لەئەندامانی ئەنجوومەنی سەندیکا بسپێرێ.

«فەسڵی چوارەم»

«ماف و پابەندییەکان»

یەکەم: مافەکان.

مادەی نۆزدەیەم:

١- رۆژنامەنووس مامەڵەی کارمەندی لەگەڵدا دەکرێ لەلانی مۆڵەت پێدانی

ئاسایی و نەخۆشییەوە.

٢- لەکاتی دامەزرانی لە هەر فەرمانێک، ماوەی کارکردنی لە ڕۆژنامەنووسیدا بۆ سەر مووچە (علاوە) و بەرزکردنەوەو خانەنشینی دەخرێنە سەر ئیشەکەی.

٣- لەکاتی کارکردندا ئەگەر تووشی پێشهاتێک (اصابة)یەک بوو لەسەر ئەو لایەنەیە کە کاری بۆ دەکا هاریکاری پێویستی بکا ئەمەش پەیوەندی بە مافی خانەنشینی یەوە نییە.

٤- دەکرێ ڕۆژنامەنووسی خانەنشین بەپێی حوکمەکانی یاسای خانەنشینی ڕۆژنامەنووسان لەدام ودەزگاکاندا کار بکا.

٥- پێویستە خەبەری سەندیکا بدرێ لەکاتی شکایەت کردن کە لەدژی ڕۆژنامەنووس پێشکەش دەکرێ، وە لەکاتی تاوانی بیندراودا نەبێ نابێ ڕۆژنامەنووس پرسیارو وەڵام و تۆژینەوەی لەگەڵ بکرێ بە تاوانێک کە دراوەتە پاڵی و پەیوەندیدارە بە ئەنجامدانی کارەکەیەوە دوای خەبەردانی سەندیکا نەبێ.

٦- ئەوەی دەست درێژی بکاتە سەر ڕۆژنامەنووس لەکاتی ئەنجامدان یان بەهۆی کارەکەیەوە ئەو سزایە دەدەرێ کە بۆ ئەو کەسە داندراوە کە دەست درێژی دەکاتە سەر کارمەندی گشتی لەکاتی ئەنجامدانی فەرمان یا بە هۆی فەرمانەوە.

٧- ئەو ڕۆژنامەنووسەی بەهۆی یان لەکاتی ئەنجامدانی کارەکەیەوە دەمرێ، نازناوی ئەندامی (شەرەف)ی لەسەندیکادا پێ دەدرێ بە بڕیارێک لە ئەنجوومەنەوە بەگوێرەی پێڕەوی ناوخۆ.

دووەم: پابەندییەکان

ماددەی بیستەم:

نابێ ڕۆژنامەنووس ئەم کارانە بکا:

١- ئەوەی دەسەڵاتەکانی تۆژینەوە، یان دادگاکان گرتوویانەتە ئەستۆ کە کار دەکاتە سەر ڕێڕەوی تۆژینەوە، یان دادگایی کردن.

٢- ئەنجامدانی ئەو پیشەیە بەبێ تازەکردنەوەی بەشداربوون لەسەندیکادا بەپێی ئەم یاسایە.

٣- بەکارهێنانی هەر هۆیەک یان ڕێگەیەک بەمەبەستی قازانجی ناڕەوا.
٤- وەرگرتنی پیتاک بەرەزامەندی ئەنجوومەن نەبێ.
٥- ناوبانگ زڕاندنی پیشەکەو ئاشکراکردنی نهێنییەکانی یان هەڕەشەکردن لە هاونیشتمانیان بەهەر ڕێگاو شێوەیەک بێ لە شێوازەکانی ڕۆژنامەنووسیی.
٦- شلۆق کردنی موتمانە بە ڕژێمی فیدرالی لە کوردستانی عێراقداو شێواندنی ئاسایشی هاوولاتییان بەرێگای ڕاستەوخۆ بێ یان ناڕاستەوخۆ، وەهەروەها وروژاندنی غەریزەکانی جەماوەر بەهەر ڕێگایەک بێ.
٧- قۆستنەوەی وشەی نووسراو یان نێردراو قۆستنەوەیەکی (تایبەتی) بۆ سوودی تایبەتی و زیان بەخش بێ بەخەڵکی تر، یان هەڵگرتنی سیفەتێک (انتحال صفة) یان فیکرەیەک و زەرەر گەیاندن بە ڕەوشت و نیزامی گشتی.
٨- بەهەڵە بردنی جەماوەر بە زانیاری نادروست و لێکدانەوەی ڕووداوەکان، لێکدانەوەیەکی دوور لەدەستپاکی یان بڵاوکردنەوەی ڕووداوەکان بێ دڵنیا بوون لێیان.
٩- وەرگرتن و هەڵێنجان (إقتباس) لەبەرهەمی کەسانی تر بەبێ ئاماژە کردن بۆ خاوەنەکەی یان سەرچاوەکەی.
١٠- قۆستنەوەی ڕۆژنامەنووسیی بۆ تانەلێدان و سووکایەتی کردن بە پیرۆزی و ڕێوڕەسم و ئاییني و نیشتمانییەکان.

«فەسڵی پێنجەم»
«ئیجراکارییەکانی بەڕێوەبردن»

ماددەی بیست و یەکەم:

یەکەم: هەر ڕۆژنامەنووسێک وازی لە ئەرکێک لەئەرکەکانی پیشەکەی هێنا، یان کارێکی وای کرد کە لەنرخی ئەو پیشەیەی دابەزاند، یان بەکارێک هەڵسا کەرامەتی ئەنگاوت یان بەڵگەنامەیەک (مستند)ێکی نادروستی پێشکەشی بەسەندیکا کرد یان سەرپێچی

یەکێک لەحوکمەکانی ئەم یاسایەی کرد سزای (تأدیب)ی دەدرێ لەلایەن لیژنەی بەرزەفتی (انضباط)ی بەپێی ئەو بنەمایانەی کە دەقی گرتووە لەیاسای بەرزەفتی کردنی کارمەندانی دەوڵەتی کارپێکراو، ئەم سزایانەی خوارە دەدرێن:

١- وریا کردنەوە (التنبیة): بەنووسراوێک دەبێ و ئاراستەی رۆژنامەنووس دەکرێ و سەرنجی رادەکێشرێ بۆ ئەوەی کە لێی رووداوە و داوای لێ دەکرێ کە لە داهاتوودا روونەداتەوە.

٢- ئینزار (الانذار): لە کاتی دووبارە کردنەوەی سەرپێچی دیاری کراو لە برگە (١) لەلایەن رۆژنامەنووسەوە ئینزاری پێدەدرێ کە جارێکی تر دووبارەی نەکاتەوە.

٣- بەرهەڵستی کردنی لە ئەنجامدانی پیشەکەی ماوەیەک کە لەیەک ساڵ تێنەپەڕێ.

٤- دەرکردنی کاتی: ناوی لەتۆماری گشتی دەسڕێتەوە، نابێ دووبارە ناوی تۆمار بکرێتەوە دوای تێپەڕبوونی دوو ساڵ نەبێ.

دووەم: سزاکانی سەرەوە جێبەجێ ناکرێن دەرهەق بەرۆژنامەنووس دوای راستاندنی (مصادقه)ی ئەنجوومەنی سەندیکا نەبێ.

سێیەم: بۆ رۆژنامەنووسی سزادراو هەیە کە تانە لەبڕیارەکانی ئەنجوومەنی سەندیکای تایبەت بە بەرهەڵستی (المنع) یان دەرکردن بدا لەلای دادگای پێداچوونەوە لەماوەی پانزدە رۆژ لەمێژووی ئاگادار کردنییەوە بە بڕیارەکە، سزاکە جێبەجێ ناکرێ تا پلەی بنبڕ (درجه البتات) وەرنەگرێ.

چوارەم: ناوی ئەندام لەسەندیکادا دەسڕێتەوە ئەگەر حوکمی دوماهی بەسزای (بەندکردنی ئازادی) لە کووکە (جنحة) یان تاوانێکی نا سیاسی لەسەر دەرچوو.

پێنجەم: لەکاتی حوکم بەسەردادانیدا لەکووکە (جنحة)، یان تاوانێکی شەرەف بەردا، ناوی لە تۆماری گشتی لادەبردرێ و نابێ جارێکی تر تۆمار بکرێتەوە.

فەسڵی شەشەم
«دارایی سەندیکا»

ماددەی بیست و دووەم:

یەکەم: دارایی سەندیکا لەمانەی خوارەوە پێک دێ:

١- ڕەسمی ئەندامییەتی.
٢- پارەی بەشداربوونی ساڵانە.
٣- پێ بەخشینەکانی حکومەتی هەرێم.
٤- دەسکەوتی ئاهەنگەکان وپیتاکی گشتی کە سەندیکا پێی هەڵدەستێ بەگوێرەی یاسای پێڕەوکراو.
٥- قازانجی ئەو پرۆژانەی سەندیکا پێیان هەڵدەستێ.
٦- قازانجی چاپەمەنییەکانی سەندیکا.
٧- بەخشش و لەقەبەرکردنەکانی کە لەلایەن ئەندامان و غەیری ئەوان پێشکەش دەکرێن بەمەرجێک کار لەڕێڕەوی سەندیکا نەکاو ئاگاداری لایەنە تایبەتمەندەکان بەو کارە بکرێ.

دووەم: ئوسولی ژمێریاری گشتی بەسەر دارایی سەندیکادا پیادە دەکرێ.

سێیەم: ڕەسمی ئەندامییەتی پارەی بەشداری بوون بەگوێرەی پێڕەوی ناوخۆ دیاری دەکرێ.

فەسڵی حەوتەم
«حوکمەکانی دوماهی»

«ناونیشانەکانی ڕۆژنامەنووس»

ماددەی بیست و سێیەم:

مەبەست لە ڕۆژنامەنووس ئەوەیە کە یەکێک لەم ناونیشانانەی خوارەوەی پێوە بێ:

١- خاوەنی ئیمتیاز.
٢- سەرنووسەر.
٣- جێگری سەرنووسەر.

٤- بەڕێوەبەری نووسین.
٥- سکرتێری نووسین.
٦- نووسەر.
٧- وەرگێڕی ڕۆژنامەنووسیی.
٨- پەیامنێر.
٩- وێنەگر.
١٠- وێنەکێش.
١١- ڕەنگڕێژ (المصمم).
١٢- هەڵەچن.

ماددەی بیست و چوارەم:

سەندیکای ڕۆژنامەنووسان بۆی هەیە پێڕەوی ناوخۆ دەربهێنێ بەگوێرەی حوکمەکانی ئەم یاسایە.

ماددەی بیست و پێنجەم:

کار بەهیچ دەقێک ناکرێ کە هاودژ بێ لەگەڵ ئەم یاسایەدا.

ماددەی بیست و شەشەم:

لەسەر وەزیرە تایبەتمەندەکانە حوکمەکانی ئەم یاسایە جێ بەجێ بکەن.

ماددەی بیست و حەوتەم:

ئەم یاسایە لە مێژووی دەرهێنانییەوە جێبەجێ دەکرێ و لە ڕۆژنامەی ڕەسمیدا بڵاودەکرێتەوە.

جوهر نامق سالم
سەرۆکی ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان

«هۆكاری پێویست»

رۆژنامەنووسی بەزمان حاڵی هەر گەلێک لە گەلان حساب دەكرێ و دیاردەیەكی ژیارییەو رۆڵێكی بنیاتنەرانەی هەیە لەكۆمەڵگاكانی مرۆڤدا و پارێزگاری كاریەتی (وصمام الامان لە).

وەبۆ ئەوەی لەتوانادا بێ رۆڵی خۆی بەشێوەیەكی باشتر ببینێ بۆ پتەوكردنی خەباتی گەلی كوردستان لەپێناو هێنانەدی ئامانجە نەتەوایەتی و نیشتمانییەكانی و بەرگری كردن لە ئازادییە بنەڕەتییەكان و بنەمای مافی مرۆڤ، لەبەر ئەوەی ئەم ئەركە بە پەیامێكی مێژوویی دادەنرێ ناتواندرێ ئەنجام بدرێ بەهێنانە كایەی كادیری رۆژنامەنووسیی لێهاتوو نەبێ.

لەو كاتەی كە لەسەر لێواری یادی سەد ساڵەی لەدایک بوونی رۆژنامەنووسیی كوردی دەوەستین كە دەكاتە رێكەوتی (٢٢)ی نیسانی ١٩٩٨ ئەم یاسایە دەرهێندرا.

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژماره (١١)

یەک شەممە ڕێکەوتی ٢٦/٤/١٩٩٨